

CONVENCIÓ DELS SIGNANTS DEL COMPROMÍS CIUTADÀ PER LA SOSTENIBILITAT

BARCELONA, 20 D'OCTUBRE DE 2005

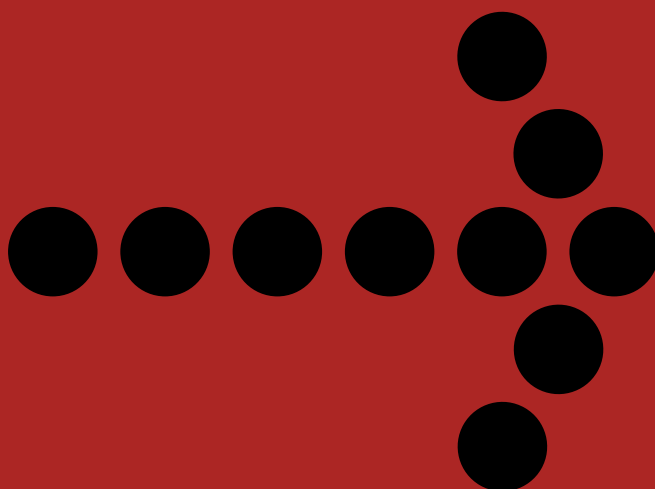

[AGENDA 21 BCN]

Ajuntament de Barcelona

12

DOCUMENTS

[AGENDA 21 BCN]

CONVENCIÓ DELS SIGNANTS DEL COMPROMÍS CIUTADÀ PER LA SOSTENIBILITAT

Barcelona, 20 d'octubre de 2005

Edita:
Ajuntament de Barcelona
Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat
Barcelona, maig 2006

Disseny i maquetació:
Estudi Jordi Salvany

Impressió:
Estudi 6

Fotografies:
SPI, Jordi Morera, Dani Garcia (Institut Municipal Parcs i Jardins)

PRESENTACIÓ

L'Agenda 21 de Barcelona impulsa un procés de canvi que ens permeti avançar cap a una ciutat que sigui cada cop més sostenible. És a dir, una ciutat capaç de reduir els seus impactes negatius, de gestionar de forma eficient i racional els recursos naturals, que afavoreixi dinàmiques de cohesió social i que assumeixi la seva responsabilitat dins l'àmbit global en el que, cada dia més, cal abordar els problemes de la nostra societat.

L'any 2002 moltes entitats i institucions van aprovar i ratificar amb la seva signatura el Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat. Avui ja són més de 400 organitzacions de la ciutat les que participen en aquest moviment cap a l'assoliment d'un seguit d'objectius –des de la mobilitat sostenible o la minimització de residus, fins la promoció de les energies renovables o el foment de l'educació ambiental- que ens orienten en un període de 10 anys (2002-2012) i que serveixen a totes les organitzacions per elaborar plans d'acció que contribueixin a avançar en aquesta direcció.

La corresponsabilitat és una de les idees clau de l'Agenda 21 de Barcelona. I, per això, també de forma col·lectiva, es va acordar fer el balanç dels tres primers anys de funcionament. La Convenció dels Signants de l'Agenda 21 es va celebrar el 20 d'octubre de 2005 i va aplegar més de 350 representants de diferents organitzacions que van debatre sobre els resultats d'uns grups de treball prèviament constituïts. Una anàlisi col·lectiva sobre els avenços i els reptes, on es va constatar que hi ha una ciutat emergent, amb tendències i canvis positius –que cal promoure i accelerar- i on es va constatar també que hi ha molta feina per fer encara.

L'èxit de la pròpia convenció ens anima a continuar en aquest procés d'aprenentatge i canvi col·lectiu. Aquest document recull els principals materials i ponències de la convenció i, n'estem segurs, serà una eina més al servei d'aquest procés.

JOAN CLOS
Alcalde de Barcelona

IMMA MAYOL
Tercera Tinent d'Alcalde

ÍNDEX

La Convenció 21	7
Tres anys de Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat: Avenços i reptes	11
Què hem fet, què ens queda per fer. Ponència de Ramon Folch	17
Agraïments	25
Annexos	27
Annex 1.	
Els grups de treball	28
El procés	28
Els resultats	31
Els participants	61
Annex 2.	67
Debat sobre avenços i reptes	
Annex 3.	69
Taules de treball per sectors	
Annex 4.	74
Ambientalització de la Convenció	
Annex 5.	78
Avaluació de la Convenció	
Annex 6.	86
Llistat d'assistents a la Convenció	

LA CONVENCIO 21

Antecedents

Barcelona va començar el segle XXI donant-se un pla estratègic per avançar cap a la sostenibilitat: l'Agenda 21 local. Durant els anys 2001 i 2002 centenars d'organitzacions i milers de ciutadans varen participar en la seva elaboració, que va cristal·litzar finalment en un acord consensuat a nivell de ciutat: el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat.

El Compromís –impulsat pel Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat– és un document clar i suggerent que estableix 10 grans objectius, cadascun amb 10 línies d'acció, en l'horitzó 2012. El seu contingut, que sovint ha estat definit com “la Constitució de la Sostenibilitat” per Barcelona, és marc de referència per al propi Ajuntament i per a totes les organitzacions ciutadanes que volen fer la seva part en la transformació cap a una ciutat més sostenible.

Després de l'aprovació del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat, es va iniciar el que hem anomenat la fase d'Acció 21, un període de deu anys (2002-2012) durant el qual la prioritat és impulsar i concretar accions per part de tots els actors implicats per poder assolir els objectius fixats. Aquesta nova etapa la piloten els Plans d'Acció de les diferents organitzacions, de forma singular o en xarxa. El suport municipal en aquest cicle es tradueix en l'assessorament tècnic per a l'elaboració dels Plans d'Acció, l'establiment de plataformes i oportunitats per compartir-los, la monitorització de resultats a través de l'Informe anual Indicadors 21, la convocatòria també anual dels Premis Acció 21, l'organització de sessions formatives per als signants, l'elaboració de guies metodològiques i l'edició de materials destinats a la difusió de coneixements i de bones pràctiques; així mateix, es dona suport a diverses iniciatives de les organitzacions a través de convenis o subvencions.

A setembre 2005 les organitzacions signants eren més de quatre-centes. D'aquestes, 55 havien elaborat ja el seu Pla d'Acció, a més dels 170 centres educatius que el desenvolupen en el marc del programa Agenda 21 Escolar durant aquest curs (05-06).

Objectius

A tres anys de l'adopció del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat, i amb un terç del període transcorregut, la idea de celebrar una Convenció dels signants neix de la voluntat de reunir totes les entitats, empreses i institucions que, amb la seva adhesió a l'Agenda 21 de Barcelona, han assumit la seva corresponsabilitat en la construcció d'una Barcelona més sostenible, a fi de:

- Visualitzar la xarxa d'actors per la sostenibilitat i reforçar-la
- Fer balanç col·lectiu dels avenços assolits en relació als objectius del Compromís
- Identificar els obstacles i els grans reptes i propiciar la presentació de propostes i recomanacions de futur

Treball preparatori

Resultava obvi que l'exercici de posar de costat assoliments i reptes i fer-nos una idea d'on ens trobem requeriria més dedicació que la que ofereix una simple trobada. Igualment, era ben clar que calia convidar tots els signants a participar en aquest balanç, ja que, sigui quin sigui el resultat, sabem que és el fruit de les voluntats i les realitzacions de tots plegats. Per això, a primers d'any (05) es va organitzar la primera fase de la Convenció amb la convocatòria de deu grups de treball, un per cada objectiu del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat. A través d'aquests grups vora dues-centes persones, representants d'un centenar d'entitats, van pendre part durant la primavera en una anàlisi i reflexió compartida que ens ha permès prendre consciència dels avenços i identificar els principals reptes.

En aquest procés ha estat essencial la feina dels deu relators que han recollit, ordenat i redactat les aportacions dels membres de cada grup de treball i les han completat amb les dades que han considerat significatives. Els seus informes constitueixen una part substantiva d'aquest document (Annex 1) i a ells us remetem per conèixer les conclusions relatives a cada objectiu en particular. La raó de ser del capítol "Avenços i reptes", del present document és presentar una síntesi d'aquells continguts, així com assenyalar-ne els trets que considerem més rellevants.

El treball fet pels grups durant la primavera ha servit de base per construir la jornada del 20 d'octubre. A més de permetre l'elaboració del document de síntesi, ha fornit material per a dues produccions, les quals, cadascuna en el seu estil, il·lustren els avenços fets. Es tracta del llibre '100 bones idees. Catàleg de bones pràctiques dels signants' i del breu reportatge 'La ciutat (sostenible) emergent', gravat em DVD. La implicació i participació activa de les organitzacions ha estat imprescindible per recopilar les experiències que es presenten en ambdós suports.

La jornada. 20 d'octubre de 2005

La Convenció dels signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat va tenir lloc a l'edifici Vèrtex del Campus Nord de la UPC de Barcelona el dia 20 d'octubre de 2005.

La jornada es va estructurar en tres parts: Avenços, Reptes i Xarxa.

Programa

- 9.00 h. Recollida d'acreditacions
- 9.30 h. Benvinguda i presentació de la jornada per l'Alcalde de Barcelona

1ª part: Avenços

- 10.10 h. Presentació del vídeo "Acció 21"
- 10.30 h. Presentació del Catàleg de Bones Pràctiques "100 bones idees". Exemples concrets a càrrec dels signants.
- 11.00 h. Pausa cafè

2ª part: Reptes

- 11.30 h. Presentació i valoració de l'informe "Reptes 21". Intervenció dels relators i dels assistents.
- 13.00 h. Ponència-comentari sobre "Què hem fet i què ens queda per fer". Ramon Folch i Guillén, expert del Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat.

3ª part: Xarxa

- 14.30 h. Dinar
- 15.30 h. Sobretaula amb Xarxa 21 d'intercanvi: nous contactes i projectes de futur per sectors
- 17.30 h. Exposició dels acords dels diversos sectors en les taules d'intercanvi.
- 18.00 h. Cloenda a càrrec d'Imma Mayol, Tercera Tinent d'Alcalde.

La jornada es va iniciar amb la salutació del rector de la UPC, Josep Ferrer, que va donar la paraula a l'alcalde de Barcelona, Joan Clos. En la seva intervenció l'alcalde va comentar els deu principals assoliments identificats pels grups de treball, i va assenyalar alguns dels punts febles de les tendències actuals en relació als necessaris avenços en la transició cap a una ciutat més sostenible.

Els avenços en l'assoliment dels objectius del Compromís van ser presentats mitjançant el vídeo 'La ciutat (sostenible) emergent' i el llibre '100 bones idees'.

En primer lloc es va projectar l'audiovisual, el qual, a través del recorregut que fa un personatge per la ciutat de Barcelona, mostra imatges d'iniciatives reals, dutes a terme per sig-

nants del Compromís. Algunes xifres sobreimpressionades a la imatge donen compte de l'evolució positiva de diversos indicadors.

Tot seguit es va presentar '100 bones idees. Catàleg de bones pràctiques dels signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat', un recull en format paper de cent iniciatives desenvolupades per organitzacions signants. Es tracta d'accions exemplars i, sovint, generalitzables; en tot cas ben representatives de com s'està fent realitat la responsabilitat compartida que es proclama en el Compromís. Per il·lustrar el contingut de l'obra es va convidar cinc entitats a presentar la seva bona pràctica (Universitat de Barcelona, AMPA Escola Orlandai, Bicicleta Club de Catalunya, Transports Metropolitans de Barcelona i Agbar). Els exemples donaren una bona idea de la gran diversitat d'accions transformadores que s'estan duent a terme a la ciutat.

Després d'un esmorzar es va encarar la sessió destinada als reptes. Txema Castiella i Teresa Franquesa, de la Secretaria Tècnica de l'Agenda 21 varen presentar els 10 reptes recollits en el document de síntesi, cinc d'ells de caràcter sectorial i cinc més relacionats amb el procés (vegeu el Capítol II, "Avenços i reptes"). Tot seguit es va obrir la sessió a la participació dels assistents per tal de copsar el grau d'acord amb la definició d'aquests reptes i qüestionar quins havien de ser els esforços que cal fer per encarar-los. Els relators dels deu grups de treball constituïen una 'filera zero' en aquest debat. Martí Olivella, de Serveis de Participació Interactiva, va dinamitzar la sessió, facilitada per la -ja habitual- utilització d'un joc de targes de colors que permet el posicionament simultani dels assistents (verd, acord; vermell, desacord; groc, a mitges).

La gran majoria d'assistents es va mostrar globalment d'acord amb els 10 reptes plantejats. Algunes intervencions van posar de relleu que, gràcies a l'esforç de síntesi dels relators i de la secretaria, els reptes resultants recollien molt bé tot allò que s'havia treballat en els grups de treball. A més, es va considerar molt positiva la identificació dels 5 reptes de caràcter transversal relacionats amb el procés. Complementàriament, les intervencions d'aquells signants que no estaven del tot d'acord van aportar idees rellevants que, més que per contradir els reptes presentats, servien per orientar millor l'estratègia per assolir-los.

Pel que fa als esforços que cal fer per afrontar els reptes estratègics, els assistents van aportar reflexions i suggeriments molt interessants, entorn a l'obligació d'enfortir la coherència entre el discurs i la pràctica, a la conveniència de crear aliances de tota mena per sumar esforços i augmentar la capacitat d'influència, a la necessitat de crear coneixement i transportar els aprenentatges sobre sostenibilitat a tots els sectors ciutadans a través de processos educatius i comunicatius més adequats i eficaços, o a la idoneïtat d'utilitzar diversitat d'instruments (legislació, fiscalitat, incentiu, mitjans de comunicació, marketing social, etc.) per a estendre la cultura de la sostenibilitat. (Vegeu l'Annex 2. Debat sobre avenços i reptes).

Ramon Folch va posar la cloenda al treball del matí amb una estimulante reflexió sobre "què hem fet i què ens queda per fer". Vegeu la pàgina 17.

La darrera sessió de la Convenció, destinada a fer xarxa, es va iniciar a la sobretaula del dinar, al Poliesportiu de la UPC. Les organitzacions van ser convidades a treballar amb altres del pro-

pi sector per tal d'elaborar i prioritzar propostes sectorials encaiminades a afrontar els reptes presentats durant el matí. Es van formar 19 taules de treball, de cinc sectors diferents (econòmic, associatiu, educatiu, universitari i administració i empresa pública), les quals van consensuar un extens llistat d'actuacions (vegeu l'Annex 3)

Abans de la cloenda, Marta Rubio i Lourdes Alvarez, de la Universitat Autònoma de Barcelona, presentaren les dades relatives a l'ambientalització de la jornada. La Tercera Tinent d'Alcalde, Imma Mayol, va tancar l'acte amb la reivindicació del concepte de "ciutat de la gent" i el reconeixent de la tasca feta pels assistents, als quals recordà que la ciutat emergent és la que fem entre tots.

Ambientalització de l'esdeveniment

La Convenció de signants de l'Agenda 21 de Barcelona s'ha planificat i dut a terme tenint en compte criteris de sostenibilitat, incorporant tantes bones pràctiques com ha estat possible. El Servei de Prevenció i de Medi Ambient de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ha donat suport en aquesta tasca.

Un dels aspectes d'aquesta ambientalització ha estat fer-la evident durant la mateixa celebració de l'acte, a fi que els participants fossin conscients dels impactes ambientals associats a la celebració d'un esdeveniment d'aquest tipus i també de les possibilitats que hi ha per a reduir-los, de manera efectiva, econòmicament viable i participativa.

Les bones pràctiques incorporades i les mesures introduïdes per minimitzar els impactes durant la jornada figuren al dors de "la llibreta de la Convenció", lliurada als participants. Aquesta llibreta, feta amb fulls ja usats per una cara, incorpora el programa, els documents base, els formularis de treball i de valoració de la jornada, de manera que agrupa tota la documentació de la Convenció i en constitueix l'únic suport.

Es va dissenyar una metodologia per calcular les emissions de CO₂ equivalent associades a la realització de l'esdeveniment i, al final de la jornada de treball, es va fer una presentació per informar de les actuacions ambientals dutes a terme i de les emissions de CO₂ generades. Finalment es va convidar els assistents a compensar-les.

A l'Annex 4 hi trobareu un resum més complet de les mesures preses per a l'ambientalització de la Convenció i els resultats obtinguts.

Valoració

A la Convenció dels Signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat hi van participar 301 persones, membres de més de 150 entitats. El 30% dels assistents van participar en l'avaluació, a través del formulari proposat per l'organització. Els resultats que se'n desprenen són molt positius, tant pel que fa a l'acte en la seva globalitat, l'organització general i els materials lliurats, com pel que fa a la ponència de Ramon Folch, que va ser especialment valorada. Vegeu detalls de l'avaluació a l'Annex 5.

TRES ANYS DE COMPROMÍS CIUTADÀ PER LA SOSTENIBILITAT: AVENÇOS I REPTES

Un dels principals objectius de la Convenció era poder fer un balanç col·lectiu sobre el que havia anat passant al llarg dels tres anys que ens separaven de l'aprovació del Compromís (2002-2005). Per això, els deu grups que van treballar entre els mesos de març i abril –un per a cada objectiu– tenien com a propòsit, i com a guió, identificar els progressos que s'havien anat produint fruit de l'acció col·lectiva. Però també, identificar els obstacles o fins i tot els retrocessos que s'haguessin pogut donar. A uns i altres els vam anomenar “Avenços i reptes”.

Així, “els avenços més significatius” es focalitzen en 10 vectors molt concrets (aigua, educació, recollida selectiva, energia solar, etc.) que hem pogut ressaltar tant dels grups de treball com de l'evolució de les dades registrades a partir del sistema d'Indicadors 21, aprovat pel mateix Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat. Deu apartats on percepció i anàlisi dels grups coincideixen amb les dades i indicadors.

Pel que fa als reptes, també hem seleccionat deu punts a destacar. Però aquí hem optat per distingir dos nivells de reflexió i d'anàlisi. D'una banda, identifiquem cinc reptes sectorials, aquells vectors que tenen una concreció en el Compromís i sobre els quals hi ha constància que s'ha avançat poc o massa poc en relació al que esperàvem. Aspectes com la mobilitat, el balanç energètic o l'habitatge són alguns d'ells.

D'altra banda, del treball dels grups es desprenien també reflexions i anàlisis que anaven més enllà d'aquest o aquell altre aspecte concret. Reflexions sobre el procés en el seu conjunt, sobre l'extensió de la cultura de la sostenibilitat o sobre els instruments i estratègies que necessitem. Aquest apartat l'hem anomenat “Reptes generals: els reptes en majúscules”.

Vam elaborar, doncs, aquest Informe, amb voluntat de síntesi dels resultats dels grups de treball i, a la vegada, amb el desig de facilitar l'accés a la informació bàsica o rellevant i a possibilitar el debat sobre aquests temes. Tanmateix, trobareu la versió íntegra de l'aportació dels grups de treball a l'Annex 1.

Els avenços més significatius

En el camí de la sostenibilitat estem a les beceroles. Hem après a llegir indicis i signes d'alarma, però just comencem a escriure les primeres respostes intuïtives i titubejants.

Tanmateix, en aquest procés d'aprenentatge experimental, lent i poc o molt maldestre, ens sentim contents dels avenços fets, tot i que els reconeixem modestos. Ens satisfà, més que res, saber que no estem sols, sinó que compartim l'esforç amb molts altres actors de ben diversos àmbits de la vida ciutadana. I estem il·lusionats en seguir treballant en equip, aprenent junts, els uns dels altres, i donant-nos ocasions per compartir i per celebrar.

En aquest to de discret optimisme podem assenyalar certs avenços, avalats per dades i indicadors que ens permeten constatar-ne l'evolució. Considerem que els principals són els següents:

I. El tractament del 100% de les aigües residuals

La construcció de les noves depuradores del Llobregat i del Besòs ha permès assolir l'objectiu del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat referit a aquest punt. Així mateix, la construcció de dipòsits de retenció per reduir abocaments directes al mar en temps de pluja, la millora de la xarxa de clavegueram i el monitoratge en temps real de la capacitat i de la qualitat d'aquesta xarxa, han permès millorar molt el control sobre les aigües residuals i minimitzar l'abocament d'aigües contaminades. Tanmateix, el sistema de depuració es perfeccionarà encara en el futur immediat, en completar els tractaments de les depuradores.

II. La disminució del consum d'aigua, tant el domèstic com el dels serveis municipals

El consum domèstic d'aigua ha passat dels 135,58 litres per habitant i dia, de l'any 2000, als 127,62 litres/hab/dia l'any 2004. Així mateix, l'aigua potable consumida per regar parcs i jardins també ha disminuït significativament tant pel que fa al volum total (2001: 2.995.313 m³, 2005: 2.478.736 m³) com en el consum d'aigua per metre quadrat regat (2001: 0,66 m³/m², 2004: 0,58 m³/m²). Aquests resultats responen a millores en els sistemes de control i a l'augment de l'eficiència, però també als progressos fets en els darrers anys en l'aprofitament de l'aigua freàtica com a substituïda de l'aigua potable per usos de neteja viària i reg. El 2004 l'aigua del subsòl ja va representar un 8,6% de l'aigua consumida en aquests usos públics, mentre l'any 2000 era només un 3,6%.

III. L'increment del percentatge de residus reciclats

Els sistemes de recollida selectiva van avançant a la ciutat, encara que amb ritmes diferents. Indiscutiblement els darrers anys hem fet progressos ja que si l'any 2000 recollíem selectivament l'11,9% dels residus, el 2004 en recollim el 42,6%, però cal continuar millorant.

IV. L'augment del nombre de centres educatius compromesos en l'educació per la sostenibilitat

Ha augmentat significativament el nombre de centres d'ensenyament que desenvolupen projectes d'ambientalització del propi centre. Actualment el 40% de centres públics de Barcelona i el 20% dels concertats, des d'escoles bressols a instituts, participen en el projecte Agenda 21 Escolar (69 centres curs 01-02, 170 centres curs 05-06). A més, segons es desprèn de l'avaluació del programa, aquest augment quantitatiu ha anat acompanyat d'una millora qualitativa, de manera que cada vegada són més els projectes ben integrats al currículum, que es desenvolupen de manera transversal i impliquen tota la comunitat educativa.

V. L'increment de la superfície de verd

Consolidant la tendència de les darreres dècades, la superfície de verd segueix augmentant a la ciutat, de manera que hem passat dels 27 Km² de verd del 2001 als 28,3 Km² el 2005. Tanmateix, en un moment de creixement ràpid de la població degut a la immigració, ara el repte rau en poder mantenir també l'increment de superfície de verd per habitant.

VI. L'augment de l'ús de la bicicleta i de l'espai públic destinat als vianants

L'ús de la bicicleta s'ha incrementat entre els ciutadans en aquests anys, de manera que el nombre de desplaçaments en bici, que el 2001 s'estimava en 26.242, ha passat a ser de 33.182 el 2004. Confirmant aquesta tendència, en l'enquesta d'hàbits i valors relatius a la sostenibilitat, l'any 2000 només un 1% dels enquestats declaraven ser usuaris habituals de bicicletes, mentre que el 2004 aquest percentatge havia crescut fins al 4%. Avançar més en aquesta línia demana actuar amb decisió en la pacificació del trànsit. El creixement de la superfície d'espai públic dedicada als vianants, amb carrers de prioritat invertida i eixamplament de voreres, l'obertura d'interiors d'illa (27 illes, 2004), l'adequació de camins escolars i la millora de l'accessibilitat a la xarxa de transport públic són diferents aspectes del progrés cap al gran repte de fer del carrer un entorn acollidor.

VII. L'increment de la producció d'energia solar

En aquests últims anys, l'aplicació de l'Ordenança Solar i una activa política pública d'instal·lació de captadors fotovoltaics, ha possibilitat que l'energia equivalent produïda a les instal·lacions de captació solar tèrmica i fotovoltaica a Barcelona s'hagi multiplicat per més de deu (600.000 kWh/any l'any 2000, 7.872.567 kWh/any l'any 2004). Tot i aquest espectacular augment, el percentatge d'energia consumida procedent de fonts renovables resulta encara insignificant (0,17%)

VIII. La millora de la gestió ambiental a les empreses

La implantació de sistemes de gestió ambiental està creixent de manera significativa

entre les empreses. Així, el nombre d'empreses amb certificació ambiental s'ha doblat exactament entre el 2000 (120) i el 2004 (240). En el sector industrial estan liderant aquest procés les empreses més grans, mentre que en el sector serveis, i concretament en el cas del turisme, són les empreses petites les que van al capdavant.

IX. La progressiva expansió de la compra responsable

Es constata un compromís actiu en aquest aspecte per part d'un gran nombre d'entitats, que contempen la compra responsable, amb criteris socials i ambientals, en el seu pla d'acció. Moltes organitzacions estan incorporant a les seves compres productes més respectuosos amb el medi ambient (ecoetiquetats, eficients, reciclats, reciclables, biodegradables...). A més, el consum de productes de comerç just -un dels indicadors de l'Agenda 21- segueix una tendència clarament creixent. En el període que ens ocupa, hem progressat força des dels 71 punts de venda del 2000: avui hi ha a Barcelona, pel cap baix, 83 comerços minoristes, 10 grans cadenes i 165 màquines de vending amb cafè de comerç just. En un altre terreny, l'adopció d'una política responsable de compra de fusta per part de l'Ajuntament –a proposta del Consell de Medi Ambient i Sostenibilitat- ha suposat avenços significatius en l'adquisició de fusta certificada a la ciutat.

X. La capacitat de treballar en cooperació i sumant esforços des dels diferents sectors ciutadans

Són molt diverses les experiències positives liderades per la societat civil (com per exemple camins escolars o plans comunitaris) que es desenvolupen a la ciutat. El mateix desplegament de l'Agenda 21 ha propiciat l'aprenentatge compartit i el treball en xarxa entre entitats, empreses i institucions a través de trobades, presentacions dels plans d'acció, instruments de comunicació, convocatòries de premis i altres recursos que han facilitat l'intercanvi i la formació.

Els reptes

És evident que, malgrat els avenços i els canvis de tendències, hi ha reptes i insuficiències manifestes i importants en el camí cap a una ciutat més sostenible. Del treball dels diferents grups, en podem destacar cinc reptes sectorials, o temàtics, així com cinc reptes de caràcter general que ens demanen un esforç especial en el present.

Reptes sectorials: els principals temes pendents

1. Adoptar una nova concepció del carrer com a espai de convivència i relació i no només com a via de circulació de cotxes. Ens cal implantar un model de mobilitat més sostenible i segur, que millori la qualitat de vida i benestar col·lectiu, definint un nou escenari en el qual treballar. Els avenços produïts en aquest terreny són notables: l'extensió del transport públic, el nou tramvia, la implantació de les àrees verdes, el carsharing, etc. Però són encara insuficients pel que té d'estratègic aquest vector en el desenvolupament sostenible. L'aposta pel transport públic –que demana inversions supramunicipals- és l'element clau per capgirar la mobilitat intermetropolitana que descansa majoritàriament en l'ús del vehicle privat. Al mateix temps, la ciutat ha de reflectir en la distribució de l'espai la prioritat per al transport públic i els desplaçaments a peu i en bicicleta, amb una proporció important de l'espai públic alliberada dels vehicles de pas i guanyada per a l'estada de qualitat. D'altra banda, una mobilitat més sostenible demana l'activa implicació dels ciutadans. Aquest repte es vincula a molts dels objectius de l'Agenda 21: la millora de la qualitat de l'aire i la reducció de la contaminació, la disminució del soroll i la defensa de l'espai públic.

2. Millorar el balanç energètic de la ciutat: menys energia i més neta. En relació als recursos energètics, el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat proposa reduir el consum i promoure les energies renovables. Tanmateix, el consum d'energia segueix creixent i, tot i que

hi ha hagut avenços significatius en la producció d'energia a partir de fonts renovables, sobretot fotovoltaica i solar tèrmica, el percentatge d'energia primària d'origen renovable encara és molt baix (0,17%) i estem lluny d'assolir els objectius desitjats. Afrontem el doble repte d'avançar en l'estalvi i l'eficiència i d'incrementar progressivament el percentatge d'energia d'origen renovable respecte el total d'energia consumida.

3. Reduir la generació de residus. També en aquest terreny s'han destacat avenços significatius, entre els quals la recollida comercial segregada, l'augment de la recollida selectiva o l'extensió de deixalleries o punts verds. Tanmateix, aquests avenços són encara insuficients. Cal col·locar al centre del debat la necessària minimització dels residus com a millor estratègia preventiva. Tot i que s'han desenvolupat iniciatives de prevenció de residus –en administracions, empreses, escoles o universitats- cal intensificar aquests esforços. Especialment les empreses s'han d'implicar activament per reduir embalatges i aplicar els principis de l'ecodisseny a la seva producció. La fiscalitat és –com s'ha demostrat- un factor decisiu a l'hora d'ajudar en aquest procés, traslladant el principi de “qui contamina, paga” a la generació de residus.

4. Millorar la qualitat de l'espai públic de relació. La brutícia, el soroll, el deteriorament dels espais i mobiliari rebaixen la qualitat de vida urbana. Enfortir la cultura d'allò públic i la responsabilitat de tots plegats en tenir-ne cura és un dels grans reptes que afrontem, especialment en un moment en que la presència de vora quatre milions de turistes l'any augmenta fortament la pressió sobre els espais comuns. Tot i les actuacions que s'han desplegat en aquests anys –la pavimentació sonoreductora dels principals carrers de la xarxa bàsica de la ciutat (més de dos milions de m²), les campanyes de sensibilització i de promoció del civisme, les accions de control i sanció- és evident que no són suficients. Per una banda cal intensificar les actuacions de prevenció, manteniment i correcció. De l'altra, fomentar el compliment de les ordenances, millorant l'actuació municipal en el terreny de la vigilància, el control i la sanció, ja que la permisivitat genera escepticisme i desconfiança entre els ciutadans. Al mateix temps, cal reforçar l'educació cívica, incorporant la diversitat cultural per arribar a tots els sectors específics, i guanyar la complicitat ciutadana en la defensa de la convivència i el patrimoni comú.

5. Impulsar una política social d'habitatge. Entre els aspectes socials que configuren l'objectiu 7è del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat, sense dubte un dels principals reptes per augmentar la cohesió social és el de l'habitatge. L'encariment progressiu de l'habitatge a Barcelona, ja sigui de compra o de lloguer, paral·lel al del conjunt de l'estat, és un dels principals obstacles per a la sostenibilitat social de la ciutat. Tot i que també en aquest apartat s'han destacat alguns avenços (rehabilitació d'habitatges socials, xarxa pública de mediació de lloguers socials i promocions de nous habitatges socials per a joves), la situació del mercat de l'habitatge demana intensificar aquestes polítiques públiques i desenvolupar acords entre el sector públic i el privat per afavorir l'accés a l'habitatge dels joves, dels immigrants i dels col·lectius de persones en situació d'exclusió social.

Reptes generals: els reptes en majúscules

1. Assegurar un progrés sostingut, mitjançant la consolidació de la cultura de la sostenibilitat. És a dir, conservar els avenços que es fan, valoritzar-los i millorar-los. No fer una passa enrera. La construcció d'una nova cultura de la sostenibilitat, basada en la responsabilitat i el protagonisme dels ciutadans i de les seves organitzacions, és la millor garantia per assegurar aquest progrés sostingut, sent conscients que participem d'un procés estratègic i per tant a mig i llarg termini. Amb aquesta idea de gradualitat, el més important és consolidar els avenços i llençar noves iniciatives a partir del que s'ha guanyat.

2. Col·locar l'Agenda 21 en la dimensió de la ciutat, estenent-la a nous sectors i al conjunt de la ciutadania. El procés d'Acció 21 que es va iniciar l'any 2002 ha aplegat segurament

els actors més actius de la ciutat, una base àmplia i plural. No estem tots els que som –hi ha moltes més organitzacions treballant amb aquests compromisos- però som tots els que estem. I la suma dels esforços, de les iniciatives d'aquest col·lectiu de més de 400 institucions té a ben segur un impacte rellevant en les millores graduals que anem aconseguint. Per això ens cal estendre més aquest procés. Fer arribar aquest missatge de compromís, de responsabilitat i de xarxa a moltes més organitzacions, d'àmbits econòmics o professionals que potser encara no s'hi senten cridats, d'àmbits de barri o de Districte que volen sumar esforços. I cal, també, estendre l'Agenda 21 a una dimensió individual, en la qual el més d'un milió i mig de ciutadans de Barcelona se sentin convidats a participar-hi amb la seva acció. Consolidar els canvis passa també per consolidar el canvi d'hàbits en la nostra vida quotidiana.

3. Equipar-nos per treballar de manera sistemàtica i coordinada. Per fer el necessari salt quantitatiu i qualitatiu en la presència de la sostenibilitat en el nostre entorn cultural hem de dotar-nos d'eines i mecanismes efectius d'informació, comunicació, intercanvi i aprenentatge compartit. Eines i mecanismes que han de ser proporcionats a la dimensió de la ciutat i adequats a la diversitat de la seva població. Abordar de debò la generalització de la cultura de la sostenibilitat requereix estratègies efectives i acció continuada, més enllà de campanyes sincopades. També ens cal intensificar el treball en xarxa, amb dinàmiques de cooperació que millorin la cohesió entre les iniciatives i la coordinació de les actuacions.

4. Compartir objectius quantificables i millorar els indicadors de progrés. El model de desenvolupament sostenible que perseguim ha de ser traduït progressivament en objectius ben definits, que el concretin en la pràctica –en l'estructura de la ciutat, en l'activitat econòmica, etc.,- i en indicadors útils per quantificar els progressos. Aquesta concreció d'objectius compartits s'ha d'alimentar en el debat transversal entre els diferents actors, sense defugir la complexitat dels problemes. Al mateix temps ens cal avançar en la recollida sistemàtica de dades i millorar la monitorització dels processos, per obtenir diagnòstics més acurades que permetin avaluar projectes, verificar l'eficàcia dels plans d'acció i prendre decisions sòlides.

5. Impulsar la innovació. Més enllà de l'esforç de fer les coses ben fetes quotidianament, és obligat tenir una actitud col·lectiva de recerca i d'imaginació creadora que ens permeti plantejar els problemes de noves maneres i assajar noves solucions. Ens cal suscitar iniciatives innovadores orientades a resoldre problemes socials i ambientals existents o a avançar-se als que poden sorgir en un futur immediat.

Per concloure

Intentar fer una balanç global de la transició cap a una ciutat més sostenible en aquests tres últims anys pot semblar un atreviment excessiu. Tanmateix, el treball de les institucions signants i els grups de treball que han preparat els documents d'aquesta Convenció ofereixen alguns elements per al diagnòstic. D'igual manera, el sistema d'Indicadors aprovat en el seu dia pel Consell Municipal de Medi Ambient i Sostenibilitat ens ajuda a prendre el pols de forma objectiva a les tendències, als avenços i a les insuficiències en aquest procés complex.

Les tendències principals que s'apunten en relació als objectius fixats en el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat són moderadament optimistes. Les dades indiquen que estem en un procés i que aquest procés avança positivament. La reducció progressiva del consum d'aigua a la ciutat, l'estancament relatiu en la producció de residus, la moderada redistribució de l'espai públic, la interiorització dels principis de sostenibilitat en moltes organitzacions –de la qual en són un exemple les certificacions ambientals-, l'augment del consum responsable i ecològic, l'extensió d'iniciatives i projectes d'educació ambiental –del qual les escoles en són un bon exemple-, la millora en la gestió dels recursos, com la depuració total de les aigües, tots aquests elements indiquen canvis de tendències, que són segurament el més difícil d'aconseguir en aquests processos.

Ara bé, també hem identificat grans reptes. Temes candents, com la mobilitat, l'energia, els residus, l'espai públic o l'habitatge. I qüestions transversals, reptes de caràcter general que, d'una o altra manera, ens impliquen a tots, col·lectivament. La magnitud d'aquests reptes indica que el ritme dels canvis s'ha d'accelerar. Que les tendències són bones però cal consolidar-les i intensificar-les. Que cal aplicar més energia al canvi. I també més imaginació. Que ens queda molt camp per córrer i que és bo que sapiguem equipar-nos i organitzar-nos per al llarg trajecte.

TXEMA CASTIELLA / TERESA FRANQUESA
Agenda 21 de Barcelona

QUÈ HEM FET, QUÈ ENS QUEDA PER FER

PONÈNCIA DE RAMON FOLCH

Introducció

Moltes gràcies. Sóc jo el qui expressa el seu agraïment per la deferència de què he estat objecte per part dels organitzadors d'aquest acte. I vulgueu entendre que aquest agraïment és doble perquè es dona la circumstància, accidental, però ben certa, que heu escollit la UPC com l'àmbit on desenvolupar aquesta convenció. Per tant, en la meua condició de President del Consell Social d'aquesta Universitat, em sento molt satisfet d'acollir-vos a casa nostra. De fet, estava previst que fes aquest paper d'amfitrió abans de la primera intervenció d'aquest matí, però finalment no ha estat possible, cosa que lamento de cor. Per contra, el Rector, que no havia d'assistir-hi, finalment ho ha pogut fer. Així que la UPC ha estat insuperablement representada. En tot cas, Imma, et demano que vulguis expressar a l'Alcalde la meua contrarietat per no haver pogut ser present durant la seva intervenció.

No recorreré a recursos audiovisuals, com d'altres vegades faig, perquè en aquesta ocasió em sembla que és millor recórrer a allò que abans se'n deia, o se'n diu encara, la "litúrgia de la paraula". És a dir, voldria utilitzar la contundència del verb per a compartir uns determinats sentiments, unes determinades impressions, uns convenciments amb tots vosaltres. I també voldria recórrer a la litúrgia del gest que, per via de la imatge o l'exemplaritat, ja ha estat repetidament invocada aquí. I en aquest sentit demanaria a les persones que controlen les condicions de la sala que tinguin la bondat de descórrer les cortines de les claraboies que ens estan innecessàriament privant de la il·luminació natural.

(es descorren les cortines de les claraboies i el sol entra generosament a la sala; aplaudiments)

I, ara, els damanaria que apaguessin els llums, naturalment!

(s'apaga la il·luminació elèctrica; més aplaudiments)

Molt bé. Ara sí: benvinguts a la Universitat Politècnica de Catalunya, en camí cap a la pertinència...! El planeta acaba d'estalviar-se 4.000 watts de demanda en potència instal·lada momentània. I la UPC, acaba d'estalviar-se 40 o 50 € en el rebut de la llum, ben bé...

Què hem fet?

El títol d'aquesta intervenció, posat pels organitzadors, ha estat "*Què hem fet i què ens queda per fer*". Txema Castiella ens recomanava, en l'anterior intervenció, que no ens flagel·léssim tant, perquè Déu n'hi do les coses que hem fet. Hi estic d'acord, perquè, si no, aquest combinat letal d'ecologisme i judeo-cristianisme autoflagel·latiu ens pot portar a la més absoluta de les infelicitats, que és el súmmum de la insostenibilitat. Hauríem de constatar que, efectivament, hem fet moltes coses; ja parlaré de les que no hem fet encara, però certament que hem fet moltes coses i bé cal alegrar-se'n.

Hem engegat un moviment

En primer lloc, en el cas concret de l'Agenda 21 de Barcelona, que ens mou a ser avui aquí, a mi i a tots vosaltres com a signants del compromís, hem engegat un moviment. L'any 2001-2002 es van firmar els primers documents inicials, l'any 2002 ja hi havia 170 signants d'aquest compromís i en aquests moments estem per sobre dels 400. Hi ha de tot, naturalment: petites empreses, grans empreses, escoles... En tot cas, més de 400 signants. Altrament, hem estat capaços de mobilitzar un parell de centenar de persones que en 10

grups han constituït aquests equips de treball, els relators dels quals fins fa un moment eren aquí a l'escenari. En aquesta sala deu haver-hi ara 300 o 400 persones, representatives d'aquest moviment en camí.

Així que hem engegat un moviment, en efecte, i m'agradaria que fóssim capaços de valorar la importància que té això, perquè la distància entre 0 i 1, bé que en termes aritmètics és igual a la distància entre 10 i 11, posem per cas, en termes socials, no. Hem passat de 0 a 1. És molt més important això que passar de 10 a 11. I ens hem dotat de les primeres eines: l'any 2002 es va llançar el Programa Acció 21, a executar entre 2002 i 2012. És una eina de treball important.

Ens hem dotat de les primeres eines i hem fet les primeres passes

També es van començar, una mica més tard, a generar els primers indicadors, dels quals tots vosaltres teniu més coneixement. Per part de Teresa Franquesa, ja ha estat expressament al·ludida aquesta circumstància, que és molt important en un context tecnocientífic com el nostre. Llencem les campanes al vol o ens posen les mans al cap en funció de les oscil·lacions dels PIB i els IPC, dels Ibex i d'altres índexs econòmics semblants. Sense aquests referents no sabem si hem d'estar contents o preocupats per la marxa de l'economia. Doncs en termes sostenibilistes hem de ser capaços de fer el mateix. Per això és important dotar-se de capacitat de mesurar els progressos.

Fins i tot, hem engegat ja tota una colla d'accions concretes. Molts dels que sou aquí com a signants, sou alhora protagonistes d'alguns plans d'acció. De fet, n'hi ha 55 en curs, en aquest moment, més els 170 que corresponen als diversos centres educatius que també s'han dotat de plans d'acció. També s'ha creat i concedit els Premis Acció 21, que poden existir perquè moltes persones fan coses innovadores i positives en el camp de la sostenibilitat. Avui mateix s'ha distribuït aquesta publicació amb 100 bones pràctiques, igualment prou indicativa d'aquest camí que s'està fent.

I, encara, o potser sobretot, les 10 millores en grans temes de gestió socioambiental recollides en el document que se'ns ha repartit, algunes de les quals ens mirem com si no fossin res, bé que els que recordem d'on venim sabem com costa d'arribar on som... Quan diem que el 100% de les aigües residuals barcelonines ja són objecte de tractament, és veritat que ràpidament afegim, jo el primer: "ah, però no recuperem tota aquest aigua encara, com és que el terciari és encara deficient o simplement inexistent?". Tot això és veritat, però jo recordo perfectament quan les clavegueres de Barcelona anaven a parar al port, a les dàrsenes de dintre del port. No parlo del segle XIX, sinó de fa 25 o 30 anys només. Per tant, hem passat, en un període molt curt, de dues o tres dècades, no pas més, d'abocar el 100% de les aigües resid-

uals a dins del port de Barcelona o al litoral immediat, a tractar el 100% de les aigües residuals, bé que no tan eficientment com voldríem.

És bo alegrar-se amb les consecucions perquè, si no, com deia abans, ens esterilitzarem en un exercici autoflagel·latiu completament improcedent. Però tampoc no ens hem d'instalar en l'autocomplaença. Per exemple, hem de millorar el comportament de determinats índexs o indicadors, com el de la intensitat energètica, massa alta al nostre país. Les 10 millores esmentades no són pas banals, n'hi ha que serien impossibles d'explicar sense grans inversions públiques i importants canvis de mentalitat. Hi ha molta història darrera del fet que, en aquest moment, entre la depuradora del Besòs i la depuradora del Llobregat, es tracti la totalitat de l'aigua, no només de la ciutat de Barcelona, sinó d'una àmplia perifèria. En realitat, ara, en aquest moment, a l'àrea de Barcelona devem estar en els 8-9 metres cúbics per segon d'aigua tractada, que és molt.

També hem consolidat un considerable sistema logístic, l'acte d'avui n'és una prova. Existeix la Secretaria de l'Agenda 21, les tasques de la qual són responsabilitat d'Imma Mayol, de Txema Castiella o de Teresa Franquesa i tot el seu equip de col·laboradors. No és una cosa menor i val la pena constatar-la.

En definitiva: per què he fet aquesta relació? Doncs com a acte de reconeixement, però també com a manifestació de confiança en les nostres pròpies capacitats. Com que ens queda encara molt per fer, ens convé estar raonablement convençuts que serem capaços d'abordar-ho.

Què ens queda per fer?

Què ens queda per fer, en efecte? Voldria centrar en això el gruix de la meva intervenció. Doncs, ens queda quasi tot, acceptem-ho.

Ens queda quasi tot...

El model desenvolupista generat amb les noves estructures de producció i concepció socioeconòmica que sorgeix en el segle XIX amb l'emergència de la societat industrial, resta pràcticament intacte en la mentalitat de la majoria. És a dir, si puja el PIB pensem que anem bé; pensem que anem bé, si creix la facturació, i que anem malament, si la facturació s'estanca o disminueix, sense més consideracions socials o ambientals. Aquesta manera de veure continua essent un criteri majoritàriament no discutit. Però en termes d'anàlisi sostenible és un criteri fals. El PIB indica el que indica, el creixement econòmic és un fenomen que serveix per al que serveix. La construcció del model sostenible no passa només pel creixement del PIB, en alguns casos fins i tot contradiu el principi del creixement del volum de facturació. Qui no s'atreveixi a dir-ho, que no ho digui, però que sàpiga, aleshores, que no està difonent el missatge sostenible, estigui al govern o no estigui al govern.

El discurs sostenible s'enfronta de pla al model desenvolupista generat en el segle XIX. No va contra el progrés. Ben al contrari: és l'únic que el podrà fer possible en el futur. És lògic que així sigui, de la mateixa manera que el discurs feliçment superat del desenvolupisme industrialista del XIX capgirava l'*ancien régime*, és a dir el model aristocràtic-rural aleshores vigent. La nova burgesia del XIX tenia com a objectiu desplaçar la vella aristocràcia del XVIII. Doncs bé, el sostenibilisme té com objectiu desplaçar el model desenvolupista del XIX i substituir-lo per un altre model social i econòmic, amb la voluntat de construir una societat més avançada. Per tant, el sostenibilisme és el progrés, mentre que el desenvolupisme és el passat, al qual li hem d'agrair haver arribat on som, però per respecte al qual no podem renunciar on volem anar.

La consciència del desastre que representa mantenir aquest model ja obsolet és molt baixa, paral·lela a la pròpia inconsciència d'obsolescència del model. És quasi nul·la, per ser exactes. La lucidesa en els judicis sobre aquestes qüestions que podem trobar en els mitjans de comunicació és més aviat escassa. En aquests moments, per exemple, hi ha un seriós conflicte amb els pescadors professionals per mor del preu del gasoil, abordat al marge d'aquestes consideracions, com si el problema no tingués res a veure amb l'esgotament dels

recursos pesquers cada cop necessiten anar més lluny i més avall per a fer les mateixes captures d'abans, ni amb l'esgotament dels recursos petrolers. Cal entendre el patiment dels pescadors i posar-se al seu lloc, però algú els ha d'explicar que el gasoil no anirà més barat mai més i que, en tot cas, ens hem de replantejar l'activitat pesquera i veure com internalitzem en el preu del producte final tots aquests augments. Però no es podrà rebaixar el preu del gasoil, perquè el gasoil és una fracció del petroli, el preu del qual, més enllà dels vaivens de caràcter especulatiu a què també està sotmès, augmentarà indefectiblement per la simple raó que les seves reserves són limitades i van reduint-se cada vegada més.

La setmana entrant, aprofito per comunicar-ho, presentarem un llibre sobre els escenaris energètics en l'horitzó del 2030. És un treball encarregat per l'ICAEN en què es considera l'evolució previsible en les ofertes, les demandes i les tendències, així com les contradiccions tendencials, l'evolució dels preus, els increments de demanda, etc., dels diferents combustibles o dels distints formats energètics. S'hi posa de manifest que sobre determinades qüestions no té sentit continuar discutint. Certament que hi ha moltes coses opinables en matèria d'energia, però també n'hi ha moltes altres que són indiscutibles. És meridià que el Sol surt de franc i cada matí, o que el petroli presenta expectatives declinants, tant en el temps com en l'espai. Per tant, cal dir als pescadors de Vilanova i de Cambrils, i de tota la costa de ponent, que el gasoil no anirà més barat. I que si els costa més barat és perquè hom els en mantindrà artificialment el preu a costa de repercutir l'augment sobre la resta de la ciutadania, la qual cosa és essencialment injusta. I si no es pot internalitzar aquest cost real en el preu del peix, ens hem de preguntar si hem de continuar pescant... El discurs sostenible ha de tenir el valor de dir coses d'aquest tipus amb la mirada ben alta, amb comprensió per a la gent que pateix el problema, però sense mentir. El gasoil anirà cada vegada més car; la resta és pura demagògia.

Podríem fer extensiva aquesta manca de lucidesa de la premsa a molts altres àmbits. Cal dir-ho clarament. Ja sóc massa gran per tenir por de parlar sincerament, ja sóc massa gran per ser conservador. Fóra el cas de la famosa línia d'alta tensió Catalunya-França. S'hi pot estar a favor o s'hi pot estar en contra, però el debat que estem vivint, tal com es planteja, no té gaire sentit. De línies de 400.000 volts ja n'hi ha moltes a Catalunya i arreu, no sé per què aquesta és pitjor que les altres. Si la volem o no la volem ha de ser en funció de la política energètica que hem de fer, no de l'afectació concreta que hi ha en un lloc determinat, perquè aquesta línia no serà ni pitjor ni millor que les altres que ja tenim (i no discutim). No l'estic defensant. Tampoc l'estic atacant. Estic dient que m'agradaria debatre la qüestió, no els farbalanets de la qüestió o els interessos partidistes de la qüestió.

Mentre discutim de línies, potser sense entendre-hi gaire, la intensitat energètica catalana no para d'augmentar. Sobre això no sento parlar ningú. La intensitat energètica expressa la quantitat d'energia necessària per a produir una unitat de servei, de manera que ve a ser un indicador de la ineficiència: a més intensitat energètica, més consum per a fer el mateix, o sigui més ineficiència. Doncs bé, la intensitat energètica catalana és una de les més altes d'Europa, és a dir que necessitem molta energia per produir el que a altres llocs ja es produeix amb menys. Per exemple, en aquesta sala, abans d'obrir les cortines, estàvem cremant 4.000 kw de potència instal·lada de forma absolutament innecessària. Aquesta reunió no anava millor fa 10 minuts. En apagar els llums innecessaris hem disminuït la intensitat energètica d'aquest acte sense perdre productivitat. La disminució de la intensitat energètica, clar objectiu sostenible, no va en contra de la productivitat. Ben al contrari, l'afavoreix, perquè millora la competitivitat.

La nostra intensitat territorial també és tremendament alta. Abans d'ahir, en aquesta mateixa institució, en la nostra Escola Tècnica Superior d'Arquitectura del Vallès, una de les dues escoles d'arquitectura de l'UPC, discutint aquest tipus de coses en un seminari en què participaven experts americans i d'aquí, es posà de manifest que necessitem una quantitat de territori molt elevada per fer relativament poques coses. Per què? Doncs perquè hem tingut i tenim una política d'ubicació de les funcions territorials inadequada a les nostres necessitats i possibilitats, amb les sabudes conseqüències derivades de l'increment de la mobilitat, que a son torn no pot ser satisfeta, aleshores, més que amb grans inversions en sistemes de relligament d'aquests usos innecessàriament allunyats i amb les conseqüències

derivades, també, de la inversió en consum energètic que no podem abordar perquè el petroli serà més car i perquè, a més, d'aquí quatre dies les emissions de la mobilitat entraran també dins del còmput de Kioto.

Sobre tot plegat, la consciència social és baixa. Quan dic consciència no m'estic referint a tenir una certa idea de les coses. Em refereixo a la consciència programàtica, a la incorporació d'aquesta reflexió en el discurs de l'empresari, del sindicalista, del polític, de l'usuari, de cadascú de nosaltres. Per mi, aquesta és la principal feblesa que patim. Abans, Teresa Franquesa ha dit: "menys consignes i més cultura". Això mateix. Menys eslògans i més coneixement. Parlo de la consciència basada en el coneixement, en el programa, en el pensament, en la capacitat d'avançar cap a un model prèviament dissenyat mitjançant un projecte tècnicament possible. Parlo d'això.

Internalització: el gran objectiu

El gran objectiu és la internalització, paraula que fins ara, en l'estona que he compartit amb vosaltres, no he sentit encara. El món global no té exterior, no podem continuar pensant que en un procés de globalització creixent l'externalització continuarà sent el gran recurs per treure'ns de sobre les coses que no sabem resoldre. Sóc un gran partidari de la globalització i, per tant, un gran impugnador d'anomenar globalització a aquesta miserable mundialització dels mercats locals. Qui realment va inventar-se la globalització fou la vida. La vida ha estat globalitzada des del seu començament. Tots els éssers vius de la Terra compartim les mateixes estructures genètiques, compartim la mateixa atmosfera, compartim totes les estratègies ecosistèmiques que condicionen la nostra existència. La vida és global, la biosfera és global.

Per contra, la glacial economia neocapitalista, miserable captadora de mercats captius, no en té res de global. Representa l'exportació a nivell mundial de l'estratègia local, que és molt diferent. Per tant, a mesura que avançarà un fatal i benvingut procés de globalització de l'activitat econòmica, els dínars o les rúpies seran moneda igual que l'euro. En aquesta economia falsament globalitzada actual, uns tenim moneda de debò i els altres estampetes no convertibles, com si no treballassin o no produïssin.

Quan realment avançarà el procés de globalització econòmica, ens adonarem que no tenim cap exterior econòmic en què externalitzar disfuncions. El procés de canvi climàtic és un cas d'externalització. Tots els gasos que no sabem gestionar van a l'atmosfera i llestos. Però aquest exterior resulta que és interior, perquè res no hi ha més interior que l'espai subatmosfèric, que és l'aire que estem respirant en aquest moment. Per tant, quan siguem capaços de fer els números de debò, és a dir, quan deixem de fer com l'empresa mal portada que al final de l'exercici ven patrimoni per maquillar els resultats, que és el que estem fent ara, aleshores tindrem una economia globalitzada i haurem internalitzat les conseqüències del nostre procés productiu. Ara, acabem l'any perdent diners, però venem una part del patri-

moni, compensem el balanç i ens presentem davant de la junta d'accionistes dient: “mireu que bé que ho he fet, mireu quins dividendes!”. Sí, però amb menys patrimoni que mai, més descapitalitzats que mai. A cap economista se li pot fer aquest gol, si realment vol llegir els balanços com Déu mana. I els balanços globals –que no parlàvem d'economia globalitzada...? demostren la ineficàcia de l'actual model econòmic externalitzador i, com a conseqüència d'aquesta ineficàcia, la gran disfunció ambiental.

Equívocs a superar, complicitats a establir

Això ens porta a un punt sobre el qual vull posar un èmfasi especial. La insostenibilitat, que és fonamentalment socio-econòmica, com ja s'ha dit, es manifesta de manera particularment eloqüent en les disfuncions de l'ambient, però no serà combatent simptomàticament aquesta disfunció ambiental que corregirem el problema de la insostenibilitat.

Sostenibilitat és molt més que medi ambient

Els tractaments, se'n pot dir de maquillatge, que aborden estrictament la correcció de la disfunció ambiental com si fos un problema en ell mateix recorden els analgèsics, que fan passar el mal de cap, però no n'eliminen les causes. A força d'analgèsics no es cura cap malaltia, simplement se'n mitiguen les molèsties simptomàtiques. La malaltia es cura mitjançant un tractament adequat, del tipus que sigui, ara no hi entraré. No hem de confondre, per tant, els símptomes amb la malaltia, no hem de confondre la insostenibilitat amb la disfunció ambiental, no hem d'aplicar un tractament simptomàtic com a substitució d'una autèntica teràpia, que és el canvi de model socioeconòmic, naturalment.

La qual cosa no vol dir que, de moment, per començar i per poder cercar adequadament el tractament adequat, no ens poguem prendre una aspirina, perquè amb mal de cap es pensa malament i, justament, necessitem tenir el cap clar per poder pensar. Però així que ens passi el mal de cap, hem d'esmerçar tota la nostra activitat mental a combatre la malaltia que ens l'ocasiona. Si realment, doncs, no consumíssim tanta aigua, si el tractament de les aigües residuals fos més o menys bo, etc., hauríem fet un pas cap endavant, però si tot això fos a costa de complicar encara més el sistema, no estariem resolent el problema de fons.

El programa AGUA, que substitueix el feliçment desestimat Plan Hidrológico Nacional, és un pas endavant importantíssim, que hem de saludar amb alegria. Tanmateix, és massa simptomàtic encara. Canvia de proveïdor, no pas d'estratègia. Accepta la mateixa demanda d'aigua, les mateixes deficiències en la gestió de l'aigua, les mateixes externalitzacions del sistema, però en comptes de satisfer a costa de l'Ebre l'excessiva demanda d'aigua, ho fa instal·lant plantes de dessalació. Com pagarem aquesta energia per a dessalar? Té l'avantatge pedagògic que cadascú s'ha de pagar el consum de la seva planta, però amb això no n'hi ha prou, perquè seguim sense optimitzar els processos de reutilització, sense moderar el consum, sense millorar l'eficiència, en definitiva sense gestionar la demanda en comptes de, simplement, tractar de garantir l'oferta.

En tot cas, la sostenibilitat és només relativament una qüestió ambiental, ja ho he dit. La sostenibilitat, sobretot, és una qüestió de model productiu, de model de societat, d'estratègia de relacions entre els humans. La veritat és complexa, hem de procurar que no sigui complicada. Però hem realment d'entendre i admetre que és complexa. Tots aquests canvis que s'estan fent, tots aquests canvis, tants i tants, que ens queden per fer no ens han de dur a pensar com la beata rondinaire d'aquell acudit que corria en l'època del Concili Vaticà II, que anava veient per la televisió les deliberacions i deia: “tant Concili, tant Concili: si al final ens salvarem els mateixos!”.

Sostenibilisme i ecologisme

Tinc por que no ens estigui passant el mateix a nosaltres. El tema no és que les persones que som en aquesta sala i quatre amics més se salvin. Aquest no és l'objectiu d'aquest invent. La situació actual és comparable a un gran transatlàntic que avança en direcció equivocada per un estret poblat d'esculls i dificultats per a la navegació. Els responsables de pont

estan tan preocupats perquè el vaixell no naufragui que l'última cosa que miren és la brúixola, perquè només tenen ulls per als esculls, o sigui el PIB i el creixement econòmic. "Ves, que no embarranquem; ves, que els passatgers no es queixin": aquestes són les seves inquietuds". Algú els gosa dir: "Sí, sí, molt bé, però que no hàviem d'anar cap allà?". "Ximplet!" –li responen "Que no veus que si canviem de rumb potser toparem?". "I ara!" –salten uns ecologistes que van en una petita zòdiac "Miri, veu?: un cop de timó, girada de 180°, i ja estem ben encarats. Que fa vostè bandejant d'aquesta manera?" I l'altre pot fer dues coses. Pot dir: "Escolti, jove, aquí el capità sóc jo. Què s'ha cregut, vostè!". O, per contra, pot dir: "Sí, té raó, és veritat. Però ara com giro jo aquesta baluerna, tan immensa, enmig d'aquest estret tan procel·lós i amb un passatge tan exigent?". Perquè mentrestant, en efecte, la major part del passatge diu: "Escolti, això no és manera de navegar, que em marejo!". Això és el que li passa a l'Imma Mayol, per exemple: se li mareja el personal...

A què ens ha de portar, tot això? Ens ha de portar a saber quines són les nostres possibilitats i qui són els nostres aliats, realment. Ja he dit abans que el nostre objectiu, tal i com jo ho entenc, no és tant anar al cel com viure a la terra. Si, a més, també anem al cel, doncs millor. Hem de tenir present –permeteu-me de compartir molt emfàticament aquesta idea amb tots vosaltres, que la realitat pot ser diferent als nostres desigs, però no està mai equivocada. La realitat no està mai equivocada. Pot ser que no sigui com nosaltres volem, això sí. La realitat s'ajusta a les nostres il·lusions o no, però no és mai un error. La realitat és simplement un fet. Massa sovint, quan ens enfrontem a una realitat que no ens agrada, tenim tendència a creure que la realitat és un error. No és un error, bé que pot oferir-se com una circumstància contrària a la nostra voluntat.

A partir del moment que acceptes aquest fet fonamental procedeixes, poquet a poquet, a anar generant situacions que porten a una nova realitat. No pas per corregir suposats errors de la realitat i això fa que deixis de ser un predicador, sinó per convertir-te en un projectista. No estic prenent la conversió de ningú, estic prenent que els altres pensin com jo. És molt diferent, perquè si, per contra, els altres em convencen a mi i jo passo a pensar com ells, aleshores també seré jo el qui esdevindrà un apòlogista de la nova situació.

(la sala s'enfosqueix lleugerament)

Una oportunitatíssima nuvolada que passa en aquest moment em ve a donar la raó. Hi ha un moment en què el sol marxa i en què potser s'han d'encendre els llums. Aleshores, aquesta actitud de mantenir irreductiblement que "com que hem gastat massa energia, ara tot ho hem de fer com si visquéssim al segle XV", esdevé eloqüentment equivocada. Hi ha un moment en què s'han d'encendre els llums, també ho hem d'entendre, això, i acceptar-ho amb tota la humil naturalitat del món. Potser acabarem la reunió amb els llums encesos una altra vegada, no vull fer la conferència a les fosques. No aspiro a viure mal il·luminat, vull simplement treure partit del que tinc i m'agradaria que tots adoptéssim aquesta manera de veure i aquesta manera de fer.

Qui són els aliats?

Des d'aquesta tribuna em vull referir també a la conveniència que l'acadèmia abandoni l'ataràxia mineral en què s'ha instal·lat. L'ataràxia és la impassibilitat diogènica davant l'adversitat, però només pot ser ataràxic, per convenciment, el ser pensant. Les pedres no són ataràxiques, simplement són minerals. I l'acadèmia està sotmesa a un procés de mineralització, no d'ataràxia, com a conseqüència del qual tots els nostres esforços se centren a consolidar el que ja sabem fer, sense preguntar-nos si fem el que hauríem de fer.

Tanmateix, un sector d'importància creixent ja s'ha adonat del problema i comença realment a fer el corresponent viratge, amb totes les dificultats que vulgueu, però sense abandonar la cultura del projecte. Això, ho vull subratllar molt. Contrariar el desenvolupisme industrialista del segle XIX no vol dir abandonar les excel·lents consecucions en el terreny del coneixement i de les destreses tecnocientífiques nascudes en el segle XIX. El sostenibilisme no pot ser una forma reactiva arcadianista. No podria existir un sostenibilisme postindustrial del segle XXI sense la tecnologia pertinent en el segle XXI.

En tot cas, el diàleg amb la totalitat dels gestors de la realitat és una condició sine qua non per a poder avançar en la línia sostenibilista. Amb la totalitat, ben cert: els actors econòmics, els prescriptors d'opinió siguin famosos o prestigiosos, jo prefereixo els prestigiosos, la ciutadania en general, tots, perquè anar de vacances només amb els amics està a l'abast de qualsevol, però no fa canviar res. L'important és concertar acords amb els discrepants. Aquesta tendència a considerar que l'establiment de ponts per al diàleg, que l'establiment de pactes amb l'altre suposa una forma de traïció és un error complet. L'única traïció real és impedir el progrés d'allò en què creus. Com que la majoria no creu el que nosaltres creiem, per poder anar endavant hem de pactar amb aquesta majoria progressos successius.

Deixeu-me ser clar en aquest sentit. Aquestes posicions pretesament pures que eviten tota mena de relació amb qualsevol que no sigui exactament com nosaltres i pensi com nosaltres, a part de ser molt arrogants, resulten extremament ineficaces i profundament reaccionàries, perquè s'instal·len en l'autocomplaença estèril i impedeixen el progrés. I impedir el progrés és l'essència de la reacció.

Projectar el canvi

Des d'aquí, des d'aquesta tribuna de la Universitat Politècnica de Catalunya, que no convoca l'acte, però sí que l'acull, i en tot cas també hi és representada en la persona de Dídac Ferrer i altres, vull una llançament per la cultura del projecte. Trencar una llançament per aquesta cultura de la tecnociència, per aquesta cultura del progrés basat en ser millors i saber fer més i millors coses que els que volem d'alguna manera desplaçar.

De fet, projectar és posar la imaginació a construir, en comptes de posar la fantasia a especular. Hem de posar la imaginació per fer, no la fantasia per somiar. Posar la fantasia per somiar no és il·lícit, però no serveix de gran cosa. Per contra, posar la imaginació a construir el nou ordre és realment un acte de progrés. I això, avui, al segle XXI, només es pot fer ancorant-se profundament en l'humanisme de tota la vida i dotant-se de les eines de les tecnociències més avançades.

Aquest ancorament en l'humanisme és el que ens farà diferenciar la pertinència per damunt de la mera excel·lència. Massa sovint, un cert manierisme excel·lentista ens porta a les posicions menys pertinents imaginables. L'excel·lència ha de ser pertinent. Dit d'una altra manera: hem de fer les coses més avançades que serveixin per resoldre els problemes que realment tenim, no pas fer les coses més avançades per tenir encara més problemes dels que ja teníem. Aquesta tendència excel·lentista ha portat moltes persones a mirar-se amb malfiança les habilitats tecnocientífiques, perquè massa sovint han servit per complicar-nos la vida innecessàriament.

És el que ens està passant amb l'automòbil, per agafar un cas ben típic i tòpic. L'ús no pertinent de l'automòbil és un malson, però disposar d'un sistema per desplaçar-se de pressa quan cal, per anar on convé i per dur el que fa falta, és un avantatge extraordinari. Ara, utilitzar l'automòbil de la manera que l'estem utilitzant és realment una història per no dormir. Com sempre, el mal no és l'eina. Com sempre, el mal no és l'excel·lència tecnocientífica, sinó la falta de pertinència. El crim no és del punyal, sinó de la mà de l'assassí. Per això sóc partidari de tenir punyals cada vegada més esmolats en mans cada vegada més assenyades.

Contra la frivolitat i la feblesa de pensament, doncs, un rigor sense rigidesa. Voldria, amb això, manifestar la meua confiança en tot aquest procés de canvi. Per un costat, la confiança en la nostra capacitat de rescatar i de mantenir l'esperit humanista de tota la vida i, per una altra i sobretot, la confiança en la capacitat tecnocientífica de dissenyar, amb pertinència excel·lent, el bon projecte sostenibilista. És l'únic futur realista.

Moltes gràcies.

AGRAÏMENTS

La Convenció de signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat ha estat el resultat d'una formidable confluència de voluntats, energies i il·lusions de moltes persones i organitzacions. És de justícia donar les gràcies a tothom qui l'ha fet possible.

A Antoni Alarcon, Alba Cabañas, Marta Cuixart, Joana Díaz, Mercè Domínguez, Francesc Giró, Àngel Panyella, Antoni París, Bettina Schaefer i Albert Torras, relators i relatores dels 10 grups de treball, per la seva inestimable tasca durant la fase de preparació i en la mateixa jornada de la Convenció. També a les 180 persones que van formar part dels 10 grups de treball de preparació de la Convenció, els noms de les quals figuren en l'informe a l'Annex 1.

A les entitats i institucions que van cedir els seus locals per a la realització de les reunions dels grups de treball de la Convenció durant la primavera: Agència d'Energia de Barcelona, Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, Col·legi de Farmacèutics de Barcelona, Col·legi de Periodistes de Catalunya, Foment del Treball Nacional, Institució Catalana d'Història Natural, Justícia i Pau, Sector de Seguretat i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona, Setem i Societat Catalana d'Educació Ambiental.

A la Universitat Politècnica de Catalunya, que ha acollit la trobada el 20 d'octubre de 2005, i ha proporcionat suport tècnic i logístic per a la realització dels actes, i especialment a Mireia de Mingo, Didac Ferrer i Ana Luz Saco, de l'equip de CITIES, a Manolo Fernández, responsable de l'auditori, i al personal del poliesportiu i de manteniment, per la seva dedicació i ajut.

A l'equip de l'OSHA de la Universitat Autònoma de Barcelona, en particular a Lourdes Alvarez i Marta Rubio, que han fet el seguiment de l'ambientalització des de la concepció de la Convenció.

A Ramon Folch per la seva brillant intervenció com a ponent.

A Oscar Marcos de la Universitat de Barcelona, Jesús Mestre de l'Escola Orlandai, Naiara Sáenz de la Fundació Agbar, Diana González del Bicicleta Club de Catalunya i Albert Piqué de Transports Metropolitans de Barcelona, per la presentació d'una bona pràctica a la Convenció. L'agraïment es fa extensiu a totes les organitzacions que apareixen a la publicació '100 bones idees. Catàleg de bones pràctiques dels signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat' i les que van col·laborar en la gravació del vídeo 'La ciutat (sostenible) emergent'.

A les estudiants Laura González (UAB), Pilar Ruiz de Lira (UAB), Maria Rosa González-Siso (UPC) i Aina Bruno (UPC), i a Laia Capdevila, que han col·laborat com a voluntàries durant la Convenció.

Al Bicicleta Club de Catalunya, per la iniciativa d'organitzar una bicicletada col·lectiva matinal per arribar fins la UPC.

A Martí Olivella i Llorenç Vallès, de Serveis de Participació Interactiva, pel seu suport en el disseny conceptual i dinamització de la jornada; a Mònica Mackay i l'equip de Manners, per la logística; i a Manel Almirall i tot el personal de la Fundació Futur, pel servei del dinar.

A Julia Mérida i Marta Kucharski per la seva dedicació a les tasques auxiliars d'organització. I a tothom qui d'una manera o d'una altra ha fet possible l'èxit del procés

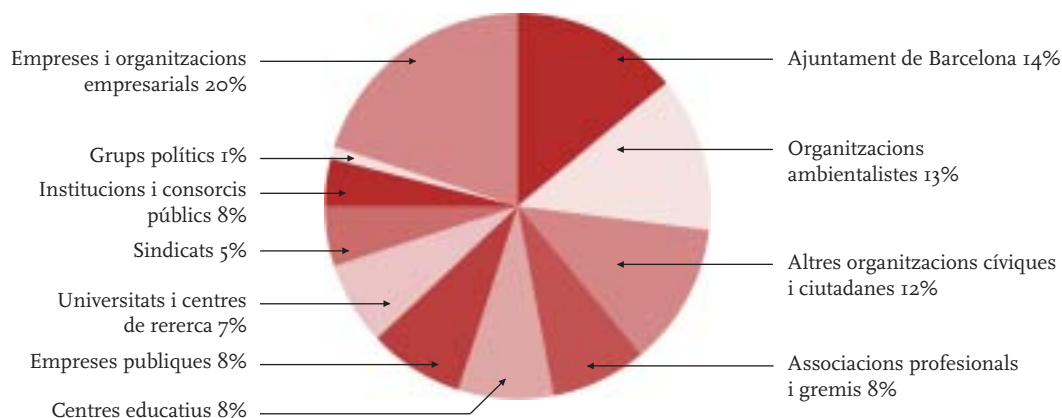
ANNEX 1.

ELS GRUPS DE TREBALL

MARÇ -ABRIL 2005

EL PROCÉS

Aquest informe es basa en el treball de deu grups constituïts durant la primavera de 2005 per preparar la Convenció de signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat. Cada grup es va ocupar d'un dels deu objectius dels Compromís. Hi van participar un total de 182 persones, en representació d'un centenar d'organitzacions.

Els grups es van reunir en dues ocasions, durant els mesos d'abril i maig de 2005, a la seu de diverses organitzacions ciutadanes que han prestat suport al procés. Vegeu el llistat de participants, les dates i els llocs al final d'aquest annex.

El procés ha comptat amb la inestimable contribució de deu relators, un per cada grup, que han ordenat, ponderat i sintetitzat en un informe final els abundats i diversos continguts recopilats en cada àmbit.

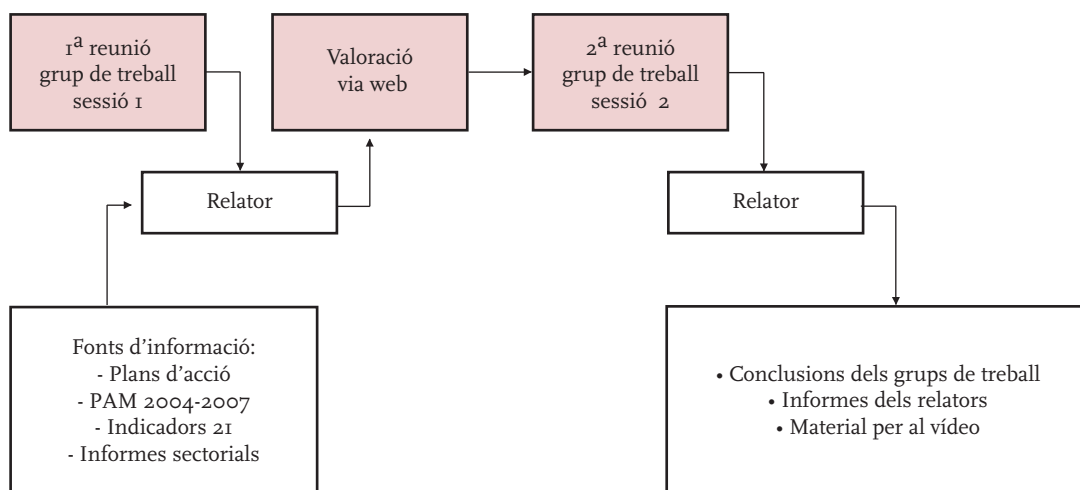
Relators i grup en el qual han actuat

Francesc Giró.	Grup 1: espais lliures i biodiversitat
Bettina Schaefer.	Grup 2: ciutat compacta; espai públic de qualitat
Antoni París.	Grup 3: mobilitat
Mercè Domínguez.	Grup 4: qualitat ambiental
Antoni Alarcón.	Grup 5: recursos naturals
Albert Torras.	Grup 6: residus
Àngel Panyella.	Grup 7: cohesió social
Alba Cabañas.	Grup 8: activitat econòmica
Marta Cuixart.	Grup 9: educació i comunicació ambiental
Joana Díaz.	Grup 10: impacte sobre el planeta i cooperació internacional

La dinamització de la participació en els grups de treball l'ha feta SPI, Serveis de Participació Intercativa, que ha preparat les graelles de reflexió inicial i analitzat els resultats d'acceptació dels enunciats a través de la web de l'Agenda 21. La coordinació general s'ha dut des de la Secretaria Tècnica de l'Agenda 21.

A cada grup hi ha hagut una notable diversitat de participants, tots els quals han presentat les seves actuacions i experiències, i han aportat els seus coneixements, opinions i valoracions per fer un balanç del recorregut fet des de l'aprovació del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat l'any 2002.

Tots els grups de treball van funcionar seguint el següent esquema:

Per preparar les primeres reunions amb temps, els inscrits van rebre per correu electrònic un formulari amb el qual van recollir informació de la seva mateixa organització. El formulari constava de tres parts: *què hem fet?* *què queda per fer?* i *què hem après?*

Bona part de la primera reunió es va dedicar a presentar els avenços corresponents a l'activitat de les diferents entitats presents pel que fa a l'assoliment de l'objectiu en qüestió (*què hem fet?*). També es va demanar als participants que aportessin informació addicional sobre iniciatives rellevants, dutes a terme per entitats no presents.

Seguidament es va fer una ronda de contribucions en la línia de futur (*què queda per fer?*), en la qual cada organització va exposar els reptes que preveu entomar en els propers anys. Així mateix, es van començar a apuntar els principals reptes que col·lectivament afrontem com a ciutat.

Després de la reunió, cada relator va elaborar en forma de llista una proposta provisional d'avenços i reptes, utilitzant com a fonts principals:

- les aportacions fetes pels participants a la primera reunió
- els continguts de les fitxes-resum dels Plans d'Acció de les organitzacions signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat
- les actuacions contemplades al Programa d'Actuació Municipal 2004-2007, amb especial èmfasi dels objectius estratègics plantejats des dels Districtes
- informes sectorials dels diferents departaments i instituts municipals, l'Agència de Salut Pública, l'Agència de l'Energia, l'Entitat Metropolitana de Medi Ambient i l'Agència de Residus de Catalunya
- informació sobre la relació entre l'activitat econòmica i el desenvolupament sostenible procedent d'organitzacions empresarials i d'altres institucions i fundacions especialitzades
- les iniciatives presentades als premis Acció 21
- els indicadors de l'Agenda 21 de Barcelona i altres.

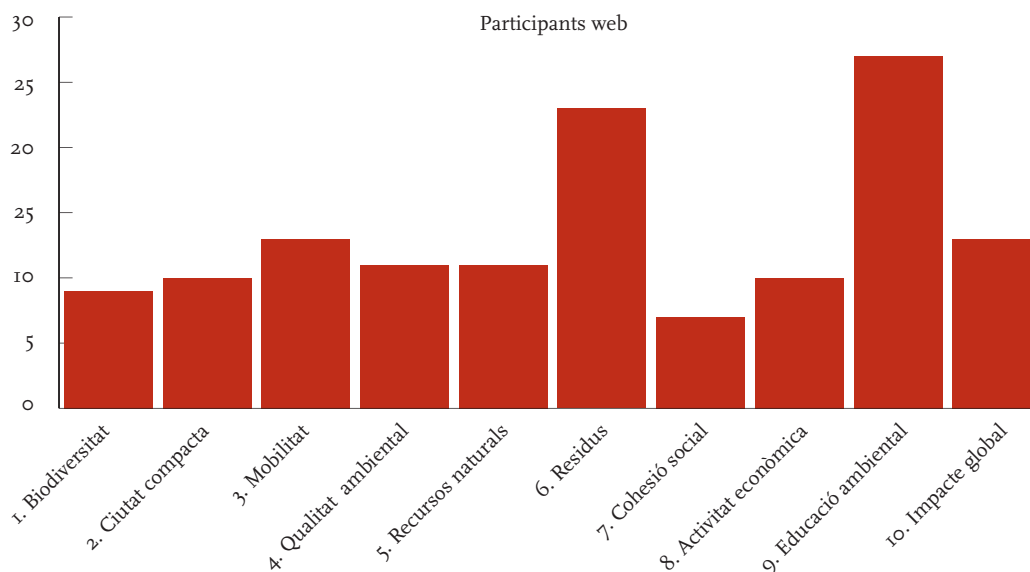

Les llistes d'assoliments i reptes proposades pels relators es van publicar a la web perquè els membres de cada grup en fessin una valoració, utilitzant el sistema Delibera. La via telemàtica va permetre arribar a la segona reunió amb un posicionament que va facilitar el diàleg i la discussió de cadascun dels ítems presentats, així com la seva prioritització. Així mateix, va permetre recollir les aportacions de persones que no podien assistir a les reunions.

A les segones reunions es van presentar els llistats d'avenços i reptes, ja ordenats en base a les valoracions fetes a la web pels membres del grup de treball, així com els matisos, suggeriments i comentaris recollits. El posterior procés de discussió i proposta d'alternatives va tenir com a conseqüència la revisió dels llistats, amb la integració i en altres casos desintegració d'alguns dels ítems formulats i també la seva re-priorització. En el cas dels reptes pendents, en alguns casos es va fer una segona valoració per via telemàtica.

Les sessions han estat profitoses i riques en matisos. Tots els participants han destacat la importància d'aquesta mena de trobades, especialment pel fet de poder intercanviar informació de diferents nivells: dades concretes, aportacions dels tècnics, punts de vista dels ciutadans... així com les opinions dels diferents agents implicats. També ha estat interessant constatar l'evolució en alguns aspectes i posar de manifest que encara resta força per fer.

Participació específica a l'espai virtual Delibera

ELS RESULTATS: INFORMES DELS RELATORS

Objectiu 1:

Protegir els espais lliures i la biodiversitat i ampliar el verd urbà

Relator: Francesc Giró i Amigó

El context

- La revalorització de la nostra biodiversitat és relativament recent. La majoria de parcs i jardins i espais lliures a Barcelona tenen un origen històric i molts d'aquests provenen d'una època en què es valorava molt més tot el que era exòtic que no pas els recursos propis, la nostra vegetació, flora i fauna.

- La pressió urbanística i de tota mena sobre els pocs espais lliures existents és fortíssima en un municipi acotat entre la serra de Collserola i el mar, i que és el nucli d'una de les àrees metropolitanes més dinàmiques de la Mediterrània.

- La nostra cultura fins fa ben poc ha valorat molt poc els coneixements generals sobre història natural. La majoria dels ciutadans amb un nivell cultural alt tenen un enorme desconeixement de la flora i fauna salvatges del nostre país.

- Som poc conscients de l'existència de flora i fauna salvatge a la nostra ciutat i encara menys del potencial existent perquè s'hi desenvolupi i convisqui amb nosaltres.

Què hem decidit?

Avenços

Es convé agrupar els principals avenços al voltant de 4 eixos:

- Coneixement
- Difusió
- Gestió
- Planificació

Es reconeix que en els darrers anys hi ha un increment del coneixement de la biodiversitat de la ciutat per part dels ciutadans, però sembla insuficient, i en general, sembla necessari incrementar els esforços per donar a conèixer la nostra biodiversitat.

La difusió de la biodiversitat de la ciutat a través dels programes de sensibilització i educació ambiental que es duen a terme des de diferents àmbits inclou les iniciatives de les administracions i la col·laboració d'entitats i centres escolars. És remarcable el treball dut a

terme en centres escolars, on l'adaptació d'alguns patis inclou no només la creació d'horts biològics, sino també d'espais enjardinats amb planta autòctona.

Pel que fa a la gestió, hi ha un acord generalitzat en valorar molt positivament alguns èxits assolits, com és el retorn del falcó pelegrí a Barcelona i el treball dut a terme per l'Institut Municipal de Parcs i Jardins incorporant gradualment més espècies de la flora autòctona als parcs i jardins de la ciutat. Hi ha fortes discrepàncies sobre l'oportunitat d'alliberar determinades espècies d'ànecs salvatges pròpies del nostre continent, però que en un situació no forçada, mai colonitzarien un parc urbà. També es discuteix sobre la necessitat d'intervenir sobre les poblacions de gats que ocupen els parcs i que tenen un impacte importantíssim sobre totes les poblacions de fauna vertebrada dels espais verds. Finalment, també es valora molt positivament la instal·lació d'esculls marins artificials en el front marí de la ciutat.

En l'àmbit de la planificació s'acorda remarcar la importància de la Via Verda Sant Llorenç- Collserola, destinada a evitar l'aïllament total de la serra, i els treballs que es duen a terme en el marc del Pla Estratègic del Litoral de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Reptes

En els àmbits del coneixement i la difusió, es convé que cal sensibilitzar les administracions i la població en general, i en particular aconseguir una major implicació i participació ciutadana de tota la comunitat escolar.

També s'acorda que cal fer campanyes de sensibilització sobre la fauna urbana, principalment la que habita als edificis.

En el de la gestió, es proposa continuar adequant els espais verds urbans, inclosos els espais aquàtics, a les espècies autòctones de fauna. També es proposa seguir incrementant la superfície dels espais verds a partir de la creació de jardins nous i preservar i potenciar els espais d'interès que ja existeixen que no estan classificats com parcs i jardins (Ex. Montjuïc, Camí de l'Esparver...). Augmentar el bioindicador: m²/habitant. Així mateix es proposa promoure accions pilot de potenciació de la biodiversitat en jardins privats i per part de particulars, constructores i immobiliàries (instal·lació de caixes niu...).

En l'àmbit dels espais lliures s'acorda que queda pendent iniciar la formació de la Xarxa de "biocorredors". També es proposa promoure la ramaderia extensiva a les zones periurbanes de la ciutat, tal com ja es fa a parts de Collserola.

Per altra banda, es recorda que queda pendent l'execució d'un projecte del Ministerio de Medio Ambiente per a l'estabilització de les platges de Barcelona. S'acorda que aquest projecte s'hauria de dur a terme encara que no es faci amb el Ministerio. Caldria però garantir que l'extracció de sorra no tingui un impacte negatiu en altres àrees, com ha passat al Garraf, davant de Sitges. Treballar perquè el litoral afavoreixi la biodiversitat és un altre repte pendent que s'assenyala.

En l'àmbit de la planificació el principal repte pendent és l'elaboració d'una estratègia de biodiversitat de la ciutat. També es proposa donar suport a les iniciatives d'ampliació del parc de Collserola i a la seva declaració com a parc natural.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Cridem a:

1. L'Administració municipal i metropolitana a:

- Incrementar els esforços per donar a conèixer la biodiversitat de Barcelona, la seva importància, el potencial per desenvolupar-la i les oportunitats perquè totes les institucions i ciutadans hi participin.

- Continuar decididament l'adequació de tots els espais verds per a la flora i fauna autòctones.

- Iniciar la xarxa de biocorredors a Barcelona.

2. Les associacions de ciutadans a:

- Contribuir a sensibilitzar els ciutadans sobre la importància i valors de la biodiversitat a la ciutat.

- Implicar-se activament en les iniciatives de gestió, millora i conservació de la biodiversitat.

3. Al sector empresarial i en particular al de la construcció i l'immobiliari a:

- Incorporar la utilització del verd i la fauna en construccions noves (cobertes verdes, terrasses, caixes niu, punts d'aigua) i en el disseny de l'espai verd privatiu.
- Facilitar la utilització temporal d'espais pendents d'edificació per la conservació de la biodiversitat (reserves naturals urbanes efímeres).
- Participar activament en projectes de recuperació de la biodiversitat de la ciutat, del seu litoral i del mar, com a exercici de la seva responsabilitat social i ambiental corporativa.

4. Als particulars a:

- Millorar jardins i espais verds particulars amb la utilització de planta autòctona i facilitant la utilització per part de la fauna salvatge (punts d'aigua, plantes nutrícies, caixes niu, etc).
- Col·laborant amb administració i/o organitzacions de la societat civil en la conservació i potenciació de la biodiversitat de Barcelona.

Pel que fa als **indicadors**, incrementar la relació m² de verd urbà per habitant i elaborar un indicador que consideri les espècies rupícoles, és a dir, les espècies més relacionades amb l'espai edificat, que permeti identificar espais de la ciutat més compactats.

Altres indicadors:

- Nombre d'hortos urbans
- Nombre d'escoles amb patis adaptats amb planta autòctona
- Nombre d'edificis de nova construcció que incorporen caixes niu per a falciots, orenetes, falcons o rates pinyades

Objectiu 2:

Defensar la ciutat compacta i diversa, amb un espai públic de qualitat

Relatora: Bettina Schaefer

El context

La “defensa de la ciutat compacta i diversa amb un espai públic de qualitat” és un dels objectius de l'Agenda 21 el major protagonisme i la capacitat de compliment del qual recau sobre la pròpia organització municipal. Aquest fet es reflecteix tant en el Programa d'Inversions 2004-2007 com en els objectius definits pels Districtes en el Pla d'Actuació Municipal. En aquest sentit, el mateix objectiu 2 de l'Agenda 21 i les seves línies estratègiques estan àmpliament recollits en les “Línies estratègiques de futur per a la ciutat” (PAM 2004-2007), sota els conceptes de:

- Civisme, preservació de l'espai públic i millora de la convivència
- Habitatge assequible i utilització d'habitatges buits
- Manteniment dels espais públics i inversions en nous espais públics, equipaments i verd
- Benestar i cohesió: ciutat de qualitat amb teixit urbà complex i compacte: usos, equipaments i serveis a l'abast de tothom, ..més zones verdes, ..amb mobilitat i energies sostenibles. Una ciutat ...que crea i atrau atractivitat amb criteris ecològics i funcionals.
- Participació
- Barcelona sostenible i amb millor mobilitat

En aquest sentit, els avenços i reptes tendeixen a ser més una avaluació de l'acció municipal dels últims anys, tot i que en l'elaboració del present informe s'ha intentat recollir al màxim la percepció de l'estat de la qüestió dels actors ciutadans i també d'avaluar especialment les iniciatives i preocupacions dels col·lectius ciutadans al marge de l'acció municipal.

Què hem decidit?

Avenços

La millora i el manteniment de l'espai públic com a una prioritat de l'actuació municipal. Igualment el grup de treball valora positivament la generació de nous espais d'estada, com interiors d'illa o eixos cívics que permeten incrementar la proximitat d'espais d'estada per als usuaris. En canvi, els membres del grup de treball no han valorat l'ambientalització de contractes de manteniment de les infraestructures urbanes (millora de l'eficiència dels vehicles, reducció del soroll, criteris ambientals per a materials, sistemes de gestió ambiental) com a un avenç destacat.

L'acord general sobre el model de ciutat sostenible (compacta, complexa i multifuncional) com a un referent que es vol mantenir i potenciar. Aquest avenç al mateix temps va aparèixer com a un dels grans reptes pel que fa la seva concreció en detall.

L'aposta per al reforç dels eixos comercials a nivell de barri amb un paper dinamitzador dels mercats municipals i el desenvolupament de zones amb diferents tipologies d'activitats econòmiques especialitzades i/o la promoció del comerç de barri (22@, Born, Gràcia...).

La generació d'alguns exemples de bones pràctiques d'edificació amb criteris ambientals (Foment de Ciutat Vella, Patronat Municipal de l'Habitatge, Campus UPC...) i les accions de formació i jornades en temes d'arquitectura sostenible dutes a terme des de col·legis professionals, associacions i universitats.

Les *experiències positives de participació liderades per la societat civil* (Ampas, camins escolars, associacions de veïns, plans comunitaris) a nivell de microurbanisme. L'Ajuntament també treballa per impulsar processos de participació.

Reptes

En relació amb la creació d'espai públic de qualitat, cal apostar per *l'alliberament de més de la meitat de l'espai públic als vehicles de pas*, una clara aposta per a la millora del transport públic, vianants i bicicletes. La reducció de la contaminació ambiental, a través de la creació d'infraestructures que permetin potenciar tipus de transport més sostenibles i la millora del funcionament d'autobusos i altres vehicles. Actualment els desplaçaments en vehicle privat corresponen a un 25% dels desplaçaments, i en canvi els cotxes ocupen un 65% de l'espai viari.

Un segon repte clau és la *definició en detall del model de "ciutat sostenible" i els indicadors* que el caracteritzen: compacitat, mixticitat, característiques de l'espai públic. Aquests indicadors són el fonament bàsic per a la seva aplicació en les intervencions de transformació de la ciutat i han de permetre crear el reequilibri entre espai construït i espai públic en els diferents teixits de la ciutat.

Un tercer repte és la *coordinació dels actors municipals i supramunicipals* que intervenen en la definició del model de ciutat i les intervencions en l'espai públic. Especialment important és la planificació integral dels 3 nivells: subsòl, sòl i vol, per resoldre disfuncions urbanes, buscant la coherència de les xarxes i infraestructures de serveis (comunicacions, energia, aigua, residus), mobilitat, espais d'estada i biodiversitat urbana.

Un quart repte fa referència a l'*habitatge*: queda pendent promoure canvis de fiscalitat i de normativa per incentivar la rehabilitació d'habitatges desocupats, i queda pendent intentar impulsar una certificació (energètica o de qualitat ambiental) d'edificis que garanteixi uns estàndards mínims. Falta l'establiment de mecanismes per fomentar una certificació energètica per a edificis existents i la promoció d'una alta qualitat dels materials de construcció en tot el seu cicle de vida (producció industrial, ús i reciclatge).

Finalment queda pendent com a un gran repte la *comunicació, la clarificació de conceptes i la creació d'una cultura en comú*: la generalització dels valors de la sostenibilitat (en l'ensenyament i en el món laboral, entre els professionals i la societat civil), on l'administració pública hauria de tenir un paper important.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Cridem a:

1. El desenvolupament d'indicadors i valors de referència quantificats que permetin establir uns estàndards mínims de sostenibilitat per a projectes d'intervencions en l'espai públic, la rehabilitació i nova construcció d'edificis.

És necessari fer un salt d'indicadors qualitius a indicadors quantificats, pel que fa el model de ciutat sostenible i a l'edificació sostenible.

Accions concretes i/o actuacions emblemàtiques:

1. Edificació sostenible:

- Dur a terme projectes de monitorització de consums d'aigua i energia, producció de residus, ús de recursos en diferents tipologies d'edificis de nova construcció i rehabilitació, per tal de poder establir objectius concrets.

- Crear un grup de treball entre les diferents administracions que desenvolupen normativa d'eficiència energètica, utilització d'energies renovables, ecoeficiència, etc. per tal d'unificar continguts i paràmetres emprats i desenvolupar un procediment d'aplicació real, amb mecanismes de control.

- Dur a terme accions de formació entre els professionals de sector de la construcció.

2. Espai públic i definició del model de ciutat sostenible

- Establir indicadors bàsics per a diferents teixits urbans: densitat d'habitatges, llocs de treball, proximitat d'equipaments i espais verds, distribució modal...

- Desenvolupar estàndards de qualitat ambiental mínims per a l'espai públic per a la seva aplicació en projectes (seccions tipus que integren les xarxes de transport sostenible, permeabilitat del sòl, recollida de residus...)

Adreçat a: Administració local, Universitats, col·legis professionals (arquitectes, aparelladors, enginyers).

2. Solucions innovadores al problema de l'habitatge: inclusió de criteris ambientals i socials en nova construcció i rehabilitació

Accions concretes i/o actuacions emblemàtiques:

- Desenvolupar coordinadament estàndards de qualitat ambiental per a rehabilitació i crear normativa (veure també punt 1).

- Implementar canvis de fiscalitat per a incentivar l'ocupació d'habitatges buits.

- Donar resposta a nous models de convivència, duent a terme experiències pilot (p.ex. promoció de la convivència intergeneracional).

- Reforçar les bones pràctiques ambientals en el manteniment i ús d'edificis (campanyes de conscienciació ciutadana).

Adreçat a: administració local, col·legis professionals...

3. Crear una cultura de participació ciutadana proactiva en els processos de transformació de la ciutat i establir noves formes de relació entre els actors

Accions concretes i/o actuacions emblemàtiques:

- Dur a terme experiències pilot amb metodologies innovadores de participació (EASW, Tallers de futur...) entre els diferents actors (ciutadania, administració, experts...) en la fase inicial de definició de grans projectes de transformació de la ciutat.

- Impulsar noves experiències de microurbanisme (transformació d'espais d'estada de proximitat, espais públics conflictius) liderades per la societat civil, enfortint el teixit social existent, ampliant els processos de participació als "no participants", a nous col·lectius.

- Impulsar la corresponsabilitat ciutadana en el manteniment i bon ús dels espais públics de proximitat.

Adreçat a: Urbanisme, Districtes, associacions ciutadanes.

Apart d'aquestes 3 línies estratègiques n'hi ha 2 més que són claus, però queden recollides sota altres objectius de l'Agenda 21:

- El foment decidit de la mobilitat sostenible (transport públic, a peu i en bicicleta) i la millora de qualitat ambiental (emissions, soroll), amb l'objectiu de guanyar espai públic d'estada de qualitat.

- La formació i informació verídica sobre construcció i urbanisme sostenible, tant dirigida als col·lectius professionals com a la ciutadania.

Objectiu 3

Millorar la mobilitat i fer del carrer un entorn acollidor

Relator: Antoni París

El context

És evident –o, si més no, necessari– que cal donar valor als progressos realitzats, però també s'ha de dir que aquesta tendència moderadament optimista topa amb dificultats de model que caldrà continuar enfrontant en el futur. No es tracta, en aquest sentit, de fer una lectura negativa del procés realitzat fins al moment, sinó de definir un nou escenari sobre el que treballar basat en aquesta realitat i en el context socioeconòmic actual en què s'ha emmarcat l'activitat de la ciutat de Barcelona.

El cotxe ha estat inevitablement uns dels centres d'atenció de les polítiques estatals dels darrers anys, ja que durant molts anys les polítiques de mobilitat s'han centrat en la satisfacció de les necessitats dels conductors, en detriment dels usuaris d'altres mitjans de transport i dels vianants. Per aquest motiu, la voluntat d'alguns sectors d'implantar un model de mobilitat més sostenible i segur –que, de forma indiscutible, beneficia al conjunt de la societat i millora la qualitat de vida i el benestar col·lectiu– s'ha vist frenada per factors quasi estructurals sobre els quals els ciutadans tenen poca capacitat d'actuació.

La fiscalitat que grava els diferents recursos energètics –principalment, el petroli i els seus derivats–, el marc normatiu nacional i internacional que regula el sector del transport i els seus impactes ambientals i socials, les polítiques d'infraestructures viàries i ferroviàries aplicades pels governs, la planificació territorial i la política urbanística local i supramunicipal i, fins i tot, l'estratègia empresarial de les indústries de l'automòbil, són qüestions que, tractades des de la perspectiva de la cultura de la sostenibilitat aplicada a la mobilitat, poden incidir de manera decisiva en la transformació de la mobilitat urbana i interurbana.

Què hem decidit

Durant les reunions de la Convenció de Signants s'ha posat de manifest la necessitat de continuar avançant en la implantació d'una nova cultura de la mobilitat en el conjunt de la societat a fi de reduir els impactes socials i ambientals i millorar la qualitat de vida dels ciutadans. Les **propostes i demandes** s'han centrat en els aspectes següents:

- Pacificar el trànsit i millorar l'accessibilitat dels nens, la gent gran, les persones amb mobilitat reduïda, etc.

- Ampliar la xarxa de transport públic col·lectiu diürn i nocturn, optimitzar-ne la freqüència i la intermodalitat, i millorar el servei als polígons industrials, centres d'activitat econòmica i àrees de concentració de ciutadans.
- Aplicar mesures persuasives en favor de la mobilitat sostenible i mesures restrictives en detriment de la mobilitat insostenible.
- Actuar per reduir el soroll i la contaminació derivada de l'ús dels vehicles a motor.
- Promoure en els mitjans de comunicació la mobilitat sostenible per fomentar un canvi d'hàbits
- Millorar la mobilitat a les entrades i sortides de la ciutat, fomentant especialment el transport públic col·lectiu.
- Aprofundir en la gestió del carrer com a espai de convivència entre els ciutadans, no només com a via de circulació de cotxes.
- Avançar en la recollida sistemàtica de dades sobre els hàbits de mobilitat a fi de prendre decisions sòlides basades en la disponibilitat d'informació acurada i no en el biaix ideològic dels governants.
- Millorar la regulació i la gestió del transport de mercaderies, ja que el nombre de vehicles en circulació s'incrementa cada any
- Conscienciar els conductors de que cal respectar l'espai públic dels vianants i les persones amb mobilitat reduïda.
- Millorar la seguretat viària, en especial dels col·lectius amb més riscos en l'espai públic i viari: vianants, ciclistes i persones amb mobilitat reduïda.
- Fomentar per part de l'administració local el compliment de les ordenances, ja que la permisivitat amb què de vegades actua genera escepticisme i desconfiança entre els ciutadans.
- Tornar a implantar el Dia Sense Cotxes, ja que és una oportunitat per als ciutadans d'ocupar el carrer i fomentar la convivència.

A partir d'aquestes propostes s'han definit els avenços i reptes que tot seguit s'apunten. L'actuació proactiva dels assistents i la voluntat de sumar esforços per continuar progressant fa que els avenços estiguin formulats alhora en forma també de reptes.

Avenços assolits / reptes

- La superfície de via pública dedicada als vianants ha experimentat un creixement que ha afavorit en determinades zones de la ciutat la mobilitat a peu en detriment de la mobilitat en vehicle a motor. L'ampliació de l'espai per als vianants i, també, el control estricte de la invasió d'aquest espai per part dels cotxes, motos i camions, han de continuar sent, però, dues de les línies d'actuació municipals prioritàries, així com la regulació dels semàfors per afavorir el desplaçament dels qui van a peu, especialment de les persones amb mobilitat reduïda.

- La creació dels primers camins escolars a Barcelona, i l'èxit i el ressò de les actuacions portades a terme, ha obert la possibilitat d'ampliar aquesta experiència a tots els centres educatius que es troben en un àmbit urbà amb dificultats o inseguretats a l'hora de desplaçar-s'hi els nens a peu o en bicicleta. El programa de camins escolars funciona, a hores d'ara, molt lentament, i hauria d'abastar en el futur tots els districtes de la ciutat.

- La integració tarifària, la incorporació dels tramvia com a nova alternativa de transport públic col·lectiu i la creació del servei de transport nocturn que connecta la ciutat amb els municipis de la regió metropolitana han estat uns passos endavant pel que fa al foment d'aquest mitjà de desplaçament. L'ampliació dels horaris –sobretot en cap de setmana-, la millora de la freqüència, la creació de noves centralitats en la xarxa intraurbana, la integració tarifària de tota la flota de busos de nit, i l'adaptació de tota la infraestructura –especialment les estacions de metro i les parades d'autobús– a les persones amb mobilitat reduïda, contribuiria a potenciar el servei i a incrementar el nombre de futurs usuaris.

- L'ús de la bicicleta s'ha incrementat entre els ciutadans i la xarxa de carril bici s'ha anat ampliant en els darrers anys fins als 120 km actuals. Per avançar en la consideració de la bicicleta com un sistema més de transport urbà cal millorar el traçat d'alguns carrils per a definir una veritable xarxa urbana, crear-ne de nous que permetin arribar a tota la ciutat i evitar-ne la invasió per part dels vehicles a motor a fi de garantir la seguretat dels ciclistes i l'ús còmode de la bicicleta. Aquesta millora haurà d'anar acompanyada d'un major control i persecució dels robatoris per part de l'autoritat municipal.

Altres reptes

- Aplicar més estrictament les ordenances municipals per evitar l'ocupació de l'espai públic dels vianants i ciclistes per part dels vehicles a motor, i per protegir els vianants i els veïns del soroll que produeixen els motors i els clàxons. Cal actuar, doncs, a nivell repressiu i normatiu per reforçar el discurs que es fa en matèria d'educació permanent dels conductors i usuaris de la via pública. S'ha de sancionar l'aparcament de vehicles en els passos de vianants i les reserves d'aparcament per persones amb mobilitat reduïda.

- Definir un criteri de "trànsit ambiental" per reduir el soroll i la contaminació ambiental derivada de l'ús poc eficient de vehicles a motor. És a dir, concretar la capacitat de càrrega d'un carrer pel que fa al nombre de vehicles que poden circular en un període determinat.

- Millorar la xarxa de ferrocarril de rodalies i, en general, la connexió de Barcelona amb els municipis de la regió metropolitana. La mobilitat s'ha de contemplar com un tema prioritari des del punt de vista territorial, ja que el model de ciutat ha canviat en favor de la ciutat difusa.

- Crear carrils bus i vies d'alta ocupació a les autopistes i carreteres d'entrada a la ciutat a fi d'afavorir l'ús del transport públic col·lectiu com a alternativa de connexió amb els municipis metropolitans. Aquesta actuació hauria d'anar en paral·lel amb la millora de la freqüència de la connexió del transport amb els municipis veïns.

- Millorar el coneixement dels hàbits de mobilitat dels ciutadans a través d'estudis i enquestes. Cal estudiar també els fluxos de vehicles i la càrrega contaminant a l'atmosfera, i la quantitat de desplaçaments i els recorreguts dels vianants i ciclistes. Aquesta informació ha de tenir-se abans de desenvolupar qualsevol projecte urbanístic.

- Fomentar el Dia Sense Cotxes i la Setmana de la Mobilitat com a plataforma per a emetre missatges en favor de l'ecomobilitat.

- Promoure les noves tecnologies de vehicles no contaminants, tant en l'àmbit privat com en el del transport públic.

- Reforçar les actuacions contra els accidents de trànsit a la ciutat per reduir el nombre de víctimes.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Línia estratègica 1

Donar prioritat a la xarxa de transport públic col·lectiu enfront del vehicle a motor privat, tant pel que fa al servei urbà com al que connecta Barcelona amb la resta de municipis

de la Regió Metropolitana i amb els centres d'activitat econòmica i de lleure.

Actuacions:

- Creació de vies d'alta ocupació a les vies d'accés a Barcelona.
- Inici de la connexió de les línies de Trambaix i Trambesós a través de l'avinguda Diagonal.
- Ampliació i millora de la xarxa de transport nocturn.
- Adaptació de tota la xarxa a les persones amb mobilitat reduïda.
- Creació de noves línies de connexió amb els polígons industrials, centres d'activitat econòmica i de lleure, etc.

Agents responsables o que hi poden col·laborar:

- Departament de Política Territorial i Obres Públiques.
- Autoritat del Transport Metropolità.
- Entitat Metropolitana del Transport.
- Ajuntament de Barcelona: Sector de Seguretat i Mobilitat, Districtes.
- Operadors del transport: Tram, TMB, Renfe, etc.
- Entitats que fomenten el transport públic: Associació per a la Promoció del Transport Públic, etc.
- Sindicats: CONC, UGT.

Alguns indicadors:

- Nombre de km de vies d'alta ocupació.
- Nombre d'usuaris del transport públic nocturn.
- Nombre de treballadors que fan servir el transport públic col·lectiu.
- Nombre d'estacions i vehicles adaptats a les persones amb mobilitat reduïda.

Línia estratègica 2

Pacificar el trànsit i millorar la seguretat viària a Barcelona per reduir el nombre de víctimes d'accidents de trànsit i el risc de patir-ne, en especial d'aquells col·lectius més dèbils enfront dels vehicles a motor: nens, gent gran, ciclistes, persones amb mobilitat reduïda.

Actuacions:

- Ampliació de l'espai públic dedicat als vianants.
- Creació de nous camins segurs per als escolars.
- Ampliació de la xarxa de carril-bici de la ciutat i millora de la seguretat dels carrils.
- Aplicació més estricta de la normativa municipal (invasió de l'espai públic i del carril-bici per part dels cotxes, per exemple).
 - Sensibilització i educació ambiental dels conductors i, en general, de tots els usuaris de la via pública.

Agents responsables o que hi poden col·laborar:

- Ajuntament de Barcelona: Sector de Seguretat i Mobilitat, Districtes.
- Col·lectius de la bicicleta: BACC.
- Entitats relacionades amb la seguretat viària: P(A)T.
- Entitats relacionades amb la mobilitat a peu: Barcelona Camina.
- Centres escolars de la ciutat (AMPAs, consells escolars, etc.).
- Entitats de persones amb mobilitat reduïda: Vocalia de Persones amb Disminució de l'AA.VV. de Sant Martí, etc.

Alguns indicadors:

- Nombre d'accidents de trànsit anuals i tipologia dels afectats.
- Abast de la xarxa de camins escolars segurs de la ciutat.
- Nombre de sancions relacionades amb la inseguretat viària i l'ús indiscriminat dels vehicles a motor privats.

Línia estratègica 3

Millorar la qualitat ambiental de la ciutat tot reduint els impactes ambientals i paisatgístics que causa la utilització a gran escala dels vehicles a motor privats.

Actuacions:

- Definició de criteris de “trànsit ambiental” per als diferents barris de la ciutat.
- Estudi dels efectes de la contaminació ambiental i del soroll sobre el benestar dels ciutadans.
- Aplicació més estricta de la normativa municipal: motos i vehicles sorollosos, vehicles contaminants.
- Creació de noves àrees verdes a la ciutat.
- Reducció del nombre d'aparcaments a la via pública.
- Foment del *carsharing* i el *carpooling* (compartir cotxe).
- Incorporació dels criteris d'eficiència i les energies renovables en les ofertes de compra de vehicles per part de l'Ajuntament de Barcelona.
- Introducció dels biocarburants i altres fonts d'energia netes a la flota de vehicles de l'Ajuntament de Barcelona.
- Foment de la bicicleta i la mobilitat a peu com a mitjans de transport eficients i no contaminants.

Agents responsables o que hi poden col·laborar:

- Ajuntament de Barcelona: Sector de Seguretat i Mobilitat, Districtes, Agència de Salut Pública de Barcelona, Guàrdia Urbana, etc.
- Fundació per a una Mobilitat Sostenible i Segura.
- Entitats: Associació per a la Promoció del Transport Públic, BACC, Barcelona Camina, etc.

Alguns indicadors:

- Evolució de la concentració atmosfèrica de compostos contaminants.
- Nombre de vehicles municipals impulsats amb energies netes.
- Consum de combustibles fòssils dels vehicles municipals.
- Nombre d'usuaris del *carsharing*.

Objectiu 4: Assolir nivells òptims de qualitat ambiental i esdevenir un ciutat saludable

Relatora: Mercè Domínguez Sanz.

El context

Cal tenir present que l'objectiu 4, a diferència d'altres més focalitzats en un sol tema (els residus, la biodiversitat...) és molt plural. És a dir, abarca vectors molt diferents de la qualitat ambiental (aire, aigua, soroll, aliments...) i per tant alhora de prioritzar actuacions fetes o accions per endegar, pot existir una certa tendència per part dels membres del grup de treball a prioritzar el seu àmbit particular d'actuació.

També cal assenyalar que es tracta d'un objectiu en el qual el pes de les actuacions recau especialment en l'Administració, tot i que en les estratègies a impulsar a mig termini, l'èxit que puguin tenir anirà lògicament lligat al comportament dels ciutadans i al posicionament de les empreses.

La filosofia de la millora ambiental està ampliament incorporada a la producció normativa dels diferents organismes ambientals (locals, autònoms, estatals, europeus). Per tant, el compliment de la normativa vigent cada cop més exigent és en si mateix una opció de millora de la qualitat ambiental.

Què hem decidit?

Els participants han considerat que els principals assoliments realitzats en aquests darrers anys en matèria de qualitat ambiental i salut són els que es descriuen seguidament. Cal senyalar però que **no es troben en ordre de prioritats** atès el que s'ha comentat anteriorment sobre la varietat temàtica d'accions incloses en aquest objectiu, el que ha aconsellat integrar algunes prioritats a fi de poder obtenir una visió més global.

Avenços

- S'ha incorporat la dimensió ambiental al clavegueram reduint la contaminació abocada al mar, gràcies a la construcció dels dipòsits de retenció d'aigües pluvials.

- S'ha avançat en molts aspectes que incideixen en la salut de les persones com són el control de la qualitat sanitària de l'aigua de consum a l'aixeta del consumidor i la millora de la vigilància sanitària a la xarxa de distribució. També s'ha aprofundit en els programes d'inspecció sanitària dels establiments alimentaris i dels aliments. Aquest control fa que s'assoleixin nivells superiors de qualitat tant pel que fa tant al producte com a la higiene del personal manipulador i a més s'han dut a terme programes per controlar la presència o els nivells de determinats additius i contaminants químics i microbiològics en aliments. D'altra banda, en aquests anys s'ha aconseguit reduir els riscos ambientals, amb incidència sobre la salut pública, derivats de les descarregues de fava de soja a les instal·lacions portuàries de la ciutat.

- S'ha incrementat la consciència col·lectiva sobre la problemàtica del soroll a la ciutat. En particular la derivada d'altres fonts diferents del trànsit, com ara l'oci nocturn i les molèsties veïnals o d'instal·lacions (aires condicionats...). Per part de l'Administració local s'han intensificat els programes de diagnòstic, sensibilització, prevenció i correcció (control i sanció). Pel que fa a la reducció del soroll derivat del trànsit, s'ha fet una aposta important amb l'aplicació de paviment sonoreductor (més de dos milions de m²) en els principals carrers de la xarxa bàsica de la ciutat.

- S'han adaptat els sistemes de vigilància de la qualitat de l'aire a les noves normatives, especialment pel que fa referència als contaminants secundaris, i s'ha avançat en el control de la fracció toluè-xilè-etilbenzè com a precursors de la contaminació d'origen fotoquímic no regulada per la UE.

- S'ha endegat per part de l'Ajuntament, amb la col·laboració de representants de la societat civil, un Pla transversal de Civisme per fomentar els bons hàbits de convivència a la ciutat (cura de l'espai públic: parcs, platges, carrers, tinença responsable d'animals de companyia...).

Reptes

Anar més enllà en la millora del confort sonor de la ciutat:

- Aconseguir optimitzar els mecanismes de resposta al ciutadà en la resolució de les molèsties de soroll de la vida diària (soroll de l'oci nocturn, d'activitats, de veïnatge).

- Avançar en les eines de diagnòstic (elaboració de nous mapes estratègics de soroll) que facilitin el disseny de plans d'actuació.

Desenvolupar nous plans de prevenció i actuació enfront de riscos ambientals:

- Intensificar el control de les instal·lacions amb risc de legionel·losi.
- Millorar el coneixement de les interaccions port-ciutat, per intervenir sobre els impactes ambientals que poden ocasionar (contaminació dels vaixells a les aigües del port, transport d'inflamables, risc químic).

Avançar en la sensibilització dels ciutadans sobre les implicacions que molts dels temes ambientals tenen en la salut de les persones:

- Establir els mecanismes adients perquè els resultats de l'enquesta de salut i altres instruments similars arribin als ciutadans.

- Aprofundir en el disseny i la intensitat dels programes de sensibilització sobre conductes relacionades amb la salut (activitat física, tabac, abús de substàncies psicoactives...) a partir del coneixement de la realitat que s'obté periòdicament de l'Enquesta de salut pública.

Millorar la coordinació entre els diferents agents que participen en la gestió del sistema de drenatge urbà (clavegueram-tractament-medi receptor) i els organismes que en són responsables. Insistir en els aspectes de :

- Reduir la durada dels episodis de contaminació de les aigües de bany que es puguin ocasionar després de situacions de pluges molt intenses.
- Posar en funcionament el sistema d'informació i predicció en temps real de l'estat de la qualitat de les aigües de bany a les platges.

Millorar la monitorització per obtenir un diagnòstic més acurat que permeti establir propostes de millora, avaluar projectes i verificar l'eficàcia dels plans de millora:

- Posar en funcionament el sistema d'informació i predicció en temps real de l'estat de la qualitat de l'aire.
- Completar el desplegament a la ciutat de la xarxa de vigilància de la contaminació atmosfèrica d'acord a les modificacions urbanístiques (Sagrera, 22@...) que s'han anat produint.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

A fi d'avançar en l'assoliment de l'objectiu numero 4 de qualitat ambiental i salut, s'han triat aquelles **actuacions** de caire més estratègic/global d'entre les prioritzades pels components del grup de treball:

- Portar a terme les diferents estratègies, ja dissenyades, per a la pacificació del trànsit a Barcelona.
- Incrementar el consum d'aliments ecològics. Reduir progressivament els nivells d'additius i altres substàncies no desitjables que poden estar presents en els aliments que consumim, d'acord als tractats d'Estocolm, Basilea i Rotterdam.
- Tenir en compte les recomanacions de Johannesbourg sobre qualitat ambiental i salut.

En aquestes actuacions hi tindria un pes específic molt important l'Administració en els seus diferents nivells (local, autonòmic, estatal, europeu) i també els ciutadans, sense oblidar el paper de les empreses que puguin estar relacionades amb cadascun dels àmbits d'actuació.

Pel que fa als indicadors utilitzats per mesurar l'evolució de l'objectiu 4 (nivell de contaminació acústica, qualitat ambiental a les platges, qualitat de l'aire i esperança de vida en néixer), en el proper període se'n podrien afegir alguns destinats a mesurar l'evolució de les línies estratègiques plantejades. Especialment en el cas dels aliments, que no es comparteix amb cap dels altres nou objectius.

Objectiu 5: Preservar els recursos naturals i promoure l'us dels renovables

Relator: Antoni Alarcon i Puerto

El context

Els recursos naturals són la base de la nostra civilització, des del temps dels nostres ancestres fins als dies de la societat de la informació. Els pilars de la nostra societat es fonamenten sobretot en dos recursos vitals: l'aigua i els combustibles fòssils (l'energia); són dos elements essencials pel funcionament dels ecosistemes urbans. Precisament aquest estiu, que patim una greu -però no estranya- sequera, l'aigua és més preuada que mai.

I per l'altre costat en els darrers anys el preu del barril Brent només coneix una tendència alcista, fins als rècords assolits al llarg del mes de juny d'aquest any (60 \$ el barril).

Aquests dos recursos essencials per l'actual funcionament de la societat són òbviament recursos limitats, preuats i escassos. El cas de l'aigua potser és més especial per la seva estreta relació amb la vida.

Pel que fa al seu consum, en el cas de Barcelona s'ha vist una certa reducció en els darrers anys. Actualment el consum d'aigua a la ciutat és de 127,62 l/hab/dia (consum real, 198 l/hab/dia si s'inclou el domèstic, comercial, serveis), molt més baix que altres poblacions de les rodalies com ara Sant Cugat del Vallès o Sant Andreu de Llavaneres, on es sobrepassen els 400 l/hab/dia. De fet el cas de Barcelona és significatiu ja que en els darrers 25 anys el consum ha disminuït en gairebé 25 Hm³ gràcies sobretot a l'estalvi domèstic. El 1987 el consum total superava els 138 Hm³ mentre que el 1999 el consum va ser de 114,5 Hm³.

El 1997 Barcelona va implementar un Pla per l'aprofitament d'aigües freàtiques com a substitut de l'aigua potable, per a usos de neteja viària i reg. L'objectiu és assolir 1,1 Hm³/any pels usos municipals. De fet aquest és un dels indicadors de l'Agenda 21 Local de Barcelona. El 2004 el consum municipal d'aigua del subsòl va ser de 700.000 m³, la qual cosa suposa un 8,6% del total del consum d'aigua municipal de la ciutat. El febrer d'enguany portem ja un 30% més de consum que l'any passat. El consum d'aigua freàtica per alguns usos privats és bastant important, als voltants dels 1,2 Hm³/any.

El consum d'energia final es fonamenta, ara per ara, en els combustibles fòssils (petroli i gas): gairebé en un 80 %. Aquest consum, per altra banda, no ha deixat de créixer en els últims anys i les previsions preveuen un increment del consum en els pròxims anys.

Barcelona va ser la primera ciutat europea en disposar d'una Ordenança de Captació Solar Tèrmica. Des de la seva entrada en funcionament fins a finals de l'any passat, s'han instal·lat un total de 24.531 m² de superfície de pannels solars amb una producció estimada de 19.625 MWh/any, la qual cosa equival a un estalvi de 3.451 tones anuals d'emissions de CO₂. Actualment s'ha dut a terme un revisió de l'Ordenança per tal d'anar més enllà en l'aprofitament de l'energia solar i assolir pel 2010 l'objectiu de 96.300 m² de superfície de captació solar. A més, s'ha constituït la Taula per l'Energia Solar, òrgan cívic per tal de promoure l'energia solar.

Què hem decidit?

Avenços

Després de les reunions i en el marc contextual en què ens trobem, el grup de treball ha considerat 5 principals assoliments en matèria d'aigua i energia que són els que s'han assolit des de l'arrancada del Compromís Ciutadà fins al moment actual.

1. Aprofitament de l'aigua del subsòl per usos no consumptius

- S'ha implementat una xarxa d'aprofitament de l'aigua freàtica a la ciutat (en servei 23 sistemes, 700.000 m³/any 2004 consumits per reg, neteja viària, etc.). Representa el 8,5% del consum total de l'Ajuntament.

Aquesta xarxa està constantment en desenvolupament per tal d'anar substituint l'aigua potable per aigua del freàtic en aquells usos que així ho permetin.

2. Aprovació del PCLAB 1997. Protecció del medi receptor.

- Construcció i gestió avançada de dipòsits de retenció per reduir abocaments als medis receptors (mar, Besòs, Llobregat) en temps de pluja.

- Millora de la xarxa de clavegueram i monitoratge en temps real de la capacitat i de la qualitat d'aquesta xarxa per una gestió més eficient.

- Actualment en redacció el Pla DURBA (Pla del Drenatge Urbà de Barcelona)

3. Campanyes de sensibilització del foment de les energies renovables i estalvi energètic.

4. S'ha implementat l'ordenança solar d'aigua calenta sanitària.

- Des de la seva entrada en funcionament fins a finals de l'any passat, instal·lació d'un total de 24.531 m² de superfície de panells solars amb una producció estimada de 19.625 MWh/any, la qual cosa equival a un estalvi de 3.451 tones anuals d'emissions de CO₂.

- S'ha creat la Taula per l'Energia Solar, òrgan cívic per tal de promoure l'energia solar.

5. Disminució del consum total d'aigua per habitant /dia.

- Barcelona mostra una clara tendència de disminució del consum d'aigua potable. Actualment està just per sota els 198 l/habitant/dia (inclou ús domèstic, comercial, industrial i serveis municipals).

- S'ha incrementat el verd urbà a la ciutat i s'ha reduït el consum d'aigua per reg.

Reptes

Evidentment resten moltes fites per assolir. El grup de treball ha plantejat aquests 5 reptes cap als quals ens hem d'encaminar:

1. Incrementar les campanyes educatives i de sensibilització en pro de l'ús racional de l'aigua

- Cal fer les campanyes de foment de l'estalvi d'aigua al llarg de l'any i no només en els moments d'extrema sequera

- Cal facilitar als ciutadans les xifres de consum d'aigua desglossades de tal manera que els siguin més pròximes i incrementin la conscienciació.

2. Afavorir l'estalvi energètic mitjançant ordenances municipals

3. Implementar el Pla de Millora Energètica de la Ciutat

4. Promoure l'ús d'energies renovables a la ciutat

- Completar la xarxa d'aprofitament d'aigua del subsòl. En diversos estudis s'ha establert que en el subsòl de la ciutat hi ha aproximadament uns 15 hm³/any extraïbles sense malmetre l'equilibri de l'aqüífer.

- Promoure l'aprofitament d'aquest recurs per a les zones de nous desenvolupaments urbans (Sagrera, Sants, Barri de la Marina, etc..)

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Cridem a:

- 1. Introduir la cultura mediambiental bàsica a tota la societat (no com campanyes sincopades). Desgraciadament la gent pot viure tranquil·lament desconeixent el funcionament ambiental del seu entorn. Malgrat que s'han desenvolupat campanyes i programes educatius, encara és insuficient. Una eina comunicativa podria ser la petjada ecològica. Un dels

problemes en el camp del medi ambient és que cal definir quins són els objectius a llarg termini, per tal de treballar en aquesta direcció.

2. Impulsar la vinculació de tarifes energètiques/aigua/residus progressivament més altes per als malversadors dels recursos.

3. Cal seguir desenvolupant els plans que l'Ajuntament ha endegat tant pel que fa a les polítiques d'eficiència de l'aigua com a l'energètica. S'ha constatat que malgrat s'han aconseguit resultats interessants i fins i tot programes pioners en ambdós temes, la ciutadania, en general, els desconeix (aprofitament del freàtic, dipòsits anti-DSU, ordenança solar...). Cal incentivar més aquests programes i seguir treballant per tal de poder desenvolupar els plans aprovats.

Adreçat a:

Cal sumar esforços de tots els vectors implicats: Ajuntament, Generalitat, sectors productius i evidentment els ciutadans. Millorar l'eficiència en la utilització del recursos és necessàriament una tasca de tots.

Objectiu 6: Reduir la producció de residus i fomentar la cultura de la reutilització i el reciclatge

Relator: Albert Torras i Pérez

El context

Destaquem quatre idees prou importants que poden posar de relleu el context on emmarcar aquest objectiu:

- L'augment de residus és una tendència generalitzada a Catalunya, possiblement relacionada amb l'augment del nivell de vida dels ciutadans.

- Durant tot l'any 2005 s'està revisant el Programa Metropolità de Gestió de Residus Municipals (PMGRM) que orientarà les futures directrius, tant pel que fa a les instal·lacions de tractament com pel que fa a les fraccions de recollida selectiva.

- A nivell de tot Europa la legislació és canviant contínuament. El 13 d'agost de 2005 entra en vigor el Reial Decret de Residus d'Aparells Elèctrics i Electrònics (RAEE) que ordena els sistemes de gestió d'aquesta mena d'aparells, que són una bona part dels residus municipals. Simultàniament, la legislació europea ens marca el camí cap a dipòsits controlats que no admetran brossa orgànica i la legislació d'envasos ens marca els objectius de recuperació d'aquest tipus de residus.

- En l'àmbit de la prevenció de residus, el paper dels municipis pot quedar en un segon o tercer nivell darrera els interessos comercials de les empreses (multinacionals o no) i de la legislació europea, espanyola i catalana. Les ordenances municipals, segurament, no són un bon instrument per garantir la prevenció de residus municipals.

Què hem decidit?

Amb tot plegat, els participants del grup de treball han considerat que els **4 principals assoliments** en matèria de prevenció i gestió de residus des de la signatura del Compromís fins al moment són els que segueixen. La numeració NO indica l'ordre d'importància.

Avenços

1. Comencem a tenir experiències continuades de prevenció de residus. Tant des del punt de vista de l'administració, com de les empreses, de les escoles o de les universitats, comencen a haver-hi plans molt estructurats de minimització o prevenció. Malauradament constatem que aquests processos són encara insuficients perquè es puguin comprovar resultats a nivell de ciutat.

- La generació de residus segueix creixent.

- Les iniciatives es dirigeixen bàsicament als sectors d'oficines i despatxos.
- Els centres escolars reproduïxen els sistemes de recollida del carrer i comencen a fer tractaments de proximitat com el compostatge.

2. L'organització de serveis de recollida comercial segregats de la resta de ciutadans sembla donar bons resultats. La combinació del servei que s'ofereix, complementat amb els serveis d'inspecció, fa que es millori una part de la imatge del carrer.

- La recollida d'orgànica comercial i de mercats va avançant.
- La inspecció i control dels establiments es considera imprescindible per l'efecte multiplicador i educatiu que tenen sobre la resta.

3. Es va completant la xarxa d'equipaments de recollida municipal i de tractament metropolità.

- La ciutat disposa de 7 deixalleries (o punts verds), de 7 deixalleries (o punts verds) de barri, deixalleries mòbils i es fomenta la reorientació dels drapaires en deixalleries o punts verds col·laboradors. A part, Mercabarna disposa d'una deixalleria industrial que permet separar i tractar força residus d'origen comercial com caps de fruita, restes orgàniques, plàstics...

- Augmenten també els punts de recollida i venda de roba usada.
- A Gavà s'ha posat en funcionament un instal·lació per triturar la fusta procedent de la recollida de mobles, de manera que es pugui aprofitar posteriorment.
- L'ecoparc Barcelona està treballant amb la capacitat prevista per tractar la fracció orgànica i la resta i produir compost i biogàs.
- El dipòsit controlat del Garraf està en procés de clausura i restauració. S'aprofita el biogàs que genera espontàniament.

4. Els sistemes de recollida selectiva avancen, encara que a ritmes diferents.

- La ciutat disposa de recollides selectives de paper-cartó, vidre i envasos lleugers, però...
- Encara no hi ha implantada arreu la recollida de brossa orgànica. S'ha millorat però encara es pot millorar més. És també, doncs, un repte pendent.
- Pel que fa als medicaments, la ciutat disposa de sistemes de recollida a través dels Centres d'Assistència Pirmària i de les farmàcies, gràcies a fundacions humanitàries i al desplegament del SIGRE (Sistema Integrat de Gestió i Recollida d'Envasos; www.sigre.es).
- Algunes entitats privades i universitats promouen la reutilització d'electrodomèstics i de parts de computadores per mitjà del desballestament i reutilització.

Reptes

1. La col·laboració de la totalitat de la ciutadania en la cura del carrer amb la brossa. Les campanyes de comunicació municipal s'han centrat darrerament en el civisme que suposa un acte tant simple com dipositar els residus a l'interior del contenidor, no a les proximitats.

Constatem que hi ha un bon nombre de ciutadans que fan una bona separació, i d'altres que, a part de no separar la brossa, l'abandonen prop dels contenidors. Per això:

- Cal fer contínuament campanyes de comunicació, destinades a sectors específics.
- Cal incorporar la diversitat cultural a les campanyes, especialment en barris amb molta immigració.
- Cal facilitar l'accés a tota la informació de gestió als ciutadans que vulguin consultar-la. Incloem en aquest aspecte les xifres d'entrada a les plantes, tractament i fons econòmics que s'hi destinen.

2. Aconseguir la implicació decidida del sector empresarial en la minimització de residus. En alguns sectors s'apunta molt poc interès ambiental.

- Les empreses d'assessoria comenten que les empreses només volen complir amb els requeriments mínims.
- Hi ha molt camp per recórrer en el disseny per al desensamblatge i l'ecodisseny, tant a nivell universitari com a nivell industrial.

3. Millorar contínuament l'ordenament legal i jurídic. Hi hauria d'haver, com a mínim anualment, una revisió de l'ordenament dels temes de gestió de residus.

- Des del municipi es pot dialogar amb les instàncies responsables de fer les normes d'àmbit supramunicipal, ja que som part implicada en el problema i en la solució. El grup de treball ha plantejat la necessitat de revisar aviat els sistemes integrats de gestió d'envasos o el requeriments tècnics per a la reutilització dels residus de la construcció.
- A l'hora de prendre decisions cal pensar en la sostenibilitat a llarg termini més que no pas en els resultats immediats.

4. Completar la xarxa d'equipaments. Evidentment hi ha encara reptes pendents per millorar la xarxa:

- Alguns barris de la ciutat encara no disposen de deixalleries o punts verds de proximitat.
- Cal trobar sistemes de disposició del rebuig que es genera a les plantes de tractament.
- Cal clausurar definitivament el dipòsit controlat del Garraf.

5. Completar el desplegament de la recollida de brossa orgànica i millorar tots els sistemes de recollida. Cal seguir amb el desplegament de la recollida de brossa orgànica als barris on no n'hi ha. A part:

- Es pot revisar l'eficàcia real dels contenidors bicompartimentats.
- Es poden analitzar d'altres experiències de recollida de la ciutat com ara el sistema de recollida en bosses de colors diferents, contenidors soterrats, recollides pneumàtiques, etc.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Cridem a:

1. L'Administració municipal i metropolitana a:

- Fer la clausura del dipòsit controlat del Garraf i trobar les millors solucions possibles per gestionar els residus (reciclatge, compostatge, metanització).
- Desplegar la recollida de brossa orgànica a tota la ciutat en un termini màxim de tres anys.
- Treballar conjuntament amb tots els agents socials, facilitant la presa de decisions conjunta i responsablement compartida.

2. Les associacions de ciutadans a:

- Gestionar els residus de manera que se n'eviti la producció i es puguin recuperar totes les matèries primeres que es pugui
- Buscar la complicitat de tots els ciutadans de manera que tinguem els carrers de la ciutat molt més nets que actualment.

3. Al sector empresarial a:

- Incorporar plans de prevenció de residus en la gestió quotidiana.
- Incentivar l'ecodisseny.

Pel que fa als **indicadors**, creiem que les tres dades globals que es va plantejar el Compromís Ciutadà (kg de residus per persona, tones de brossa orgànica i índex de recollida selectiva) continuen essent vàlides, ja que representen un resum de totes actuacions anteriors. Tanmateix, seran bons indicadors:

- la clausura definitiva del Dipòsit controlat del Garraf
- l'índex de satisfacció ciutadana sobre la neteja del carrer
- la quantitat de productes reciclats i dissenyats amb perspectiva ambiental que es puguin adquirir.

Objectiu 7: Augmentar la cohesió social, enfortint els mecanismes d'equitat i participació

Relator: Àngel Panyella Amil

El context

En la diagnosi del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat dèiem que una societat sostenible ha de ser una comunitat cohesionada. En aquests tres anys, encara que no hi ha canvis substancials en la diagnosi realitzada, sí que podem afirmar que la ciutat ha estat centre d'atenció d'importants debats.

L'educació, els serveis sanitaris i socials, la lluita contra el sexisme i per la igualtat de gènere, la integració de persones amb disminucions, la presència de l'atur entre la joventut en un mercat laboral massa insegur, l'existència d'un índex relativament alt de pobresa, especialment entre la població de més de 65 anys i el creixement de la immigració amb certes dificultats per a la integració, continuen essent són elements definitoris del nivell de cohesió de la nostra societat.

En les línies d'actuació per millorar la cohesió social hem avançat en alguns aspectes i existeix una major consciència social, més grau de corresponsabilitat i una exigència major cap als poders públics. La presència de les noves tecnologies, amb la facilitat d'accés a la informació, permet una extensió dels mecanismes de participació i facilita les voluntats de participació del conjunt de la ciutadania. En aquest marc creiem que hem aconseguit uns avenços dels quals estem satisfets i alhora també queden uns reptes per assolir.

Què hem decidit?

Hem tingut un debat en el qual partíem d'una llista important i nombrosa d'avenços realitzats, i que voldríem sintetitzar en els àmbits més significatius.

En primer lloc, l'Agenda 21 ha estat un marc de referència i impuls del treball en xarxa d'agents socials i econòmics, tant per a la coordinació d'accions concretes com per a l'impuls de noves alternatives.

El debat transversal i múltiple entre agents públics i privats, entre diverses sensibilitats i sectors socials és una eina d'un valor important; és un element que permet l'augment de la participació i de la corresponsabilitat col·lectiva. L'impuls de xarxes, de la relació entre elles i de programes o projectes pot ser un element dinamitzador en el proper període. Es veu que és important l'impuls de xarxes públic-privades en la lluita contra la pobresa a través de projectes o programes concrets.

Els acords contra la violència de gènere i l'avenç en la coordinació del treball transversal de tots els agents implicats, les accions preventives en el programes educatius, a la vegada que han estat una millora aconseguida també obren noves línies d'actuació en la lluita contra el sexisme, i l'educació preventiva i contra la violència de gènere. Cal destacar la participació i coordinació dels diversos agents, des de l'escola amb els infants fins als altres agents implicats.

S'ha impulsat l'educació com a eina d'integració social, donant una major importància a l'educació en valors, el foment de certes disciplines com l'esport no competitiu, la igualtat d'oportunitats i la participació. S'ha reduït el fracàs escolar a Catalunya del 31.88% d'alumnes que no obtenen el graduat en el curs 1999-2000, a 30.28% en el curs 2001-02, i ha augmentat la població amb estudis universitaris finalitzats del 19.5% al 27 % (del 1997 al 2003).

Cal destacar els programes educatius per la igualtat de gènere i el treball i participació dels nois i noies en les audiències públiques. Són exemples de gran valor i a aprofundir i estimular. Seguir insistint en l'apropament de l'escola a la vida real utilitzant l'esport no competitiu, els jocs i l'educació en els valors.

En la vuitena línia d'acció, que és la referida a la problemàtica de l'habitatge, hem constatat que s'ha fomentat una política d'habitatge social amb inclusió d'agents públics i privats, tant en l'experiència de rehabilitació d'habitatges socials, xarxa pública de mediació de lloguers socials, com de promoció de nous habitatges socials i pisos per a joves. Encara que es considera que s'ha de seguir impulsant la política d'habitatge social amb especial atenció als col·lectius d'immigrants, joves i persones amb situació o risc d'exclusió.

En el marc de les polítiques actives d'ocupació, s'han desenvolupat eines per impulsar l'orientació i la formació socio-laboral, així com la contractació de persones en situació o risc d'exclusió; les experiències d'inserció socio-laboral de les empreses d'inserció. També destaquem el Pla per la inclusió, treballat entre l'Ajuntament de Barcelona i els agents socials de forma participativa. Encara que caldrà desenvolupar i implementar mesures concretes per la inserció socio-laboral amb complicitat i participació dels agents públics i privats, que millorin els serveis d'orientació, formació i ocupacionals, implementin clàusules socials i ambientals i reserva de mercats en la contractació pública, així com propostes i projectes conjunts que facilitin la cohesió de col·lectius amb dificultats. Es remarca que és encara un repte la integració en les empreses de tota mena de persones amb disminució o amb risc d'exclusió social.

També volem destacar els avanços realitzats en l'estudi de la Renda Bàsica, el Balanç social i la Responsabilitat Corporativa de les empreses, així com en la promoció de la Banca Ètica, i el molt camí que queda per córrer.

Igualment, es valora positivament la millora d'accessibilitat a la xarxa de transport pública. Convé reafirmar-la i fer-la extensiva a d'altres espais com platges, espais verds, hotels, cinemes... i fer que es compleixi la normativa sobre eliminació de barreres arquitectòniques a les noves construccions.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Línia 1: Impulsar l'educació en els valors com a mitjà d'integració

Comentari:

Fent especial atenció a la lluita contra el sexisme, i en contra de qualsevol discriminació de gènere, raça, ètnia, creença, condició física o social.

Activitats tipus:

Desenvolupar activitats cíviques i lúdiques en què els nens i nenes siguin protagonistes. Afavorir activitats dins i fora de l'escola en les quals hi hagi interrelació entre infants i adults d'aquí i de fora.

Crear zones lúdiques i espais a la ciutat on es puguin desenvolupar aquest tipus d'actuacions (platges, parcs...).

Els actors principals:

Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació. Escoles.
Associacions de pares i mares.

Indicadors:

Preparar un "cens d'activitats per als nous valors" i quantificar les d'activitats realitzades per any i els de participants, així com les entitats públiques i privades promotores.

Línia 2: Impulsar una política social d'habitatge

Comentari:

Fent especial atenció a la situació dels col·lectius d'immigrants, de joves i de persones amb situació i/o risc d'exclusió.

Tenir en compte l'accessibilitat per a persones amb disminució.

Impulsar la rehabilitació i la construcció amb criteris de bioconstrucció.

Activitats tipus:

Promocionar la xarxa de mediació de lloguers socials.

Promocionar la rehabilitació d'habitatges socials per als col·lectius citats

Els actors principals:

Ajuntament de Barcelona. Patronat Municipal d'Habitatge. Generalitat de Catalunya Departament de Medi Ambient i Habitatge. Fundacions pro Habitatge social. Serveis socials. Associacions ciutadanes de col·lectius interessats.

Indicadors:

Mesurar l'augment del parc d'habitatges socials de lloguer en relació a la població. Mesurar l'evolució del preu del metre quadrat.

Línia 3: Desenvolupar un pla per la inserció socio-laboral dels col·lectius exclosos.

Comentari:

Fent especial atenció a la situació dels col·lectius d'immigrants.

Implementar formes de discriminació positiva en la contractació pública, com clàusules socials i ambientals i reserva de contractació en la contractació menor a les empreses que facin inserció.

Activitats tipus:

Actuacions en nous mercats on es realitzin feines i inserció socio-laboral alhora.

Impulsar un catàleg i/o portal únic d'empreses socials i ambientals on es puguin realitzar les ofertes i on es pugui dirigir la demanda.

Els actors principals:

Ajuntament de Barcelona. Totes les àrees. Generalitat de Catalunya. Tots els departaments. Empreses d'inserció i associacions i fundacions sense ànim de lucre per la inserció social. Serveis socials.

Indicadors:

Avaluar el percentatge de contractació pública cap a empreses socials i d'inserció.

Objectiu 8: **Potenciar l'activitat econòmica orientada cap a un desenvolupament sostenible**

Relatora: Alba Cabañas Varales

El context

L'objectiu de conciliar l'activitat econòmica amb el desenvolupament sostenible està assumit per la societat, no obstant manca consens sobre el punt d'equilibri òptim a partir del qual podríem considerar que s'ha assolit aquesta conciliació entre el creixement econòmic i el respecte pel medi. La visió sobre aquest punt d'equilibri òptim depèn de l'àmbit territorial en què ens trobem.

En el cas de Barcelona, s'observa una forta terciarització de l'activitat econòmica, que ha desplaçat a l'activitat transformadora. Tot i que si considerem l'àmbit metropolità, la convivència entre tots tres sectors de l'economia, inclòs l'agrari, és patent.

En aquest sentit, el compromís de l'activitat econòmica vers la sostenibilitat és variable en funció del seu impacte sobre el medi. Així el sector industrial és el que ha fet un recorregut més important en aquest àmbit, mentre que el sector serveis té un apropament més recent, i encara en l'àmbit de la voluntarietat. En tots els casos, es constata una evolució molt notable en la percepció que dels assumptes ambientals tenen la majoria d'empreses, independentment de quin sector es tracti.

Per altra banda, les condicions de contorn actual de l'activitat econòmica es caracteritzen per un cert alentiment en el seu creixement, que s'afegeix a un alt grau d'incertesa vers l'evolució de l'economia a mig termini.

En aquest context, s'ha d'assenyalar també que les obligacions legals al voltant d'aquesta matèria estan creixent de forma exponencial i no sempre de manera coordinada amb d'altres polítiques que afecten a les empreses.

Què hem decidit?

Avenços

- S'han creat i consolidat a Catalunya organitzacions empresarials i professionals, especialistes i interdisciplinars, en el si del sector econòmic ambiental. Per altra banda, les organitzacions empresarials i professionals que no tenen per objecte l'especialització mediam ambiental han creat comissions, grups de treball i programes de treball per tractar les implicacions de la seva activitat i/o professió en el medi ambient.

- La implantació de Sistemes de Gestió Mediambiental està creixent d'una forma significativa entre empreses de béns i serveis, a més d'organitzacions socials. En aquesta tendència, es registra un major nombre de centres certificats per la norma ISO 14.001 que pel sistema EMAS. Si es diferencia per la grandària de les empreses i/organitzacions, en el cas del sector industrial, estan liderant aquest procés les de major grandària. Per contra, en el cas del sector serveis, i concretament en el cas del turisme, són les empreses petites les que han potenciat més aquest aspecte.

- En l'àmbit de la gestió ambiental i com a pas previ a la implantació de Sistemes de Gestió Ambiental, també s'han generalitzat les Guies de Bones Pràctiques Ambientals.

Assentament del concepte de turisme sostenible, associat a un turisme de qualitat. L'activitat hostalera a tots els nivells ha avançat de forma significativa en la distinció dels seus centres amb normes ISO 14.000, EMAS o Distintius de Qualitat Ambiental de la Generalitat de Catalunya.

- En l'àmbit de la creació d'una nova generació de llocs de treballs, és important significar l'esforç que han fet en la seva tasca formativa de centres acadèmics, organitzacions professionals, empreses i institucions en matèries ambientals.

Reptes

- Potenciar a través de recursos tècnics, mesures econòmiques i acords voluntaris, el recolzament a les petites i mitjanes empreses que desenvolupen la seva activitat en l'àmbit urbà.

- Avançar en la concreció en els missatges del que significa sostenibilitat aplicat a l'activitat econòmica, concretament en l'entorn urbà.

- Dinamitzar i continuar el procés d'implantació de Sistemes de Gestió Mediambiental a empreses i organitzacions i Administració Pública.

- Eliminar càrregues ambientals que no correlacionen amb el comportament ambiental dels subjectes (per evitar desviar recursos que podrien destinar-se a inversions ambientals i perjudiquen molt les fites aconseguides en l'àmbit de la sensibilització ambiental), alhora que es potencien els instruments econòmics i fiscals ambientals que veritablement estiguin relacionats amb la millora ambiental (tant eliminar aspectes negatius com incrementar aspectes positius).

- Iniciar definitivament la incorporació de criteris ambientals i socials en les compres públiques. En aquest sentit, el sector privat no pot influir tant com el sector públic a l'hora de generar aquesta demanda.

- Per part de l'Administració, (i/o amb col·laboració amb institucions privades) potenciar i recolzar la creació d'un viver d'iniciatives orientades a oferir solucions innovadores per resoldre problemes socials i ambientals existents, o avançar-se a d'altres que poden crear-se en un futur immediat. No es tracta tant d'oferir subvencions, com d'analitzar la viabilitat de determinats projectes que, per manca d'experiències prèvies, es poden ofegar abans de posar-se en pràctica.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Cridem a:

1. Les Administracions competents:

- Per tal que avancin en un marc regulador clar i estable, orientat a penalitzar els efectes negatius de l'activitat sobre el medi i a incentivar els positius. Aquest marc normatiu ha de tenir present el tamany petit i mitjà de la majoria d'empreses que desenvolupen la seva activitat a l'àrea de Barcelona.

- Per tal que adoptin Sistemes de Gestió Mediambiental en les seves pròpies organitzacions.

- Per tal que incorporin definitivament criteris ambientals i socials en les compres públiques.

Indicadors: nombre d'organitzacions administratives i empreses públiques que tenen un sistema de gestió mediambiental. Nombre de criteris ambientals incorporats en les contractes públiques.

2. Les empreses:

- Per tal que defineixen la seva aposta per un desenvolupament respectuós amb el medi ambient i la sostenibilitat, amb pràctiques concretes.
- Per tal que, tot innovant, cerquin solucions alternatives a la resolució de problemes ambientals en presència.
- Per tal que continuïn implementant sistemes de gestió mediambiental, i avancin en la seva capacitat de comunicació amb l'entorn social en què desenvolupen la seva activitat.

Indicadors: Nombre d'empreses adequades a la Llei 3/1998. Nombre d'empreses que tenen un sistema de gestió mediambiental. Nombre de memòries ambientals publicades. Nombre d'acords voluntaris amb l'Administració de matèria ambiental.

4. La ciutadania:

- Per tal que reveli en les seves eleccions de compra de béns i serveis, les seves preferències vers els productes i serveis mediambientalment més respectuosos.

Indicadors: Evolució de les quotes de mercat de determinats productes i serveis ofertats per empreses especialment respectuoses amb el medi ambient. Tendència creixent o decreixent.

Objectiu 9:

Progressar en la cultura de la sostenibilitat mitjançant l'educació i la comunicació ambiental

Relatora: Marta Cuixart Tornos

El context

• Barcelona té 1.578.000 habitants, i ben diversos des de tots els punts de vista, com és evident. Només per oferir una pinzellada, un 21% dels ciutadans tenen estudis universitaris, i en contrast un 30% dels més grans de 16 anys no tenen estudis primaris finalitzats. Hi ha 231.000 ciutadans estrangers i, d'aquests, 60.000 porten menys d'un any a Barcelona. Tot i que és una ciutat rica en un país ric, són forces les persones amb la preocupació immediata de tenir els recursos necessaris per viure dignament. Les diferències d'edat, ocupació, preocupacions, interessos, cultura, llengua, etc. fan que l'educació ambiental i la comunicació hagin de ser igual de diverses.

• Segons es desprèn de l'enquesta d'hàbits i valors sobre medi ambient i sostenibilitat realitzada per l'Ajuntament l'any 2004, els barcelonins es consideren més informats sobre qüestions ambientals que quatre anys enrere, si bé aquesta creença no sempre es correspon amb un coneixement efectiu. També afirmen ser més conscients de les conseqüències de la ciutat en l'entorn, i alhora són més crítics amb la informació que en reben. Ha augmentat l'escepticisme i la visió crítica de la gestió municipal, especialment pel que fa a la neteja i els espais verds. Ara bé, hi ha una bona consideració de la gestió dels residus i de l'educació ambiental. Pel que fa als hàbits, ha millorat la disponibilitat a utilitzar el transport públic (potser amb certa correlació amb l'augment de la població estrangera) i la separació de residus domèstics.

• Als barcelonins cal afegir-hi les més de 270.000 persones que entren cada dia a treballar des de fora de la ciutat, els estudiants i els gairebé 4.000.000 de turistes anuals, no contemplats en l'enquesta anterior, però que tenen un impacte igual d'important i sobre els quals és més difícil d'incidir a través de l'educació ambiental i la comunicació.

• Barcelona té una llarga trajectòria en el desenvolupament de programes i iniciatives d'educació ambiental, tant públiques com privades. També té una rica vida associativa (el percentatge de població que diu pertànyer o ser voluntari d'una associació és del 24%). Les institucions, entitats i empreses suposen un gran potencial per al desenvolupament de projectes educatius.

- Tots els ciutadans reben diàriament una allau d'informació a través dels mitjans de comunicació. A la televisió convencional, la ràdio i la premsa cal afegir-hi la televisió per satèl·lit i internet. Els mitjans promocionen majoritàriament un estil de vida consumista. Però la televisió, la ràdio i la premsa local i internet podrien ser utilitzades com una important font d'informació per promoure la cultura de la sostenibilitat.

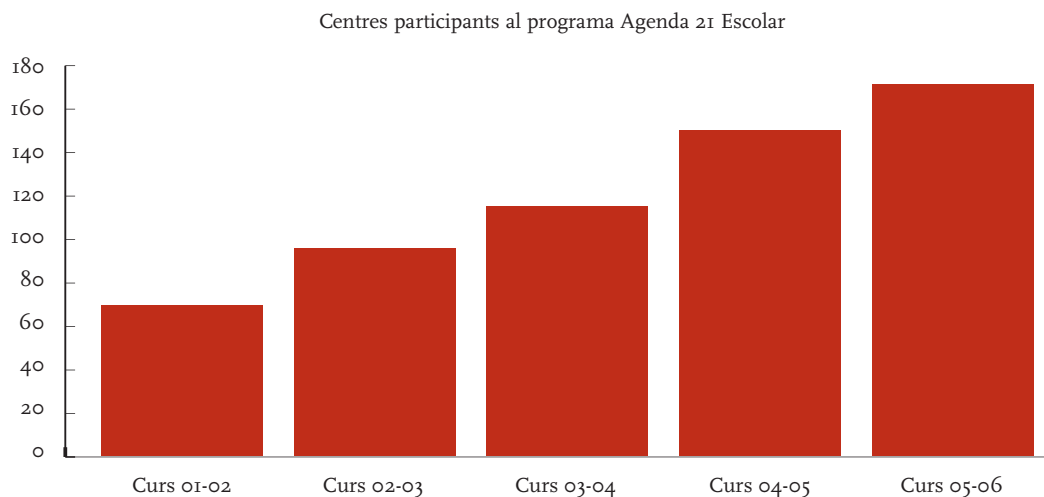
Què hem decidit?

Avenços

Es constata que a Barcelona s'està fent des de fa anys una feina contínua en educació ambiental des de diverses entitats, empreses i institucions. També es té present, però, que aquesta feina i els seus fruits són d'abast limitat i tenen un impacte discret a la ciutat.

Els **principals avenços** en els darrers tres anys, segons els membres del grup de treball, són:

1. Ha augmentat significativament el nombre de **centres d'ensenyament** que desenvolupen projectes d'ambientalització del propi centre (currículum i gestió). Actualment, el 40% dels centres públics de Barcelona i el 20% dels concertats, des d'escoles bressol a instituts, participen en projectes com l'Agenda 21 Escolar o Escoles Verdes. Segons es desprèn de l'avaluació del programa Agenda 21 Escolar, aquest augment quantitatiu ha anat acompanyat d'una millora qualitativa, de manera que cada vegada són més els que estan ben integrats al currículum, són transversals i impliquen tota la comunitat educativa.

2. Ha augmentat el nombre i l'impacte dels **elements culturals de sostenibilitat** a la ciutat. Es remarca el paper del Centre de Recursos Barcelona Sostenible, que ha esdevingut centre de referència, amb una programació continuada d'activitats des de l'any 2000. La participació en activitats, les visites i les consultes ateses anualment en aquest centre superen les 11.000, a més d'unes 40.000 visites a la web.

A més a més:

- S'han creat espais permanents d'educació ambiental de barri (aula ambiental del Punt Verd de barri de la Sagrada Família, aula ambiental de Ciutat Vella, aula d'educació ambiental de Can Deu a Les Corts).

- Les Guies d'Educació Ambiental editades per l'Ajuntament, amb 25 números publicats, s'han consolidat com a col·lecció, juntament amb altres publicacions periòdiques editades per entitats (Opcions, Papers de sostenibilitat, Perspectiva ambiental, Mobilitat sostenible).

- És destacable la llarga trajectòria de la publicació en català de documents de referència internacionals sobre sostenibilitat (L'estat del món, Signes vitals, Informe sobre el desenvolupament humà).

- A més de l'administració, cada vegada són més les entitats i empreses que inclouen informació ambiental en les seves revistes, butlletins i webs.
- Ha augmentat la incidència de fires, mostres i actes festius que promouen la cultura de la sostenibilitat (festa del comerç just, setmana de la bicicleta, rally solar, festa de la primavera i festa de la tardor als parcs).
- S'han ampliat els programes de visites a equipaments i infraestructures relacionades amb la gestió ambiental de la ciutat (aigua, residus, energia).

3. El desenvolupament de l'Agenda 21 de Barcelona ha propiciat l'**aprenentatge compartit i el treball en xarxa entre entitats, empreses i institucions**. Les trobades, les sessions de formació i de presentació de plans d'acció, els instruments de comunicació i les convocatòries de premis han facilitat l'intercanvi i han promogut iniciatives d'educació ambiental.

4. S'ha avançat de manera significativa en el que entenem per "predicar amb l'exemple": l'**ambientalització interna d'entitats, empreses, universitats i l'Ajuntament** (a través del programa Oficina Verda), amb un important esforç de divulgació del sentit d'aquestes accions.

5. Ha millorat la **formació dels professionals**. Les universitats, centres de recerca, associacions de professionals i col·legis professionals han augmentat la formació específica i han facilitat l'accés a informació tècnica especialitzada en matèria de sostenibilitat, amb la creació o consolidació d'oficines tècniques i serveis d'informació, l'increment de cursos monogràfics i la incorporació de continguts en cursos generals, publicacions, butlletins informatius i llocs web.

Paral·lelament, s'ha produït un salt qualitatiu en la formació permanent i el suport als educadors en matèria de sostenibilitat.

Reptes

El grup de treball ha proposat i deliberat sobre els principals **reptes** que l'educació ambiental hauria d'abordar en els propers anys. Els temes sorgits es podrien sintetitzar en les següents cinc línies:

- Ser coherents
- Treballar de manera sistemàtica i coordinada
- Arribar a tothom
- Assolir una educació ambiental integral
- Avaluat i millorar la pràctica educativa

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Cridem a:

1. **Incloure criteris de sostenibilitat en el disseny, construcció, manteniment i reforma dels equipaments educatius, culturals, esportius i recreatius**. Aquesta proposta persegueix la coherència entre el discurs i el context on s'aprèn, alhora que té en compte que un context sostenible educa per si mateix. Una actuació concreta seria destinar recursos per a la implementació de les mesures que es proposin com a resultat de la realització d'ecoauditories.

Adreçat a: administracions i altres responsables de la gestió de centres educatius i equipaments.

Indicadors: percentatge de contractes de projectes i obres d'equipaments educatius, culturals, esportius i recreatius que inclouen clàusules ambientals. Consum d'energia i aigua per alumne o usuari en aquests tipus d'equipaments.

2. **Potenciar el treball en xarxa i les dinàmiques de cooperació entre els agents d'educació ambiental, per millorar la cohesió de les iniciatives d'educació ambiental i la coordinació de les actuacions**.

Adreçat a: tots els agents d'educació ambiental

3. **Aproximar de manera significativa la cultura de la sostenibilitat a la ciutadania, partint del coneixement i la identificació amb la realitat de la població, i oferint alternatives als**

valors i hàbits contraris a la sostenibilitat que siguin viables i atractives. Provocar una reflexió sobre la insostenibilitat de la societat i els canvis en profunditat que les persones som capaces d'endegar.

Adreçat a: administracions, Districtes, entitats dedicades a l'educació ambiental, institucions i entitats de caràcter cultural i social, entitats de barri, plans comunitaris

Indicadors: resultats de l'enquesta d'hàbits i valors sobre el medi ambient i la sostenibilitat de l'Ajuntament de Barcelona

4. Incrementar l'arrelament de la cultura de la sostenibilitat als centres educatius, aprenent dels models de gestió exitosos.

Adreçat a: equips directius dels centres educatius, comissions coordinadores dels programes d'educació ambiental als centres, equip coordinador del programa Agenda 21 Escolar de Barcelona, claustrats, comunitat educativa en general.

Indicadors: resultats de l'avaluació del programa Agenda 21 Escolar

5. Fer un salt qualitatiu en la presència de la sostenibilitat en la formació permanent dels professionals. Estendre-la i incorporar-la de manera regular en la formació, i no com un aspecte ocasional.

Adreçat a: col·legis professionals, associacions professionals, gremis, sindicats, organitzacions empresarials, empreses, universitats.

Indicadors: presència de continguts socioambientals en els cursos de formació permanent en els diferents sectors. Nombre de cursos monogràfics relacionats amb la sostenibilitat en els diferents sectors; nombre d'alumnes d'aquests cursos.

6. Superar les visions parcials del desenvolupament sostenible. Integrar-hi a la pràctica tots els elements (ambientals, socials i econòmics). No defugir la complexitat dels problemes ni la participació en la presa de decisions.

Adreçat a: tots els agents d'educació ambiental, mitjans de comunicació, administracions.

7. Avaluar sistemàticament els projectes i programes d'educació ambiental tenint en compte les seves finalitats, i adaptar-los en funció dels resultats de l'avaluació.

Adreçat a: equips educatius, equipaments d'educació ambiental, tots els agents d'educació ambiental

Indicadors: percentatge de projectes i programes d'educació ambiental que incorporen l'avaluació des de la concepció, amb previsió de mecanismes d'adequació als objectius del projecte, de l'usuari i d'aprenentatge. Percentatge de projectes i programes que tenen una memòria anual que inclou l'avaluació.

Objectiu 10: Reduir l'impacte de la ciutat sobre el planeta i promoure la cooperació internacional

Relatora: Joana Díaz i Pont

El context

Tal i com ja s'establia en el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat, la ciutat és conscient que exporta impactes que cal reduir. Les prioritats en aquest sentit passen per millorar la qualitat de les aigües que es retornen a la natura i per fer més eficient el sistema energètic per apropar-nos als compromisos internacionals assumits en relació a les emissions de gasos a l'atmosfera.

També en l'ordre global, la ciutat té responsabilitats socials envers les economies menys afavorides, essent el seu deure afavorir la cooperació internacional i l'impuls del comerç just.

Els reptes ambientals i socials que es van signar en el Compromís s'haurien hagut d'assolir en gran mesura si prenem en consideració algunes qüestions favorables del nostre model de ciutat com ara la compacitat, el clima càlid, l'ús generalitzat del gas natural i, en l'àmbit social, l'obertura internacional i una identitat solidària que té continuades manifestacions en l'entorn públic.

Però, lluny d'haver-se assolit, aquests reptes s'han desplegat i s'han fet més complexos, probablement perquè el nivell d'autoexigència de la ciutadania i les institucions també ha crescut.

Els assoliments han quedat petits front d'un context internacional que reclama més insistentment actuacions radicals i compromisos definitius per part dels seus ciutadans i, en especial, de les metròpolis occidentals. Els desacords de Kyoto fan una crida a l'efecte demostrador que podrien exercir les ciutats capaces de reduir els seus nivells d'emissió per sota de les fites establertes. L'augment del turisme i l'orientació de la ciutat cap als serveis i activitats de la nova economia eliminen qualsevol excusa per no tenir unes aigües impecables en rius, deltes i platges. El fet que Barcelona sigui ciutat de generació de coneixement sobre sostenibilitat a través del Fòrum i altres aconteixements fa inevitable la cooperació internacional. El comerç, tan propi d'aquesta ciutat, ha de ser cada cop més just i responsable.

Què hem decidit?

L'objectiu 10 corre el risc de ser llunyà i difús. Molts dels assoliments que podrien comptabilitzar-se aquí també formen part d'altres objectius i passa el mateix amb els reptes. El principal perill és assumir que una bona gestió de les altres qüestions (biodiversitat, mobilitat, qualitat ambiental, residus, cohesió social, activitat econòmica, educació, etc.) forçosament s'ha de traduir en un menor impacte global de la ciutat. És obvi que això és així, però cal conservar també una mirada global de la ciutat, més enllà del seu bon funcionament a nivell local. Cal no oblidar que aquest ha estat sempre el principi fonamental de les Agendes 21 (Pensar globalment, actuar localment).

L'anàlisi d'assoliments i reptes fa palès que aquest examen global de la ciutat no és, ni de bon tros, senzill de fer. Una revisió crítica dels principals assoliments de la ciutat en matèria d'impacte global i cooperació internacional demostra que es tracta, encara, d'actuacions molt limitades a l'espai de treball d'un tipus determinat d'entitat i no tant de la ciutat com un tot. Cal precisar que això no els resta importància ni rellevància, simplement constata que encara no s'ha desplegat completament la visió de la ciutat com un tot que afecta al planeta tant a nivell ambiental com social.

Avenços

Probablement les línies d'acció de l'objectiu 10 més fàcils de quantificar i on hi ha hagut avenços més clars són les referides a les aigües residuals i les aigües de l'entorn. Un dels principals assoliments és el tractament del 100% de les aigües amb les depuradores del Llobregat i del Besòs. També s'ha fet millores importants en el clavegueram per reduir la contaminació abocada al mar i s'ha reduït la superfície inundable a Barcelona en un 39% des del 1997.

D'acord amb els indicadors de qualitat ambiental a les platges, la concentració de coliformes fecals ha baixat segons dades del 2003 i l'índex d'aspecte visual de sorra i mar continua qualificant les platges com a bones. Cal destacar també que s'ha instal·lat esculls artificials per regenerar el fons marí.

Menys clara és l'avaluació d'avenços referits a l'emissió de gasos a l'atmosfera. Les entitats directament implicades han conduït un gran nombre d'activitats bé relacionades amb l'estudi, l'avaluació o la difusió d'energies renovables, o bé directament orientades a promoure'n la implantació. En concret, i per posar alguns exemples, s'ha instal·lat plaques fotovoltaïques a 8 escoles i plaques solars tèrmiques a les piscines Bernat Picornell.

Ara bé, l'únic indicador a l'abast sobre el grau real de desplegament d'aquestes energies és el percentatge d'energia primària d'origen renovable, que és del 0.1% segons les últimes dades disponibles (1999, i càlcul segons el mix català). Els objectius de la Unió Europea són arribar al 12% de contribució d'energies renovables l'any 2010. També del 1999 són les últimes dades d'emissions anuals de CO₂ equivalent per habitant, que se situaven en les 3.14 tones, amb una tendència creixent respecte als càlculs dels dos anys anteriors.

Amb tot i l'esforç per part d'entitats públiques i socials per promoure la difusió i implantació d'energies d'origen renovable, és difícil mesurar el grau d'avenç en aquest sentit i, en qualsevol cas, sembla clar que hi ha molt camí per recórrer. La situació actual està lluny dels reptes establerts en l'àmbit europeu i fins i tot s'ha produït un retrocés pel que fa a les emissions de CO₂ a l'atmosfera.

Hi ha un tercer bloc d'actuacions en l'objectiu 10 referides al comerç just i responsable, on es constata un compromís actiu per part d'entitats públiques, socials, de l'àmbit de l'educació i, també, de la iniciativa particular. El comerç just s'ha convertit en bandera de la cooperació internacional i una prova n'és el nombre de punts de venda o consum de productes de comerç just, que el 2003 ha augmentat lleugerament respecte el 2002 però que segueix una tendència clarament creixent des del 1998, en què es comptabilitzaren 12 punts de venda. Avui a Barcelona hi ha almenys 83 comerços minoristes amb venda de productes de comerç just, 10 grans cadenes que els ofereixen i 165 màquines de vending amb cafè de comerç just. Sembla clar que el comerç just és un sector en alça i probablement, aviat no tindrà sentit mesurar l'indicador en base als punts de venda. El ràpid desplegament del comerç just en els establiments permetrà de ben segur en poc temps mesurar quin percentatge suposa aquest tipus de producte respecte al volum total.

Resulta també molt rellevant el fet que un gran nombre d'entitats contemplen el comerç just, i sobretot la compra verda i responsable, en els seus plans d'acció. Cal destacar que hi ha un bon nombre d'associacions, fundacions, escoles i instituts de batxillerat, entitats públiques i altres organismes que han optat per les màquines de vending de cafè de comerç just o han aplicat criteris de compra verda o compra responsable en els seus aprovisionaments. Es destaca la promoció de compra de fusta certificada.

Per últim, pel que fa al capítol d'avenços, el tema de la solidaritat i la cultura de la Pau no s'ha abordat de forma directa en les sessions de treball del grup 10 però cal destacar que hi ha hagut un gran nombre d'actuacions promogudes des de la societat civil. Aquest ha estat un tema present en múltiples agendes 21 escolars i en els programes d'acció d'associacions i ONG. Fundacions i instituts d'estudis i recerca han conduït estudis, treballs, congressos i esdeveniments de cooperació internacional i promoció de la cultura de la Pau.

De l'avaluació d'avenços se'n desprèn prou clarament que bona part dels assoliments encara són reptes. Molts d'ells estan accentuats per una necessitat creixent de donar resposta a temes globals com les emissions de CO₂, la qualitat de les aigües dels mars o l'economia dels països més desafavorits.

Reptes

El grup de treball 10 ha agrupat els reptes pendents en 6 grans blocs que es plantegen a continuació en l'ordre de prioritats consensuats:

1. Reducció de les emissions de CO₂ i foment de les energies renovables i de l'economia solar

La petjada ecològica de Barcelona continua sent un indicador clar de la insostenibilitat de la ciutat i cal estimular-ne la seva reducció en els propers anys. Els indicadors d'avenç mostren que encara hi ha molt camí per recórrer en la millora de l'eficiència energètica, la implantació d'energies renovables i el foment de l'economia solar, un concepte que inclou aspectes com ara un model econòmic basat en la producció local d'energia, productes i serveis propers als punts de consum, equitatius i que no hipotequin el futur ni maltractin el planeta.

2. Educació per al compromís individual

Justament en l'objectiu 10, orientat al compromís a nivell global, es revisa la importància de la implicació individual. Cal implicar la ciutadania en actuacions concretes, millorant els processos de comunicació i educació, explicant les experiències d'èxit i fent un reforç positiu de les actuacions locals i bones pràctiques individuals. Les campanyes de sensibilització han de seguir-se amb regularitat per assegurar el calat del missatge.

3. Gestió sostenible del cicle de l'aigua

S'ha millorat molt la qualitat de les aigües però continua essent important la gestió integrada i sostenible del cicle de l'aigua. Això inclou aspectes com la gestió de zones inundables i del drenatge urbà, el control d'abocaments en temps de pluja i, en definitiva, tots els aspectes que poden tenir una repercussió sobre les aigües de l'entorn.

4. Aplicació de bones pràctiques de gestió per a la sostenibilitat a les organitzacions

Cal reforçar el compromís d'institucions i organitzacions en l'adopció de criteris ambientals de funcionament, pel seu efecte demostrador. Per reduir l'impacte sobre el planeta cal començar per casa. Això inclou l'adopció de formes de treball basades en la cooperació i l'aprofitament de sinèrgies així com el foment de la cooperació internacional.

5. Comerç just i contractació pública ètica

Cal promoure el comerç just i responsable des de tots els àmbits de la ciutat, en l'administració pública, a les associacions i entitats i també a nivell individual. Té especial importància l'efecte demostrador que la compra pública ètica pot tenir sobre la ciutadania i les organitzacions de la societat civil. Encara es pot avançar en la compra de fusta certificada o la implantació de màquines de vending de cafè de comerç just.

6. Barcelona capital internacional de la sostenibilitat

Barcelona pot ser una ciutat-estímul de la cultura i equitat ambientals. La seva posició en la zona mediterrània i la seva identitat solidària la fan plenament capaç de convertir-se en una capital internacional de la solidaritat. El repte, però, no es centra en l'obtenció d'etique-

tes, sinó en els principis i responsabilitats que s'ubiquen darrera la idea de la capitalitat. Barcelona pot convertir-se, per les seves accions i per la presa de decisions de la seva ciutadania, en un model en àmbits com el comerç just, la banca ètica, la sostenibilitat, la cooperació internacional i la cultura de la Pau. S'entén que més que un repte en si mateix, és el resultat i el premi de la consecució dels reptes anteriors.

Línies estratègiques i actuacions emblemàtiques pels propers 3 anys

Com síntesi de l'avaluació d'assoliments i reptes de l'objectiu 10 es proposen les següents línies estratègiques per als propers anys:

1. Reduir les emissions de gasos amb efecte hivernacle. Cal desenvolupar el pla de millora energètica de Barcelona, implantar programes d'estalvi d'energia i promoure les energies renovables, fomentant l'economia solar. S'ha de quantificar el nivell d'emissions de la ciutat i monitoritzar els avenços cap als objectius de la UE d'arribar fins al 12% de contribució d'energies renovables l'any 2010.

Línies d'acció de l'objectiu 10: 10.4, 10.5

Adreçat a: governs i empreses

Indicadors: tones CO₂/habitant/any, % de contribució d'energies renovables

2. Fer una gestió sostenible del cicle de l'aigua. Cal assegurar la protecció de les aigües de l'entorn, perfeccionant el control dels abocaments en temps de pluja, controlant les zones inundables i efectuant, en definitiva, una gestió moderna i sostenible del cicle de l'aigua. Cal regenerar el fons marí, continuant amb la instal·lació d'esculls artificials.

Línies d'acció de l'objectiu 10: 10.2, 10.3

Adreçat a: governs i empreses

Indicadors: qualitat ambiental de les aigües

3. Impulsar el comerç just i la presa de decisions individuals i de les organitzacions compatibles amb la sostenibilitat i amb el suport i respecte a les economies menys afavorides. Cal reforçar el compromís individual i de les organitzacions amb el planeta. El comerç just, la banca ètica i la sostenibilitat es poden aplicar tant a les organitzacions com a nivell individual. Cal incrementar els esforços en comunicació i educació en aquest sentit.

Línies d'acció de l'objectiu 10: 10.6, 10.8, 10.9.

Adreçat a: governs, empreses, ciutadania, organitzacions de la societat civil

Indicadors: nombre de punts de venda de comerç just, nombre d'organitzacions amb certificació ambiental.

ELS PARTICIPANTS

Membres dels 10 grups de treball i col·laboradors

Objectiu 1: Protegir els espais lliures i la biodiversitat i ampliar el verd urbà

Relator: Francesc Giró i Amigó

Dates de les reunions: 5 d'abril i 3 de maig de 2005

Membres del grup:

Fèlix Arnal Vigas. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Mobilitat

Mercè Gàlvez Flaqué. Ajuntament de Barcelona. Districte d'Horta-Guinardó

Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal

Joan Daranas. Associació per a l'Estudi de l'Ecologia i el Medi Ambient - ECOIMA

Berta Aubets. Centre Gestor de Montjuïc. Barcelona de Serveis Municipals SA

Ignasi Padró Torrejón. Col·legi Maristes Sants - Les Corts

Rosa Sala Olaria. Escola Bressol Municipal el Tren

Carmen Segura Luengo. Escola Bressol Municipal el Tren

David Aparicio. Escola Bressol Municipal La Mar

Sergi Garcia Rodriguez. Galanthus Associació

Guillem Clapés Cosialls. Grup Municipal Esquerra Republicana de Catalunya

Alfonsa Mañas Martínez. Institut d'Estudis Secundaris Municipal Juan Manuel Zafra

Josep Germain i Oztet. Institució Catalana d'Història Natural

Felicià Pla i Xiberta. Organització Univerd

Martín Urtasun. Organització Univerd

Eduard Durany Brunet. Thalassia Estudis Ambientals, SL

Coordinador: Txema Castiella Viu. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Marta Cuixart Tornos. Secretaria de l'Agenda 21

Susana Garcia. Serveis de Participació Interactiva

Martí Olivella. Serveis de Participació Interactiva

Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració de: Institució Catalana d'Història Natural. Institut d'Estudis Catalans

Objectiu 2: Defensar la ciutat compacta i diversa, amb un espai públic de qualitat

Relatora: Bettina Schaefer

Dates de les reunions: 4 d'abril i 4 de maig de 2005

Membres del grup:

Jorge Vicente Alfanjarin. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals -ACECMA

Joan García i Rey. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis d'infraestructures Urbanes

Alessandra Antonini. Associació Barrinar

Joan Ramon Vidal Riva. Associació Interdisciplinària de Professionals del Medi Ambient - APROMA

Marta Kucharski. Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Jocelyne de Botton. Centre d'Iniciatives de l'Economia Social - CIES

Pilar Martorell. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Raul Alba Molina. Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques - CITOP

Carla Canal. Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya

Laura Rafat. Comissions Obreres - Unió Comarcal del Barcelonès

Miquel Àngel Fraile. Confederació de Comerç de Catalunya / Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona

Àngel Uzqueda. Foment de Ciutat Vella

Guillem Clapés Cosialls. Grup Municipal Esquerra Republicana de Catalunya

Coordinació: Teresa Franquesa Codinach. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Carme Tarrida. Serveis de Participació Interactiva

Llorenç Vallès. Serveis de Participació Interactiva
Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona
Amb la col·laboració de: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya

Objectiu 3: Millorar la mobilitat i fer del carrer un entorn acollidor

Relator: Antoni París

Dates de les reunions: 7 d'abril i 5 de maig

Membres del grup:

Ernest Rovira. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals - ACECMA

Imma Aguilar Fernandez. Ajuntament de Barcelona. Districte de l'Eixample

Fèlix Arnal Vigas. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Mobilitat

Montserrat Estruch. Ajuntament de Barcelona. Districte de l'Eixample

Núria Mir. Ajuntament de Barcelona. Sector Seguretat i Mobilitat

Ole Thorson Jorgensen. Associació per a la Prevenció d'Accidents de Trànsit - PAT

Joaquim Cortés i Campà. Autoritat Portuària de Barcelona

Diana González López. Bicicleta Club de Catalunya – BACC

Xavier Sabaté i Rotés. Bicicleta Club de Catalunya - BACC

Marta Kucharski. Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Eva Fernández de Sevilla. Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques – CITOP

Francesc Xandri González. Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques - CITOP

Vicenç Tarrats. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès

Joan Blancafort Planas. Confederació de Comerç de Catalunya / Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona

Joan Sureda. Confederació de Comerç de Catalunya / Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona

Jordi Curell i Sanmartí. Consell de la Joventut de Barcelona

Xavier Palos i Ezquerria. Cooperativa Trèvol

Joan Pons Valls. Ecologistes en Acció de Catalunya

Josep Toda. Ecologistes en Acció de Catalunya

Lluís Segura. Escola Dolors Monserdà-Santapau

Esteve Martín i Casellas. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya

Jaume Jorba Sagristà. Fundació Ersília

Jordi Miralles i Ferrer. Fundació Terra

Eduard Sanz. Unió General de Treballadors - Catalunya

Jaume Barceló. Universitat Politècnica de Catalunya

Miquel Figueras Segalés. Vocalia de Persones amb Disminució de l'Associació de Veïns de Sant Martí

Coordinació: Teresa Franquesa Codinach. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Joan Ramón Gordo. Serveis de Participació Interactiva

Llorenç Vallès. Serveis de Participació Interactiva

Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració de: Sector de Seguretat i Mobilitat de l'Ajuntament de Barcelona

Objectiu 4: Assolir nivells òptims de qualitat ambiental i esdevenir un ciutat saludable

Relatora: Mercè Domínguez Sanz

Dates de les reunions: 12 d'abril i 10 de maig de 2005

Membres del grup:

Manuel González Cabré. Agència de Salut Pública. Consorci Sanitari de Barcelona

Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal

Jose Gracia Vela. Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient

Pau Rodriguez Montesquin. Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient

Pablo Reyero Aubareda. Amics de la Terra Barcelona

Dolors Carrascal i Triola. Autoritat Portuària de Barcelona

Albert Ferris Pellicer. Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris - CAPS

Pere Malgrat Bregolat. Clabsa
David Sunyer. Clabsa
Cristina Rodríguez Caba. Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona
Carme Capdevila Prim. Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona
Guillem Clapés Cosialls. Grup Municipal Esquerra Republicana de Catalunya
Isabel Gil Espert. Institut d'Estudis Secundaris Miquel Tarradell
Tiburcio Garcia. Secció Sindical UGT Hotel Princesa Sofia
Josefa Navarro Arnaldich. Secció Sindical UGT Hotel Princesa Sofia
Anna Bolaños Orfila. Societat General d'Aigües Barcelona – Fundació Agbar
Josep M. Baldasano Recio. Universitat Politècnica de Catalunya
Coordinació: Txema Castiella Viu. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Carme Tarrida. Serveis de Participació Interactiva
Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona
Amb la col·laboració de: Col·legi de Farmacèutics de Barcelona

Objectiu 5: Preservar els recursos naturals i promoure l'ús dels renovables

Relator: Antoni Alarcon i Puerto

Dates de les reunions: 13 d'abril i 11 de maig

Membres del grup:

Joan Simó. Agència d'Energia de Barcelona
Helena Lladó. Agència d'Energia de Barcelona
Fabio Palma. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals - ACECMA
Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
Ramon Arandes Renú. Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient
Javier Romo. Autoritat Portuària de Barcelona
Marta Kucharski. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Angel Villanueva Blasco. Clabsa
Càndid Castells. Confederació de Comerç de Catalunya
Feliç Pla i Xiberta. Organització Univerd
Martín Urtasun. Organització Univerd
Pau Senra Petit. Qualitat Cultura, SCCL
Jaume Serrasolses Domenech. Serveis Energètics Bàsics Autònoms - SEBA
Carme Hidalgo. Universitat Autònoma de Barcelona - UAB
Antoni Espuña. Universitat Politècnica de Catalunya - UPC
Josep Font Soldevila. Universitat Politècnica de Catalunya - UPC
Coordinació: Teresa Franquesa Codinach. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Joan Ramón Gordo. Serveis de Participació Interactiva
Llorenç Vallès. Serveis de Participació Interactiva
Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona
Amb la col·laboració de: Agència d'Energia de Barcelona

Objectiu 6: Reduir la producció de residus i fomentar la cultura de la reutilització i el reciclatge

Relator: Albert Torras i Pérez

Dates de les reunions: 14 d'abril i 12 de maig de 2005

Membres del grup:

Jordi Ribas. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals - ACECMA
Carlos Vázquez. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Neteja
Francesc Roma Millan. Ajuntament de Barcelona. Districte de Gràcia
Antonio Pasies Cortés. Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació
Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
David Puy. Associació Interdisciplinar de Professionals del Medi Ambient - APROMA

Jaume Enciso. Associació Intersectorial de Recuperadors i Empreses Socials de Catalunya - AIRES
Carme Vall-llovera. Escola La Sedeta
Joan Salabert i Loscos. Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius - CEPA
Marta Kucharski. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Laura González Sales. Clabsa
Gerard Marias. Clabsa
Oriol Poch. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Cristina Rodríguez Caba. Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona
Carme Capdevila Prim. Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona
Josep Maria Gil Martínez. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès
Jordi Curell Sanmartí. Consell de la Joventut de Barcelona
Enric Ibáñez i Nolla. Ecoembalajes España SA - ECOEMBES
Joan Pons Valls. Ecologistes en Acció de Catalunya
Roger Carvajal. El Tinter. Arts Gràfiques, Edicions i Produccions SAL
Ana Romero Càlix. Entitat Metropolitana del Medi Ambient
Encarna Gonzalez Jimenez. Fundació Engrunes
Albert Vilalta Insa. Fundació Engrunes
Roser Castillo Miquel. Fundació Privada Claror
Marca Morales Angulo. Institut d'Estudis Secundaris Roger de Flor
Sofia Bajo de la Fuente. Mercabarna
Anna Esteve i Traveset. Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya
Felicià Pla i Xiberta. Organització Univerd
Pau Senra Petit. Qualitat Cultura, SCCL
Sílvia Muñoz. Siresa
Gemma Garriga. Universitat de Barcelona
Ramon Sans Fonfria. Universitat Politècnica de Catalunya
Dolors Alvarez. Universitat Politècnica de Catalunya
Anna Palau i Vilaró. Urbaser, SA
Coordinació: Teresa Franquesa Codinach. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Joan Ramón Gordo. Serveis de Participació Interactiva, SPI
Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració de: Sector de Serveis Urbans i Medi Ambient de l'Ajuntament de Barcelona

Objectiu 7: Augmentar la cohesió social, enfortint els mecanismes d'equitat i participació

Relator: Àngel Panyella Amil

Dates de les reunions: 25 d'abril i 30 de maig de 2005

Membres del grup:

Carles Gil Miquel. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Participació Social
Pilar Solanes i Salse. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Participació Social
Judit Rifà i Dachs. Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació
Empar Escayola i Vergara. Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació
Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
Pere Mora i Ticó. Associació Ecoconcern - Innovació Social
Cristina Collado. Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya
Carla Canal. Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya
Jordi Carmona. Escola Súnion
Francisco Villarrasa Romero. Fundació Engrunes
Pilar Fernández Sánchez. Grup Cívic de Sant Andreu
Elena Alarcon. Unió General de Treballadors - Catalunya
F. Xavier Carceller. Universitat Politècnica de Catalunya
Coordinació: Txema Castiella Viu. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Susana Garcia. Serveis de Participació Interactiva

Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració de: Justícia i Pau

Objectiu 8: Potenciar l'activitat econòmica orientada cap a un desenvolupament sostenible

Relatora: Alba Cabañas Varales

Dates de les reunions: 20 d'abril i 18 de maig de 2005

Membres del grup:

Jorge Vicente Alfajarín. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals - ACECMA

Oscar Castaños. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals - ACECMA

Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal

Joan García González. Associació Ecoconcern - Innovació Social

Anna Montoro. Associació Intersectorial de Recuperadors i Empreses Socials de Catalunya - AIRES

Marta Kucharski. Centre de Recursos Barcelona Sostenible

Carla Canal. Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya

Juan Morlá Oliver. Confederació de Comerç de Catalunya / Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona

Xavier Palos i Ezquerria. Cooperativa Trèvol

Xavier Pont Martin. Fundació Futur

Pilar Fernández Sánchez. Grup Cívic de Sant Andreu

Josep Lluís Guiu Agustí. TRADIA, Difusió Digital Societat de Telecomunicacions SA

Antoni Espuña. Universitat Politècnica de Catalunya

Esther Hernanz Presas. Verdes Records SL

Coordinació: Teresa Franquesa Codinach. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Susana Garcia. Serveis de Participació Interactiva

Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració de: Foment del Treball Nacional

Objectiu 9: Progressar en la cultura de la sostenibilitat mitjançant l'educació i la comunicació ambiental

Relatora: Marta Cuixart Tornos

Dates de les reunions: 21 d'abril i 23 de maig de 2005

Membres del grup:

Carol Mira. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals - ACECMA

Antonio Gómez García. Ajuntament de Barcelona. Districte de l'Eixample

Maria Molins Guillemí. Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació

Conxa Monràs Creus. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal

Lorenzo Correa Loreda. Associació Interdisciplinària de Professionals del Medi Ambient - APROMA

Ana Maria Merino. Associació Interdisciplinària de Professionals del Medi Ambient - APROMA

Noelia Ibermón. Associació per a l'Estudi de l'Ecologia i el Medi Ambient - ECOIMA

Ruth Ortiz. Centre de Recursos Pedagògics Sant Andreu

Eugènia Pagès. Centre de Recursos Pedagògics Sant Martí

Sergi Rovira i Pérez. Centre Unesco de Catalunya

Pilar Gonzalo Campos. Clabsa

Esteve Serra i Rodríguez. Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques - CITOP

Ignasi Padró Torrejón. Col·legi Maristes Sants-Les Corts

Lluís Filella. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès

Jordi Curell Sanmartí. Consell de la Joventut de Barcelona

Coral Rodríguez. Escola Virolai

Mª Jose Miranda. Escola Virolai

Juana Zorrilla Pujana. Eurybia, Associació per al Foment del Medi Marí

Marite Guevara Torres. Fundació Ersília

Jaume Jorba Sagristà. Fundació Ersília

Tahís Borri. Fundació Terra i Acció Escolta de Catalunya

Montse Badia. Grup Ecologista del Nucli Antic de Barcelona

Enric Canadés Gisbert. Mountain Wilderness de Catalunya
Vanessa Bastida Vives. Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya
Feliç Pla i Xiberta. Organització Univerd
Maria José Virgos. Parc Zoològic de Barcelona, BSM, S.A.
Cati Mas Bosc. Parvulari Sant Marc de Sarrià
Hilda Weissmann. Societat Catalana d'Educació Ambiental
Marta Rubio. Universitat Autònoma de Barcelona
Mireia de Mingo. Universitat Politècnica de Catalunya
Coordinació: Teresa Franquesa Codinach. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Carme Tarrida. Serveis de Participació Interactiva
Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració de:

Col·legi de Periodistes de Catalunya
Societat Catalana d'Educació Ambiental

Objectiu 10: Reduir l'impacte de la ciutat sobre el planeta i promoure la cooperació internacional

Relatora: Joana Díaz i Pont

Dates de les reunions: 26 d'abril i 31 de maig de 2005

Membres del grup:

Fernando Rodriguez. Acció Contra la Fam
Natàlia Anguera. Acció Contra la Fam
Joan Simó. Agència d'Energia de Barcelona
Helena Lladó. Agència d'Energia de Barcelona
Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
Montserrat Escoda Pujol. Escola La Sedeta
Marta Kucharski. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Jordi Cabot Plé. Clabsa
Pere Malgrat Bregolat. Clabsa
Carla Canal. Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya
Càndid Castells. Confederació de Comerç de Catalunya / Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona
Ana Alcantud Torrent. Ecoinstitut Barcelona
Cornelia Oed. Ecologistes en Acció de Catalunya
Ignasi Oliveras. Fundació CIDOB
Andreu González. Fundació Natura - Conservació del Patrimoni Natural
Manolo Vilchez. Fundació Terra
Mª Gracia Fernandez González. Institut d'Estudis Secundaris Joan d'Àustria
Imma Ros Miralles. Institut d'Estudis de la Seguretat - IDES
Marta Batllell. Institut Internacional de Governabilitat de Catalunya
Emili Tomàs i Oriol. Mountain Wilderness de Catalunya
Pili Pascual. SETEM
Ramon Vives. SETEM
Emma Izaola. Unió General de Treballadors - Catalunya
Josep M Baldasano Recio. Universitat Politècnica de Catalunya
Coordinació: Txema Castiella Viu. Secretaria de l'Agenda 21

Suport:

Susana Garcia. Serveis de Participació Interactiva
Julia Mérida Conde. Universitat Autònoma de Barcelona

Amb la col·laboració de: SETEM

ANNEX 2.

DEBAT SOBRE AVENÇOS I REPTES

20 D'OCTUBRE DE 2005, MATI

L'objectiu de la sessió era veure si en general els signants del Compromís estaven d'acord amb els reptes prioritaris definits i qüestionar quins havien de ser els esforços que calia fer per encarar-los. Martí Olivella, de Serveis de Participació Interactiva, va dinamitzar la sessió.

Els assistents disposaven d'una eina de comunicació, les targetes Delibera, formades per un joc d'icones de 5 colors diferents que els permetia posicionar-se segons si estaven d'acord amb la pregunta (color verd), si hi estaven a mitges (color groc), si estaven en desacord (vermell), o bé si no sabien de què anava o no entenien la qüestió plantejada (gris).

A la primera pregunta formulada, referida a si globalment s'estava d'acord amb els 10 reptes presentats, la gran majoria d'assistents va mostrar la targeta de color verd, amb excepció d'alguns que van mostrar la de color groc. Això va significar, un **acord general**.

Alguns comentaris que van sorgir a favor dels 10 reptes incidien en que, després de l'esforç de síntesi dels relators i de la secretaria de l'Agenda 21, els reptes resultants **recollien molt bé** tot allò que s'havia tractat en els **grups de treball**. A més, es va valorar molt positivament la identificació dels 5 reptes transversals.

Per contra, les intervencions d'aquells signants que no van estar del tot d'acord van aportar idees importants que, més que ser contràries als 10 reptes plantejats, servien per orientar millor l'estratègia per assolir-los. Aquestes aportacions van girar entorn a la necessitat de tenir en compte les experiències externes ja que ens poden servir com a model, i també, no oblidar que l'educació és un eix transversal bàsic per aconseguir el canvi vers la sostenibilitat que persegueix la ciutat de Barcelona. D'altra banda, alguns comentaris van considerar els reptes massa teòrics, mentre que altres van defensar el seu caràcter possibilista, que permet avançar.

La segona pregunta que es va formular va ser **quins esforços cal fer per afrontar els 5 reptes estratègics**. Els assistents van aportar nombroses idees i suggeriments, que s'ordenen en relació a cada un dels reptes:

1. Assegurar un progrés sostingut, mitjançant la consolidació de la cultura de la sostenibilitat.

Assegurar que tot el que anem fent ho haurem fet ben fet. Sobretot poder veure que els qui prediquen estan complint.

2-3. Col·locar l'Agenda 21 en la dimensió de la ciutat, estenent-la a nous sectors i al conjunt de la ciutadania i Equipar-nos per treballar de manera sistemàtica i coordinada:

Es va incidir en la necessitat d'aliança entre entitats del mateix i de diferents sectors amb l'objectiu d'enfortir la xarxa:

- Generar coneixement per canviar lògiques de pensament i així poder influir. Cal aconseguir que els criteris de l'Agenda 21 no siguin vistos com un fre al progrés sinó com una opció desitjable de futur.

- Començar a connectar xarxes que es mouen, en el fons, amb objectius similars però en diferent nivell. Per exemple, la xarxa de ciutats educadores, la xarxa d'empreses de responsabilitat social corporativa... Cal fer un salt qualitatiu per sumar de veritat i passar de les bones pràctiques als projectes pilot i a estendre realment la cultura de la sostenibilitat.

- Tenir en compte l'Agenda 21 dels municipis veïns a Barcelona, perquè, entre d'altres coses, la ciutat no funciona sense totes aquestes altres ciutats de l'entorn.

- Centrar els esforços en transportar l'aprenentatge en sostenibilitat que es va adquirint a nivell col·lectiu (empreses, entitats, administració) a nivell individual, sobretot a les noves generacions a través de l'escola.

Un segon punt que es va tractar ve ser el de l'**estratègia de comunicació** i el de com **fer arribar el coneixement a tots els actors de la ciutat**.

- Treballar per crear una imatge, mitjançant campanyes de comunicació potents, i l'aliança amb personatges prestigiosos i significatius, que tinguin influència en els diferents públics. Saber aprofitar la preponderància de la cultura audiovisual, de la immediatesa i de la popularitat, com a mecanisme per actuar des del prisma sostenibilista.

- En relació a com fer arribar el missatge als diferents sectors, i en concret en el món empresarial, fer un canvi en el llenguatge que s'utilitza per adreçar-se als diferents sectors i orientar el missatge de manera més directa.

- Incorporar el concepte d'ecosistema en qualsevol faceta de pensament.

- Les persones públiques han de transmetre als ciutadans que persegueixen sèriament l'objectiu de la sostenibilitat i que s'ho creuen.

- Incloure criteris de sostenibilitat en el disseny, construcció, manteniment i reforma d'equipaments educatius, culturals, esportius i recreatius, amb la idea de predicar amb l'exemple.

Es va discutir sobre la conveniència de que el compliment dels objectius de l'Agenda 21 tingués caràcter coercitiu, especialment en l'àmbit de l'administració. En concret es va suggerir

- Que les Agendes 21 hagin de ser contemplades i els seus objectius incorporats en els processos de planejament urbanístic.

5. Impulsar la Innovació:

- A més d'innovar, utilitzar també el redescobriments i l'actualització.

- Anar a l'arrel del problema aportant noves filosofies i estils de vida acords amb els principis del desenvolupament sostenible.

- Fer que les coses entrin sense esforç: l'enginy és la solució.

- Buscar solucions de transició, amb la perspectiva d'anar canviant el model de societat cap a un altre més sostenible.

- Utilitzar els recursos de l'administració, com són impostos i subvencions, com a incentius per canviar conductes.

ANNEX 3.

TAULES DE TREBALL PER SECTORS

20 D'OCTUBRE DE 2005, TARDA

La darrera sessió de la Convenció, "Treball en Xarxa" es va iniciar a la tarda després del dinar, en les mateixes taules rodones. L'objectiu que es perseguia era elaborar propostes que sorgissin de les diferents entitats presents i que anessin encaminades a com afrontar els reptes presentats durant el matí.

La metodologia que es va seguir durant la sessió es va basar en agrupar els assistents en **taules del mateix sector**. Els participants, individualment, havien de fer un llistat de propostes, a continuació, comentar-les entre els membres de la mateixa taula i, finalment, entre tots prioritzar-ne 4.

En total, es van formar **19 taules de treball** de cinc sectors diferents:

- 3 al **sector Econòmic**,
- 6 a l'**Associatiu**,
- 4 a l'**Educatiu**,
- 1 a l'**Universitari** i
- 5 a l'**Administració i empresa pública**.

De les 76 actuacions resultants, s'ha fet una agrupació de les coincidents, aconseguint al final el següent llistat d'actuacions:

Sector econòmic:

Les tres taules representants del sector econòmic van consensuar propostes centrades en temes com el foment de la figura dels sistemes de gestió ambiental i de responsabilitat social corporativa en la política de l'empresa, l'estratègia per reduir l'impacte associat al procés productiu de l'empresa, l'oficina verda, la generació d'espais de diàleg entre el sector econòmic i la resta de sectors i, per últim, la formació i sensibilització interna i externa a l'empresa.

Sistemes de gestió ambiental i Responsabilitat social corporativa:

1. Millora del comportament ambiental de les empreses i/o implantació de sistemes de gestió ambiental (estalvi energètic, prevenció de residus, etc.) / Promoure una guia d'implantació de sistemes de gestió mediambiental per a microempreses.

2. Impulsar la responsabilitat social corporativa (flexibilitat horària, teletreball, WLB, acció social (0,7%...), transparència, informació... / Foment compatibilitat vida laboral/personal.

Oficina verda i impacte de l'activitat econòmica:

3. Gestió de la cadena de proveïdors i compra responsable
4. Increment de les energies renovables/més eficients.
5. Millora en els transports.
6. Impuls decidit de la innovació orientada a la millora de resultats ambientals (ecodisseny, tecnologies amb menys generació de residus, menys emissions.).
7. Gestió interna de bones pràctiques en ús de recursos.

Educació i comunicació:

8. Generar i fomentar espais de diàleg entre el sector econòmic i la resta de sectors.
9. Formació i sensibilització (tant interna com externa).
10. Estendre l'Agenda 21 als agents que no estan integrats: ciutadania, empreses, etc...

Associacions:

El sector associatiu és el col·lectiu que va tenir més membres representants durant la sessió de la tarda. Les propostes d'aquest àmbit poden agrupar-se en quatre temes molt amplis: l'ús responsable dels recursos, la reducció de residus, actuacions de caire social i foment de la bicicleta.

Ús responsable dels recursos i minimització de residus:

1. Implementar mesures d'estalvi i eficiència energètica, estalvi d'aigua, etc. dins l'associació i difondre-les a la ciutadania.
2. Reduir l'ús de paper i material dia a dia
3. Impulsar una xarxa interassociativa al barri per compartir recursos.
4. Potenciar la visualització d'excés d'embalatges.
5. Treballar amb l'Ajuntament (signar un conveni) per aconseguir que s'usin els contenidors de reciclatge.

Accions de caire social:

6. Fer accions per comunicar que la sostenibilitat també resulta en una millora econòmica i social (inserció laboral).
7. Promoure el consum responsable i el comerç just entre membres de l'associació, persones i entitats col·laboradores.
8. Plans d'acció integrals de civisme en determinats barris amb deficiències (associacions, plans comunitaris, administracions...).
9. Pressionar les administracions perquè s'adaptin contenidors a tots els col·lectius.
10. Sensibilització/educació, educació vial en escoles, premsa, general...

Promoure l'ús de la bicicleta:

11. Promoure l'ús responsable de la bici.

12. Facilitar informació sobre solucions d'aparcaments.
13. Oferir a associacions formació pel foment de la convivència, dirigida a usuaris i no usuaris de la bicicleta.

Altres propostes:

14. Que les associacions vetllin per la naturalització i preservació d'algun espai públic, en la zona on estan afincades.
15. Desenvolupar projectes més concrets
16. Activitats de les entitats: relacionar-les més amb A21, més difusió d'A21.

Actuacions que no representen un compromís del propi sector:

- Bústia de bones pràctiques de les entitats, potenciant alguna proposta mensualment.
- Actualitzar el codi d'accessibilitat de Catalunya.
- Més intervenció-sanció/regulació en normatives de trànsit.
- Pacificació del trànsit regulant la velocitat en carrers secundaris, perquè hi puguin circular conjuntament cotxes, bicis i transport públic. Pàrquins de bicis intel·ligents en punts estratègics.
- Millorar les infraestructures i seguretat per a les bicis.
- Espais verds i lliures realment útils als ciutadans.
- Més formació per les entitats sobre A21.
- Exemples als edificis públics.

Sector educatiu:

El sector educatiu va reunir quatre taules de les quals van sorgir 13 propostes consensuades. Les actuacions tocaven temes com l'ambientalització del projecte curricular de centre i del projecte educatiu de centre, l'educació més enllà de l'escola (sobretot al barri i a la família), la relació entre escoles, la gestió interna de l'escola i finalment iniciatives de projectes concrets.

Continguts del currículum escolar i del projecte educatiu de centre:

1. Ambientalització del currículum / Impregnar el projecte educatiu.
2. Incloure l'Agenda 21 escolar al PCC i al PEC.
3. Potenciar l'educació viària (bici i camins escolars).
4. Potenciar l'educació cívica (Barri-entorn-dins escola).

Educar més enllà de l'escola:

5. Divulgar i donar a conèixer les experiències d'educació ambiental o de sostenibilitat / Donar a conèixer al barri i a la família les experiències de sostenibilitat que s'han dut a terme a l'escola, per implicar-los.
6. Sensibilitzar sobre el consum responsable.

7. Conscienciar la comunitat educativa de la conveniència de reduir residus.
8. Crear xarxa entre centres educatius / Intercanvi entre les escoles.

Gestió interna de l'escola:

9. Establir indicadors d'avaluació sobre les accions i publicar-los / Avaluar la feina feta i impulsar nous projectes.
10. Incrementar la participació donant responsabilitats concretes a cada sector de la comunitat escolar.
11. Donar un espai i un temps a la Comissió Verda dins del centre.
12. Crear cultura d'acord

Projectes concrets:

13. Fomentar el "Camí escolar" com a forma amable d'anar i tornar del centre.
14. Creació d'un zoco d'intercanvi de materials i activitats (web).

Universitats:

Els membres representants del sector universitari es van agrupar en una única taula i van formular quatre propostes. Aquestes es van centrar en la gestió interna de les universitats amb criteris de sostenibilitat i en extreure sinèrgies de les relacions amb altres col·lectius i universitats.

Gestió interna:

1. Sostenibilització curricular aprofitant l'espai comú europeu i considerant també la formació contínua.
2. Implantar sistemes de gestió coherents amb el model que integri els criteris ambientals, predicar amb l'exemple.

Col·laboració i investigació:

3. Mecanismes de col·laboració i comunicació amb tots els sectors implicats en l'àmbit universitari i col·legial.
4. Espai universitari com a camp de proves de projectes d'innovació en sostenibilitat.

Administració i empresa pública:

Els temes tractats foren: la necessitat de coordinació interna entre els departaments municipals, consolidar l'ambientalització interna de l'ajuntament, la millora del model de participació ciutadana, elaborar un pla marc estratègic i altres projectes concrets.

Coordinació interdepartamental:

1. Necessitat de crear estructures (interdepartamentals) amb encàrrecs concrets.

2. Coordinació entre els diferents sectors de l'Administració (predicar amb l'exemple) segons els criteris de l'Agenda 21.

Ambientalització interna:

3. Consolidar l'ambientalització interna de l'organització per ser coherents amb els principis i valors que s'impulsen (energia solar en edificis públics, utilització del paper reciclat, estalvi d'aigua i energia, recollida selectiva, etc.)

4. Establir els criteris de gestió d'aigua, energia, construcció, urbanisme, protecció de la biodiversitat...i difondre a la ciutadania les raons dels diferents criteris.

5. Propiciar l'eficiència energètica i de recursos.

6. Dimensionament i racionalització de les compres

7. Eines de gestió (de residus, de compres...) electrònica, per reduir el consum de paper.

Participació ciutadana:

8. Millorar els serveis d'informació al ciutadà per tal de promoure el canvi d'hàbits envers la sostenibilitat, fent èmfasi en els valors positius associats, i adequant els missatges als diferent col·lectius (empreses, immigrants, turistes, etc.).

9. Difondre les accions que s'estan fent perquè es pugui implicar més gent.

10. Ampliar l'educació ambiental en diferents àmbits (centre cívic, AMPAS, associacions dels barris).

11. Tenir en compte la resposta de la ciutadania a les diferents actuacions. Crear espais per recollir-la i saber fins a quin punt hi ha un canvi de conductes i una interiorització dels canvis.

12. Impulsar el diàleg i la reflexió per aprofundir en la cultura de la sostenibilitat.

13. Promoure conductes cíviqes en els diferents àmbits i espais ciutadans (llar, carrer, etc.).

Estratègia marc:

14. Fer un pla sostenibilitat que inclogui tant el vessant d'educació i informació com el de la gestió de serveis i actuacions al territori.

Projectes concrets:

15. Promoure criteris de sostenibilitat urbanística en els espais públics - Utilització de "materials sostenibles".

16. Millorar la connexió dels espais verds per millorar la biodiversitat i la qualitat ambiental a la ciutat.

17. Abordar la rehabilitació d'edificis i espais amb deteriorament alt

AMBIENTALITZACIÓ DE LA CONVENCIO

Servei de Prevenció i de Medi Ambient. Universitat Autònoma de Barcelona.

Introducció

La Convenció de signants de l'Agenda 21 de Barcelona s'ha dut a terme tenint en compte criteris de sostenibilitat i introduint bones pràctiques ambientals. El Servei de Prevenció i de Medi Ambient de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) ha donat suport al projecte d'ambientalització de la Convenció.

Un dels objectius ha estat fer present durant la celebració de l'acte totes les bones pràctiques en matèria de sostenibilitat que s'han dut a terme. L'objectiu ha estat que els participants a la Convenció fossin conscients dels impactes ambientals associats a la celebració d'un esdeveniment d'aquest tipus i també de les possibilitats que hi ha per a reduir-los, de manera efectiva, econòmicament viable i participativa.

Descripció de les bones pràctiques ambientals

En el dors de la llibreta lliurada als participants hi havia escrites les mesures introduïdes per ambientalitzar la Convenció. Seguint l'escrit d'aquestes mesures presentem en aquest document les bones pràctiques ambientals que es van dur a terme, il·lustrant algunes d'elles amb imatges.

Amb el títol: **21 mesures d'ambientalització per a la Convenció 21 (... i per altres ocasions)** es presenten, en el dors de la llibreta de notes lliurada als participants de la convenció, les actuacions ambientals fetes en la Convenció.

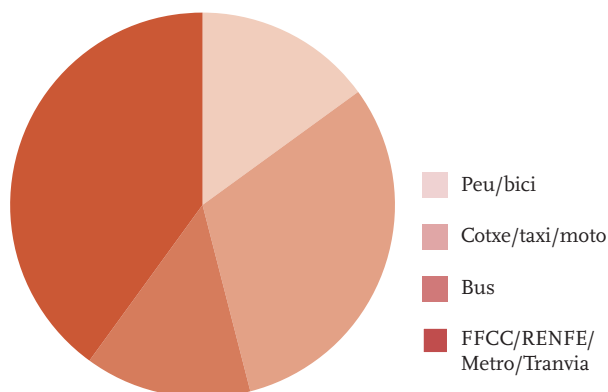
1. Informem de com arribar al lloc de la reunió en transport públic i en bici (carrils bici, autobusos, metro, trens...)

La organització va informar a tots els participants sobre les opcions per accedir als espais on es va realitzar la Convenció en transport públic (metro i autobús) en bicicleta.

En coordinació amb el Bicicleta Club de Catalunya (BACC) també es va organitzar una bicicletada col·lectiva per accedir a la Convenció que va comptar amb la participació de 20 persones. Per facilitar l'accés en bicicleta també es van instal·lar aparcaments complementaris en el recinte d'accés als espais on es van celebrar els actes de la Convenció.

A partir de les dades facilitades pels assistents s'han pogut calcular els percentatges d'utilització dels diferents mode de transport per arribar a la Convenció.

Percentatge de participants segons el mode de transport utilitzat

Font: Servei de Prevenció i de Medi Ambient (UAB)

2. Informem sobre les opcions de compartir el cotxe privat

L'organització va informar als assistents sobre les possibilitats de compartir cotxe pels assistents de fora de Barcelona facilitant la web www.compartir.org.

3. Senyalitzem adequadament els espais, tenint en compte l'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda

Es van senyalitzar els espais i es van definir les rutes d'accés als diferents espais pensant en facilitar-los a les persones amb mobilitat reduïda.

4. Aprofitem al màxim la llum natural dels espais

Un exemple de l'aprofitament de la llum natural és que en determinats moments es va obrir la claraboia de la sala per permetre l'entrada de llum natural a l'auditori on es van fer les conferències.

5. Fem un ús racional de la lluminària, l'aire condicionat i la calefacció

En coordinació amb els tècnics dels espais on es van fer les conferències i el dinar de treball es va establir il·luminar i climatitzar els espais en funció del seu ús.

6. Utilitzem vaixel·la i coberteria reutilitzable i, si no és possible, reciclable

Tota la vaixel·la utilitzada durant l'esmorzar i el dinar era reutilitzable, els gots de vidre i les tasses de ceràmica.

7. Evitem la generació de residus d'envasos, servim les begudes en ampolles de vidre i oferim aigua a doll

Durant el dinar es va servir aigua a doll a partir d'envasos de plàstic reutilitzables de gran volum (20 litres), amb els quals s'omplien les gerres que estaven a les taules.

8. Servim productes locals, de temporada i de comerç just

El menú del dinar, servit per la Fundació Futur, incorporava productes locals i de temporada i el cafè servit va ser de comerç just.

9. Reciclem els residus que generem

Tant la Fundació Futur, que va servir el dinar, com l'empresa Alimentart que va servir l'esmorzar, van dur a terme el reciclatge dels residus generats.

10. Aprofitem el menjar i les begudes sobreres

11. Fem les targetes d'identificació amb materials que es poden reutilitzar o reciclar Es va informar als assistents que tant les targetes utilitzades per fer les votacions i les targetes

identificatives es recollien al final de l'acte per així permetre'n la seva reutilització en posteriors esdeveniments.

12. Ni bossa, ni carpeta, ni bolígrafs: racionalitzem la documentació i reutilitzem paper (amb la llibreta que tens a les mans...)

Es va minimitzar el lliurament de material, i tant sols es va lliurar l'imprescindible. Entre el material lliurat cal destacar la llibreta de notes feta reutilitzant fulls de paper ja escrits per una cara.

13. Realitzem les pancartes i cartells informatius en materials reutilitzats i, si no és possible, reutilitzables

14. Promovem les inscripcions i confirmacions d'assistència per internet

Des de la secretaria de l'Agenda 21 de Barcelona es va gestionar tot el procés d'inscripció, emprant el correu electrònic i la pàgina web com a principals mitjans per gestionar les inscripcions.

15 Recollim els materials que es puguin reutilitzar per altres activitats

L'organització va facilitar la recuperació de tots aquells materials utilitzats durant la convenció que podrien ser reutilitzats en posteriors esdeveniments.

16 Informem de les actuacions ambientals

Durant la convenció es va informar els assistents de les mesures dutes a terme per ambientitzar l'acte, i se'ls va convidar a llegir el dors de la llibreta de notes on trobarien les actuacions ambientals realitzades.

17 Fem partícips als assistents en l'ambientalització de l'esdeveniment

A part d'informar els assistents sobre les bones pràctiques ambientals que incorporava la Convenció, també se'ls va fer participar en una activitat de càlcul de les emissions de CO₂ associades a la realització de la Convenció. Així, tots els assistents van haver de posar en diferents mapes de la ciutat de Barcelona el mitjà de transport que havien utilitzat per arribar a la Convenció i des de quin lloc venien.

18 Reflexionem sobre els impactes ambientals de l'esdeveniment

Al final de la jornada de treball es va fer una presentació per informar de les actuacions ambientals dutes a terme i de les emissions de CO₂ generades.

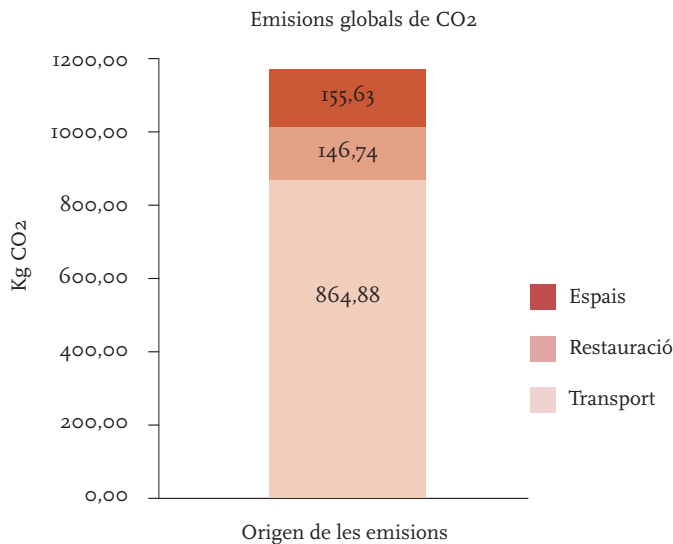
19 Calculem les emissions de CO₂ associades a l'acte d'avui

Es va dissenyar una metodologia per calcular les emissions de CO₂ equivalent associa-

des a la realització de l'esdeveniment. L'ecòmetre és el nom que es va donar a aquest instrument que calcula les emissions associades a:

- Transport dels participants per accedir fins la Convenció.
- Restauració: gestió dels residus generats, rentat de la vaixela, transport dels materials.
- Espais: consums de fluids (gas i electricitat) per la il·luminació i la climatització dels espais.

El total de CO₂ emès ha estat de 1167,25 kg

Font: Servei de Prevenció i de Medi Ambient (UAB)

20 Reduïm l'impacte ambiental global compensant les emissions de CO₂

Les emissions de CO₂ equivalent que es van emetre associades a la celebració de la Convenció van ser compensades mitjançant el projecte zeroCO₂ de la Fundació Natura (www.ceroceo2.com).

21. Animem als participants a introduir actuacions ambientals en els esdeveniments que organitzin

ANNEX 5.

AVALUACIÓ DE LA CONVENCIO

A la Convenció dels Signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat hi van participar 301 persones, membres de més de 150 entitats. Del total d'assistents, 94 (un 31%) van omplir el full d'avaluació i el van lliurar en mà als organitzadors al final dels actes o el van enviar per correu electrònic posteriorment.

Els resultats d'aquesta avaluació van ser en general molt positius. L'acte en la seva globalitat va ser valorat en un 100% com a "Bé" o "Molt bé". L'organització general i els materials lliurats també van ser valorats unànimement com a "Bé" o "Molt bé".

	Valoració mitjana
Fase prèvia a la Convenció	
Document de treball previ, enviat als inscrits per correu electrònic	Bé
Durant la primavera de 2005 vaig participar en un o més grups de treball. La meua valoració global de tot el procés de la Convenció és:	Bé
1ª part de la Convenció: Avenços	
Vídeo "La ciutat (sostenible) emergent".	Bé
Catàleg de Bones Pràctiques "100 bones idees".	Molt bé
2ª part de la Convenció: Reptes	
Informe "Reptes 21"	Bé
Dinàmica participativa de valoració de l'informe "Reptes 21"	Bé
Ponència-comentari sobre "Què hem fet i què ens queda per fer" per Ramon Folch i Guillén	Molt bé
3ª part de la Convenció: Xarxa	
Dinàmica de sobretaula amb Xarxa 21 d'intercanvi	Bé
Oportunitats de coneixement i intercanvi amb altres participants	Bé
Resultats obtinguts en el desenvolupament de propostes per sectors; riquesa de les apotacions	Bé
Valoració general de la Convenció	
Conveniència de la data	Bé
Horari	Bé
Lloc	Bé
Programa	Bé
Dinàmica	Bé
Ambientalització	Bé
Organització general	Molt bé
Material lliurat	Molt bé
Àpats	Bé
Valoració global de tot l'acte	Bé

La part de la Convenció millor valorada va ser la ponència-comentari sobre "*Què hem fet i què ens queda per fer*" de Ramon Folch i Guillén, que va tenir una valoració mitjana de "Molt bé".

L'aspecte pitjor valorat va ser el dels resultats obtinguts en el desenvolupament de propostes per sectors, tot i que va assolir una valoració mitjana de "Bé".

Pel que fa a les observacions i propostes, diverses persones van suggerir que la dinàmica de la sobretaula s'hauria d'haver fet barrejant sectors, ja que habitualment no es tenen tantes oportunitats per trobar-se. Algunes persones van coincidir en que la sessió de la tarda va quedar una mica curta i que pel límit de temps va ser complicat identificar accions concretes i novedoses. També es va coincidir en que cal un esforç més gran entre totes les persones que estem treballant en el camp del medi ambient per conèixe'ns i intercanviar per consolidar i ampliar el treball en xarxa.

ANNEX 6.

LLISTAT D'ASSISTENTS A LA CONVENCIÓ

Convenció de signants del Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat. 20 d'octubre de 2005 Assistents

Anna Abellà Blanch. Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient
Mireia Abril i Janer. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Imma Aguilar Fernandez. Ajuntament de Barcelona. Districte de l'Eixample
Rafael Aguilar i Latiegui. Ajuntament de Barcelona. Districte d'Horta-Guinardó
Eva Aguilar Moreno. Associació Nou Horitzó
Elvira Aguirre Yago. Ajuntament de Barcelona. Districte de Sant Martí
Antoni Alarcon i Puerto. Barcelona Regional - Agència Metropolitana
Rosa Mª Albarran Ruíz. Abertis Telecom
Manuel Almirall. Fundació Futur
Laura Alonso de Dios. Col·legi d'Enginyers Tècnics Industrials de Barcelona
Lourdes Alvarez. Universitat Autònoma de Barcelona
Isabel Alves. Consorci Parc de Collserola
Pere Alzina. Thalassia Estudis Ambientals, sl
Natàlia Anguera Ruiz. Acció Contra la Fam
Ramon Arandes Renú. Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient
Idoia Arauzo. Eco-Union
Ferran Arbós Soler. Lúdic 3, sccl
Josep Mª Arbusí Pagès. Escola Pia de Sarrià - Calassanç
Lluís Arias. CEIP Montseny
Diego Arias Rejon. Fundació Engrunes
Angèlica Armas. Ajuntament de Barcelona. Districte de Les Corts
Maria Cinta Armengol. Centre de Recursos Pedagògics Horta-Guinardó
Arantxa Arnaiz Vidal. La Vola Companyia de Serveis Ambientals
Glòria Arribas i Muñoz. Consorci Parc de Collserola
Jose David Arribas Ortega. Eco-Union
Berta Aubets Quintana. Divisió Montjuïc – BSM
Elisabet Aznar Vacas. CEIP Baró de Viver
Núria Bach i Llorens. Airun Infraestructura i Exposicions, sl
Sofia Bajo de la Fuente. Mercabarna
Carmina Balcells. Associació Nou Horitzó
Antonia Barba Cámara. El Tinter. Arts Gràfiques, Edicions i Produccions, sal
Olga Barbero Porcel. Fundació Privada Claror
Ramon Barbet Pampidó. Ajuntament de Barcelona. Districte de Sant Andreu
Josep Barjuan i Sanz. Agencia de Promoció del Carmel i Entorns, sa
Helena Barracó Nogués. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Programes Ambientals
Cinta Barrachina Bonet. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Manel Barriga. Transports Metropolitans de Barcelona - TMB
Joan Bassas Salvador. Parc Zoològic de Barcelona, BSM, sa
Vanessa Bastida Vives. Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya
Sara Batet i López. Centre Unesco de Catalunya
Oriol Batlle i Gasch. Escola Pia de Sant Antoni
Marta Batllellé. Institut Internacional de Governabilitat de Catalunya
Èster Benach Díaz. Fundació Privada Claror
Elsa Blasco Riera. Ajuntament de Barcelona. Districte d'Horta-Guinardó
Anna Bolaños Orfila. Fundació Agbar
Tahis Borri. Acció Escolta de Catalunya / Fundació Terra
Cecilia Bosch i Nuri. Orfeó Martinenc
Aina Bruno Díaz. Universitat Politècnica de Catalunya

Josep M Busquets Vidal. Ajuntament de Barcelona. Districte de Ciutat Vella
Juanjo Butrón. Societat Catalana d'Educació Ambiental
Alba Cabañas Varales. Foment del Treball Nacional
José Calero Guernica. Ajuntament de Barcelona. Districte de Les Corts
Mireia Canyelles Grifoll. Ajuntament de Sabadell
Marta Capdevila. Transports Metropolitans de Barcelona
Laia Capdevila. Voluntària
Carme Capdevila Prim. Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona
Antoni Carbonell Uria. Vocalia de Persones amb Discapacitat de l'Associació de Veïns de Sant Martí
Jordi Carmona. Escola Súnion
M Dolors Carrascal i Triola. Autoritat Portuària de Barcelona
Roger Carvajal Carbonell. El Tinter. Arts Gràfiques, Edicions i Produccions sal
Anna Casals Llòria. Pandora Films
Teresa Casas. Escola Súnion
Clara Casas Casas. Col·legi la Mercè
Eduard Castells Duarry. Ajuntament de Barcelona. Servei de Compres
Alba Castelltort Valls. Agenda 21 Escolar
Txema Castiella Viu. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Programes Ambientals
Mari Luz Castilla Porquet. PriceWaterhouseCoopers
Roser Castillo Miquel. Fundació Privada Claror
Salvador Català. Associació de Veïns i Veïnes de la Vila Olímpica
Sònia Centelles Artigas. Transports Metropolitans de Barcelona
Josep Claròs. Associació Nou Horitzó
Joan Clos i Matheu. Ajuntament de Barcelona
Antoni Codina Filbà. Setem
Albert Codinas i Poch. Airun Infraestructura i Exposicions, sl
Cristina Coll. IESM Juan Manuel Zafra
Cristina Collado Salvador. Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya
Olga Conde Campos. Gabinet de Educació Ambiental Ayuntamiento de Zaragoza
Joan Conde del Campo. Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient
Joaquim Corominas Viñas. Ecoserveis
Xavier Crehuet. Col·legi de Doctors i Llicenciats en Ciències Polítiques i Sociologia de Catalunya
Marta Cuixart Tornos. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Jordi Curell i Sanmartí. Consell de la Joventut de Barcelona
Laura de la Aldea Llorens. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Carme de la Madrid. Associació de Veïns/es de Roquetes (Pla Comunitari de Roquetes)
Eladio de Miguel Sainz. Transports Metropolitans de Barcelona
Mireia de Mingo. Universitat Politècnica de Catalunya
Antoni de Ribera i Rafart. Consell d'Empreses Distribuïdores d'Alimentació de Catalunya
Emili de Tomàs i Oriol. Mountain Wilderness de Catalunya
Elisabet del Valle. Consell Superior d'Investigacions Científiques
Pilar Delgado Garrido. Grupo General Cable Sistemas sa
Natàlia Díaz. CEIPM Arc Iris
Joana Díaz i Pont. Experta
Anna Dionis Piquero. Ajuntament de Barcelona
Núria Doladé Prats. Estudi Ramon Folch - Gestió i Comunicació Ambiental, sl
Mercè Dominguez. Ajuntament de Barcelona. Serveis Urbans i Medi Ambient
Jordi Duran Vall-llosera. Urbaser, sa
Eduard Durany Brunet. Thalassia Estudis Ambientals, sl
Rosa Espia Giménez. CEIP Baró de Viver
Carles Espuelas i Martinez. Amics de la Bici. Agrupació d'Usuaris i Usuariès
Antoni Espuña. Universitat Politècnica de Catalunya
Anna Esteve i Traveset. Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya
Montse Estruch. Camí Amic

Mª Antonia Fabregas Fugarolas. CEIP Auró
Jordi Farriol Fonoll. Ajuntament de Barcelona
Ricard Fayos i Molet. Ajuntament de Barcelona. Sector d'Urbanisme
Pedro Fernández Bautista. Centre Mediterrani EUCC
Pilar Fernández Sánchez. Grup Cívic de Sant Andreu
Jordi Ferré Virgili. Associació Ecoconcern - Innovació Social
Lluís Ferrer. Associació de Casals i Grups de Joves de Catalunya
Didac Ferrer i Balas. Universitat Politècnica de Catalunya
Josep Ferrer Llop. Universitat Politècnica de Catalunya
Miquel Figueras Segalés. Vocalia de Persones amb Discapacitat de l'Associació de Veïns de Sant Martí
Lluís Filella Carballo. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès
Ramón Fitó i Gil. Centre d'Educació Especial Mare de Déu de Montserrat
Anna Florensa Botines. Universitat Autònoma de Barcelona
Ramon Folch i Guillén. Estudi Ramon Folch - Gestió i Comunicació Ambiental, sl
Carles Fontana i Usó. Centre d'Educació Especial Mare de Déu de Montserrat
M. Dolors Forn. Escola Joan Pelegrí
Xavi Franc. Centre Cívic El Coll
Teresa Franquesa Codinach. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Programes Ambientals
Maria Alba Fransi. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
Lourdes Freixa Solé. IESM Ferran Tallada
Alba Galofré Robles. Siresa
Mercè Gàlvez Flaqué. Ajuntament de Barcelona. Districte d'Horta-Guinardó
Isabel Garcia. CEIP Font d'En Fargas
Antoni Garcia Borràs. Universitat Autònoma de Barcelona
Joan García González. Associació Ecoconcern - Innovació Social
Joan García i Rey. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis d'Infraestructures Urbanes
Francesca Garcia Latorre. Centre de Recursos Pedagògics Nou Barris
Sergi Garcia Rodriguez. Galanthus Associació
Rosa Garriga Bea. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
Xènia Gascón Tomás. Siresa
Josep Mª Gaudes i Azpeitia. Parc d'Atraccions Tibidabo, sa - BSM
Juan Gay Feliubadalo. Grup Cívic de Sant Andreu
Ricardo Genovés Muñoz. Escola Pia de Sarrià - Calassanç
Josep Germain i Otzet. Institució Catalana d'Història Natural
Josep Maria Gil Martinez. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès
Eva Gil Mir. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Programes Ambientals
Maria del Mar Gimenez. Escola Pia de Sant Antoni
Antoni Giral Sánchez. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
Jordi Giró Castañer. Associació de Veïns i Veïnes de la Vila Olímpica
Francesc Giró i Amigó. Fundació Natura - Conservació del Patrimoni Natural
Laura González. Universitat Autònoma de Barcelona
Encarna Gonzalez Jimenez. Fundació Engrunes
Diana González López. Bicicleta Club de Catalunya - BACC
Marta González Rabanal. UGT Catalunya - Unió General de Treballadors
Cristina Gonzalez Torrents. Servei d'Educació Ambiental. Punt Verd de Barri de la Sagrada Família
Maria Rosa González-Siso Sampedro. Universitat Politècnica de Catalunya
Pilar Gonzalo Campos. Clavegueram de Barcelona, sa - Clabsa
Josep Gracia Vela. Direcció de Serveis de Qualitat Ambiental. Agència de Salut Pública de Barcelona
Carme Gual i Via. Agència de Promoció del Carmel i Entorns sa
Marite Guevara Torres. Fundació Ersília
Marta Guinart Presas. Ajuntament de Barcelona
Marcel Hernandez. CEIP Mercè Rodoreda
Esther Hernanz Presas. Verdes Records sl
Paloma Herrera Pastor. Associació Diomira
Josep Hurtado Díaz. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals

Enric Ibáñez i Nolla. Ecoembalajes España sa - Ecoembes
Eugeni Ibáñez Narro. Gremi de Missatgeria de Catalunya
Rosalia Jiménez. IESM Rubió i Tudurí
Joan Jimenez Palacios. Ajuntament de Barcelona. Districte de Sarrià-Sant Gervasi
Jaume Jorba Sagristà. Fundació Ersília
Jordi Juncosa Gallego. Creu Roja
Marta Kucharski. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Marta Lacruz. La Vola Companyia de Serveis Ambientals
Carme Larraz. Dones Mundi
Joan Manuel Lázaro. Col·legi Sil
Gabriel Losada García. Ajuntament de Barcelona
Jaume Llansó. Fundació Futur
Thais Lleó Leida. Servei d'Educació Ambiental. Punt Verd de Barri de la Sagrada Família
Concepció Llobet Alvarez. EBM Valldaura
Elena Marcos Angelats. CEIP Turó del Cargol
Oscar Marcos Valiente. Universitat de Barcelona
Joaquim Marí Fernández. Editorial Graó
Ana Maria Merino Márquez. Associació Interdisciplinària de Professionals del Medi Ambient
Lidia Marimon Pla. Associació Diomira
Gemma Martí. Universitat Politècnica de Catalunya
Esteve Martín i Casellas. Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya
Marc Martín Perez. Institució Catalana d'Història Natural
Ricard Martínez. Xarxa de Consum Solidari
Javier Martínez. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès
Toni Martorell. Ajuntament de Barcelona. Institut d'Educació
Pilar Martorell del Río. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Silvia Maymó Ruiz. IESM Ferran Tallada
Imma Mayol. Ajuntament de Barcelona
Julia Mérida Conde. Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Jesús Mestre. Escola Orlandai
Anna Mestre. Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona
Rafael Milla Anguita. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès
Carol Mira. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals
Mª Jose Miranda. Escola Virolai
Marina Miró. Galanthus Associació
Conxa Monràs Creus. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
Yolanda Monteiro. Societat Catalana d'Educació Ambiental
Marc Montlleó i Balsebre. Barcelona Regional - Agència Metropolitana
Pere Mora i Ticó. Associació Ecoconcern - Innovació Social
Sandra Morales. CEIP Els Xiprers
Pedro Moreno Arribas. Universitat de Barcelona
Paola Morrone. Associació Tetto
Pilar Muñoz. IESM Serrat i Bonastre
Paco Muñoz. Universitat Autònoma de Barcelona
Sílvia Muñoz Picazo. Siresa
Màrian Navarro i Navarro. Consorci Parc de Collserola
Pere Nieto Diaz. Ajuntament de Barcelona. Districte d'Horta-Guinardó
Aimon Ninyerola Casals. Pandora Films
Mª Lluïsa Oliveda. Associació Independent Dones de Catalunya
Martí Olivella. Serveis de Participació Interactiva, SPI
Victòria Omedes. CEIP Font d'en Fargas
Jennifer Ortega Coronado. Associació Mediambiental Grodema
Mª Jesús Otal Loscertales. Ajuntament de Barcelona. Servei de Compres
Ignacio Padró Torrejón. Col·legi Maristes Sants-Les Corts
Eugènia Pagès Heras. Centre de Recursos Pedagògics Sant Martí

Eva Palasí i Luna. Consell de la Joventut de Barcelona
Josep Maria Palau. Estudi Ramon Folch - Gestió i Comunicació Ambiental, sl
Anna Palau i Vilaró. Urbaser, sa
Xavier Palos i Ezquerria. Cooperativa Trèvol
Angel Panyella i Amil. El Tinter. Arts Gràfiques, Edicions i Produccions sal
Margarita Parés Rifà. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Programes Ambientals
Eva París. Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona
Antoni París. Expert
Antoni Pascual Pujós. Iniciativa per Catalunya - Verds (Sant Martí)
Maria Passalacqua. Fòrum Cívic per la Sostenibilitat
Isabel Pérez. Escola Guinardó
Carolina Pérez Valverde. Centre Mediterrani EUCC
Albert Piqué. Transports Metropolitans de Barcelona
Ivana Piqué Bifet. Pandora Films
Josep Pla Buxó. Associació de Nens amb Càncer - AFANOC
Felicià Pla i Xiberta. Organització Univerd
Rosa Planas Valentí. Vocalia de Persones amb Discapacitat de l'Associació de Veïns de Sant Martí
Juan Puertas Agudo. Gas Natural SDG, sa
Diana Pujol i Manyà. CEIPM Els Pins
Xtof Quenim. Verdes Records sl
Cristòfor Querol i Lacarte. Ajuntament de Barcelona. Direcció Tècnica de Manteniment i Pla de Locals
Estefania Redondo Giménez. Ajuntament de Barcelona. Departament de Premsa
Coral Regí. Escola Virolai
Miquel Reñé Garaboa. Agència d'Energia de Barcelona
Àngels Ribeiro Esmel. CEIPM Els Pins
Isabel Ribera Domene. IES Narcís Monturiol
Joan Roca. Generalitat de Catalunya. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible
Maite Roca. CEIP Tàber
Ramon Rodrigo Farré. Hotel Alimara (Turisvall sl)
Albert Rodríguez Roig. Grup Ecologista del Nucli Antic de Barcelona
Jesús Roges. Associació per a la Prevenció d'Accidents de Trànsit
Francesc Roma Millan. Ajuntament de Barcelona. Districte de Gràcia
Anna Romero i Càlix. Entitat Metropolitana dels Serveis Hidràulics i del Tractament de Residus
Yolanda Romero Ortuño. Abertis Telecom
Javier Romo García. Autoritat Portuària de Barcelona
Montserrat Roset. Centre de Recursos Pedagògics Nou Barris
Ernest Rovira. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals
Montse Rovira Calbet. Lúdic 3, sccl
Sergi Rovira i Pérez. Centre Unesco de Catalunya
Marta Rubio. Universitat Autònoma de Barcelona
Josep M. Ruiz Boqué. Associació Interdisciplinària de Professionals del Medi Ambient
Pilar Ruiz de Lira Jiménez. Universitat Autònoma de Barcelona
Joaquim Sabater Famadas. FETS - Finançament Ètic i Solidari
Naiara Sáenz. Fundació Agbar
Albert Sagrera Cuscó. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
José Sahún Nuez. Gas Natural SDG, sa
Montse Sais i Curús. CEIP Tàber
Josep Sala. Catalunya Carsharing, sa
Carme Salvador Ribé. PriceWaterhouseCoopers
Conxa San Martín. IES-SEP La Guineueta
Tonya Sancho Yscla. IES-SEP La Guineueta
Ramon Sans Fonfria. Universitat Politècnica de Catalunya
Ivan Sapena Mas. Pandora Films
Bettina Schaefer. Ecoinstitut Barcelona
Lluís Segura. CEIP Dolors Monserdà-Santapau

Pau Senra Petit. Qualitat Kultura, sccl
Pilar Solanes i Salse. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Serveis de Participació Social
Begoña Soler. Escola Guinardó
Maria Antonia Sordé Marí. IES Narcís Monturiol
Antoni Sorolla i Edo. Ajuntament de Barcelona. Patronat Municipal de l'Habitatge
David Suñer Roqueta. Clavegueram de Barcelona, sa - Clabsa
Vicenç Tarrats. Comissions Obreres. Unió Comarcal del Barcelonès
Ole Thorson Jorgensen. Associació per a la Prevenció d'Accidents de Trànsit
Judith Tonera. Agència d'Energia de Barcelona / Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Albert Torras Pérez. Societat Catalana d'Educació Ambiental
Roberto Torregrosa Sánchez. Hotel Alimara (Turisvall sl)
Albert Torroja i Voltas. Orfeó Martinenc
Martín Urtasun. Organització Univerd
Àngel Uzqueda. Foment de Ciutat Vella
Fermí Vallbè Bach. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Programes Ambientals
Llorenç Vallès. Serveis de Participació Interactiva, SPI
Irma Ventayol Ceferino. PriceWaterhouseCoopers
Joan Andreu Verdaguer Vizcarra. Ajuntament de Barcelona. Parcs i Jardins Institut Municipal
David Vergés i Baulenas. CEIP Joan Miró
Eva Vicedo Miñana. IES Menéndez y Pelayo
Jorge Vicente Alfanjarin. Agrupació Catalana d'Enginyeries i Consultories Mediambientals
Albert Vilalta i Cambra. Ajuntament de Barcelona. Direcció de Programació i Qualitat dels Serveis Urbans
Manolo Vilchez. Fundació Terra
Francisco Villarrasa Romero. Fundació Engrunes
Ignacio Villate Fernández. B&F Gestión y Salud, sl
Joan Villoro i Martin. Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Maria José Virgos. Parc Zoològic de Barcelona, BSM, sa
Pere Vives. Fundació Pere Tarrés
Ramon Vives Xiol. Setem
Hilda Weissmann. Societat Catalana d'Educació Ambiental
Francesc Xandri González. Col·legi d'Enginyers Tècnics d'Obres Públiques
Pere Ysern Comas. Universitat Autònoma de Barcelona
Laura Zamora. Escola Guinardó
Juanita Zorrilla Pujana. Eurybia, Associació per al Foment del Medi Marí
Pilar Zorzo Gallego. Litoral Consult